

ОТЧЕТ

ЗА ДЕЙНОСТТА НА

НАЦИОНАЛНИЯ ДОВЕРИТЕЛЕН ЕКОФОНД

ЗА ПЕРИОДА

Януари – Декември 2003 г.

(Одобрен от Управителния съвет на НДЕФ на 11.05.2004)

“НДЕФ е добре управлявана, високоефективна обществена институция, финансираща мероприятия в областта на опазване на околната среда, притежаваща незначителни недостатъци и голям актив, което го прави изключително ценна и уникална по рода си институция в България.

В случай на осигурена категорична подкрепа от страна на Правителството, Фондът притежава необходимия потенциал за изпълнение на многократно по-значима роля при мобилизиране и управление на финансови ресурси, предназначени за осигуряване на съответствие с екологичните изисквания на ЕС в периода на присъединяване.”

Из “Преглед и оценка на Националния Доверителен Екофонд”, представен от *Æquilibrium Consulting GmbH* по поръчка на Германското федерално министерство за сътрудничество и развитие (Септември 2003), по линия на Пакта за стабилност.

Съдържание

I. Въведение

II. Дейност на УС

III. Оценка, подбор и реализация на инвестиционни проекти, финансирани със средства на НДЕФ:

1. Работа по подбор и одобряване на проекти през 2003 г.
2. Завършени проекти през 2003 г.
3. Проекти в процес на изпълнение към края на 2003 г.
4. Обобщена информация за работата по изпълнение и финансиране на проекти от НДЕФ до края на 2003 г.

IV. Пилотен проект за подобряване на околната среда (ПППОС) в района на МДК Пирдоп - Изпълнение на Агентското споразумение за координация на Част Б на ПППОС, финансирана от Световна банка.

V. Дейности, свързани с институционалното изграждане на Фонд "Защитени територии" (ФЗТ)

VI. Изпълнение на консултантски договори от страна на НДЕФ

VII. Преглед на дейността на НДЕФ от външни институции – заключения

VIII. Източници на финансиране, разходи и финансово състояние на НДЕФ

IX. Институционално развитие, международни връзки и връзки с обществеността

Приложения:

Приложение 1: Обобщена информация за проектите, постъпили през 2003г.

Приложение 2: Изпълнени проекти и проекти в процес на изпълнение през 2003г.

Приложение 3: Общо проекти, в т.ч. завършени, финансирани от НДЕФ от създаването му до края на 2003г.

Приложение 4: Изпълнение на бюджета за финансиране на инвестиционни проекти от НДЕФ за 2003г.

Приложение 5: Изпълнение на бюджета за издръжка на дейността за 2003г.

Приложение 6: Изпълнение на бюджета за издръжка на дейността по координацията на ПППОС–Пирдоп за 2003г.

Приложение 7: Справка за финансовите средства на НДЕФ към 31.12.2003г.

Приложение 8: Заверен финансово счетоводен отчет на НДЕФ за 2003г., в т.ч.:

- Баланс към 31.12.2003г.,
- Отчет за приходите и разходите за 2003 г.,
- Отчет за паричния поток за 2003 г.,
- Отчет за собствения капитал за 2003г.

Приложение 9: Одиторски доклад на Ernst & Young в съответствие с Националните одиторски стандарти

Приложение 10: Одиторски доклад на Ernst & Young в съответствие с Международните одиторски стандарти и трансформиран Финансово счетоводен отчет на НДЕФ за 2003 г. съгласно Международните стандарти за финансово отчитане

Приложение 11: Одиторски доклад на Ernst & Young от Прегледа на спазването на Устава и Процедурните правила и изпълнението на проекти от НДЕФ

Приложение 12: Доклад от “Преглед и оценка на Българския Национален доверителен екофонд”, изготвен от Германската агенция за техническо сътрудничество (GTZ), по задание на Германското федерално министерство за икономическо сътрудничество и развитие

I. ВЪВЕДЕНИЕ

По силата на Чл. 39 (1) от Устава за организацията и дейността на Националния Доверителен Екофонд, до 30.04 на всяка календарна година Фондът изготвя и представя одобрен от Управителния съвет Отчет за дейността на Фонда за предходната година, който е предназначен за:

- Министерския съвет на Република България
- Правителството на Конфедерация Швейцария
- Международната банка за възстановяване и развитие (Световна банка).

Настоящият Отчет е изготвен и се предоставя на споменатите по-горе институции на базата на извършен от международната одиторска фирма “Ernst & Young” одиторски преглед на оперативната и процедурна дейност на НДЕФ и заверен финансово-счетоводен отчет за изтеклата 2003 година.

II. ДЕЙНОСТ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ

През отчетната 2003 година съставът на Управителния съвет на НДЕФ включваше шест редовни и двама алтернативни членове. В съответствие с Наредбата за устройството и дейността на НДЕФ трима от членовете на УС са съответно представители на Министерство на околната среда и водите, Министерство на икономиката и Министерство на финансите, както следва: зам. министър Фатме Илияз, зам. министър София Касидова и зам. министър Нахит Зия. Българската академия на науките се представлява от Главния научен секретар на БАН - проф. Наум Якимов, а екологичните НПО – от г-н Хачадур Чулджиян.

От м. септември 2003 поради напускане на поста си в МИ, зам. министърът на икономиката София Касидова не бе заменена и представителството на МИ се осъществяваше от алтернативния член с право на глас г-н Бончо Бончев.

От средата на 2002 година, когато поради напускане отпадна алтернативния член на МОСВ г-жа Жанет Янева, неин приемник не е номиниран. Не е номиниран и приемник на напусналия алтернативен член от Министерство на финансите, г-жа Тинка Попова.

През 2003 година бяха свикани шест (6) заседания на УС на НДЕФ. Работата на Управителния съвет протече при редовното и пълноценно участие на всички членове. Въпреки пряката служебна ангажираност на членовете на УС и по-голямата интензивност в работата на УС през годината, няма отменени заседания поради липса на кворум.

За отбелязване е конструктивната и плодотворна работа на УС по редица проекто-документи, свързани с институционалното изграждане на Фонд “Защитени територии” в структурата на НДЕФ и съгласуването им с представители на настоящи и потенциални бъдещи донори – Конфедерация Швейцария, Световна банка и ААМР.

През изтеклата 2003 година Управителният съвет на НДЕФ одобри по принцип пет (5) проекта и даде окончателно одобрение за седем (7) проекта. Няма проекти, отхвърлени от УС.

III. ОЦЕНКА, ПОДБОР И РЕАЛИЗАЦИЯ НА ИНВЕСТИЦИОННИ ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНИ СЪС СРЕДСТВА НА НДЕФ

1. Работа по подбора и одобряването на проекти

1.1. Постъпили предложения за финансиране (проекти)

За периода 01.01.2003 – 31.12.2003 г. в НДЕФ са постъпили 12 предложения за финансиране. Обобщена информация относно постъпилите проекти, екологичните проблеми, които се решават с изпълнението им и ориентировъчната им стойност, е представена в *Приложение 1*.

Структурата на постъпилите предложения за финансиране е както следва:

В зависимост от приоритетната област на финансиране:

Най-голям е броят на постъпилите проекти в областта на ликвидиране на замърсявания, настъпили в миналото и на проектите, непопадащи в нито една от приоритетните области на НДЕФ – по 4 проекта, следвани от проектите в областта на намаляване замърсяването на въздуха – 3 и опазване на биологичното разнообразие – 1 проект. През отчетния период не са постъпили предложения за финансиране в областта на опазване чистотата на водите. Разпределението на проектите по приоритетни области е представено в *Таблица 1.1*.

Таблица 1.1: Разпределение на постъпилите през 2003г. проекти в зависимост от приоритетната им област

Приоритетна област		Брой постъпили предложения	Процент от общия брой
1	Ликвидиране на замърсявания, настъпили в миналото	4	33 %
2	Намаляване замърсяването на въздуха	3	25 %
3	Опазване чистотата на водите	0	-
4	Опазване на биологичното разнообразие	1	9 %
Д	Други проекти (извън приоритетните области)	4	33 %
ОБЩО		12	100%

Разпределението на постъпилите през 2003 г. проекти в зависимост от характера и статута на вносителя е както следва:

Общини	- 8 проекта
Фирми (държавни и частни)	- 2 проекта
Национални институции	- 1 проект
Неправителствени организации	- 1 проект

Основни вносители се явяват общините – 67 % от всички постъпили проекти, на второ място са фирмите (държавни и частни) – със 17 %, следвани от равно участие на националните институции и неправителствените организации – по 8%.

1.2. Работа по одобряване на проекти от КОП и от КС и УС на НДЕФ

През 2003 г. Комисията за оценка на проекти (КОП) към ИБ на НДЕФ е провела общо 6 заседания с цел оценка и подбор на постъпили предложения за финансиране. Съгласно Процедурните правила за оценка на проекти на НДЕФ, одобряването на проектите се осъществява на два етапа. Първият етап представлява така нареченото *предварително (принципно) одобрение* на съответния проект. На втория етап, след по-детайлно проучване и анализ, принципно одобрените проекти се предлагат за *окончателно одобрение* за финансиране. Всеки от етапите включва одобрение на три нива: Комисия за оценка на проекти към ИБ, Консултативен съвет на донорите, Управителен съвет.

Одобряване на проекти от КОП

На проведените 6 заседания през 2003 г., КОП е разгледала общо 17 проекта, в т.ч. 11 проекта, постъпили през 2003 г. и 6 проекта, постъпили през 2002 г. 16 от тези проекти са разгледани през 2003 г. в качеството им на новопостъпили, а 17-тият проект е разгледан в качеството му на новопостъпил на последното заседание на КОП за предходната година. По 9 от тези проекти КОП е взела окончателно решение при първото им разглеждане, останалите 8 са разгледани повторно.

Разпределението на разгледаните от КОП проекти, в зависимост от приоритетната област за финансиране е, както следва:

Таблица 1.2: Разпределение на разгледаните от КОП проекти през 2003 г. в зависимост от приоритетната област за финансиране

Приоритетна област		Брой разгледани предложения	Процент от общия брой
1	Ликвидиране на замърсявания, настъпили в миналото	3	17 %
2	Намаляване замърсяването на въздуха	5	29 %
3	Опазване чистотата на водите	1	6 %
4	Опазване на биологичното разнообразие	4	24 %
Д	Други видове проекти (извън приоритетните области)	4	24 %
ОБЩО		17	100%

От всички разгледани проекти КОП е предложила за одобрение по принцип 6 проекта и за окончателно одобрение - 7 проекта (единият от проектите, предложени за окончателно одобрение е предложен за принципно одобрение от КОП на последното й заседание за предходната година).

КОП е отхвърлила 10 проекта поради несъответствие с общите изисквания на НДЕФ за финансиране на проекти. 4 от тях са извън приоритетите на НДЕФ, а останалите 6 проекта са отхвърлени поради комплекс от причини:

- липса на работен проект;
- липса на осигурено съфинансиране в необходимия размер;
- недоказан екологичен ефект;
- несъответствие с Детайлизираните критерии и изисквания на НДЕФ за оценка на проектите за газификация.

Одобряване на проекти от КС и УС на НДЕФ

КС и УС на НДЕФ са одобрили по принцип 7 проекта.

От страна на КС бяха окончателно одобрени за финансиране 7 проекта.

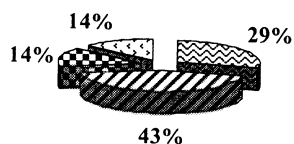
От УС бяха окончателно одобрени за финансиране 7 проекта.

Разпределението на окончателно одобрените през 2003г. проекти и на одобрените за тях средства за финансиране по приоритетни области е посочено в Таблица 1.3.

Таблица 1.3: Разпределение на окончателно одобрените проекти през 2003 г. в зависимост от приоритетната област за финансиране

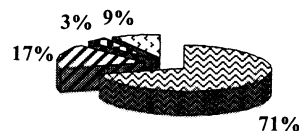
Приоритетна област		Одобрени проекти		Одобрено финансиране	
		Брой	Процент от общия брой	Стойност (лв.)	Процент от общо одобреното финансиране
1	Ликвидиране на замърсявания, настъпили в миналото	2	29 %	502 747	71 %
2	Намаляване замърсяването на въздуха	3	43 %	124 257	17 %
3	Опазване чистотата на водите	1	14 %	25 000	3 %
4	Опазване на биологичното разнообразие	1	14 %	66 075	9 %
ОБЩО		7	100%	718 079	100%

Разпределение на окончателно одобрените през 2003 г. проекти според приоритетната им област (по брой проекти)

- ☒ Замърсявания, настъпили в миналото
- ☒ Намаляване замърсяването на въздуха
- ☒ Опазване чистотата на водите
- ☒ Опазване на биологичното разнообразие

Разпределение на окончателно одобрените през 2003 г. проекти според приоритетната им област (по стойност)

- ☒ Замърсявания, настъпили в миналото
- ☒ Намаляване замърсяването на въздуха
- ☒ Опазване чистотата на водите
- ☒ Опазване на биологичното разнообразие

От разгледаните от КОП проекти, постъпили в периода 01.01.2003 – 31.12.2003 г. – общо 11 проекта (последният от 12-те постъпили през периода проекти е останал за разглеждане през 2004 г., тъй като е депозиран след последното заседание на КОП за 2003 г.), 6 проекта (55 %) са получили окончателно одобрение от КС и УС. 5 от депозираните и разгледани от КОП предложения за финансиране през 2003 г. не са получили одобрение, тъй като не отговарят на договорените с швейцарския донор критерии и изисквания за финансиране от НДЕФ.

Основните фактори, ограничаващи по-значителното увеличаване броя на финансираните от НДЕФ проекти, могат да бъдат групирани по следния начин:

- Намаляване броя на депозираните предложения за финансиране, отговарящи на критериите и изискванията на НДЕФ за финансиране на проекти.
- Съгласно Процедурните правила за оценка на проекти на НДЕФ, Фондът не финансира проекти, които не са обвързани финансово и институционално, или са с технически слабости и неясноти.
- Въз основа на Процедурните правила за оценка на проекти, НДЕФ допълва недостатъчния размер на осигуреното финансиране по започнати или започващи екологични проекти. Като правило НДЕФ предоставя до 30% от общата стойност на проекта. Преобладаващото мнозинство от вносителите на проекти, попадащи в приоритетите на НДЕФ, не са в състояние да осигурят собствено участие или външно съфинансиране в необходимия размер (минимум 70% от общата стойност на проекта).
- С оглед ограничените ресурси на НДЕФ, през 2003 година бе продължена политиката на по-икономично разходване на средствата. В тази връзка фондът не бе особено активен в търсенето на по-големи проекти. Акцентът бе поставен върху възможностите за финансиране на сравнително по-малки по размер проекти.

2. Завършени проекти през 2003 г.

В периода 01.01.2003 – 31.12.2003 г. са завършени 7 инвестиционни проекта. Други 13 проекта са в процес на изпълнение към края на 2003 г. Общата стойност на инвестиционните проекти – завършени и в процес на изпълнение, в които участва НДЕФ в периода 01.01.2003 – 31.12.2003 г., е **31 038 628 лв.** Финансовият ангажимент на НДЕФ възлиза на **4 688 948 лв.**, или **15%** от общата стойност на финансираните проекти. Стойността само на завършените през 2003 г. проекти възлиза на **21 320 843 лв.**, а договореното финансиране от НДЕФ по тези проекти е **2 916 895 лв.** По-детайлна информация относно стойността и същността на завършените проекти и проектите в изпълнение през 2003 г. е представена в **т. 2 и 3** на този раздел.

Таблица със заглавията на проектите, общата им стойност и стойността на прякото финансово участие на НДЕФ е представена в **Приложение 2**.

През 2003 г. с финансовото участие на НДЕФ са завършени 7 инвестиционни проекта, както следва:

Проект “Ниско-азотни горелки за енергийни котли с № 5, 6 и 7 в ТЕЦ “София Изток”

Одобрено безвъзмездно финансиране от НДЕФ - 972 000 USD. Целта на проекта бе значително намаляване на вредните емисии в атмосферния въздух на индустриалния и жилищен район “Искър”, гр. София, чрез замяна на старите горелки с нови, ниско-азотни горелки. Направените контролни измервания показват значително снижаване на емисиите на азотни окиси до стойности, съответстващи на изискванията на екологичното законодателство на Р. България и ЕС. Преустройството ще допринесе за подобряване на екологичната обстановка в района и ограничаване на здравния риск за населението.

Проект “Завършване на пречиствателна станция за отпадни води Обзор-Бяла”

Одобрено безвъзмездно финансиране от НДЕФ – 600 000 лв. Целта на проекта бе преустановяване изпускането на непречистени отпадни води в р. Двойница и Черно море. Съфинансирането за изпълнението на проекта е осигурено от Датската агенция за околна среда (DEPA) и от бившия Национален фонд за опазване на околната среда (НФООС), сега Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) при Министерство на околната среда и водите (МОСВ) на Република България. Одобреното от Националния Доверителен ЕкоФонд финансиране е предназначено за външни доставки на оборудване за пречиствателната станция.

Изпълнението на проекта заедно с изпълнението на проект “Главни колектори III, IV и V в град Бяла и довеждащ колектор до пречиствателна станция за отпадни води Обзор-Бяла”, финансиран от НДЕФ, ще допринесе за цялостно решаване на екологичния проблем с отпадните води в региона и за ограничаване на здравния риск за населението.

Проект “Газификация на котелни централи на общински обекти в град Мездра”

Одобрено безвъзмездно финансиране – 94 388 лв. Проектът бе насочен към намаляване замърсяването на въздуха в град Мездра, чрез реконструкция за преминаване към работа с природен газ на котелните помещения на пет общински обекта – три училища, една детска градина и детски комплекс. Газификацията ще допринесе за намаляване на емисиите от серен двуокис, сажди и прах в атмосферния въздух на града и за ограничаване на здравния риск за населението.

Проект “Газификация на обекти на общинска издръжка в град Асеновград”

Одобрено безвъзмездно финансиране – 50 000 лв. Целта на проекта бе намаляване замърсяването на въздуха в град Асеновград, чрез преустройство за преминаване към работа с природен газ на котелните помещения на три общински обекта в град Асеновград – две училища и една детска градина. Газификацията ще

допринесе за намаляване на емисиите от серни и азотни окиси, въглероден диоксид, сажди и прах и за ограничаване на здравния риск за населението.

Проект “Пречиствателна станция за отпадни води от млекопреработващо предприятие “Млекимекс” в град Елена”

Одобрено безвъзмездно финансиране – **63 450 лв.** Главната цел на реализацията на проекта бе намаляване замърсяването на река Еленска, част от водосборния басейн на река Янтра, респективно, на р. Дунав, и на здравния риск за населението на града чрез доизграждане и пускане в експлоатация на пречиствателна станция за отпадни води от млекопреработващо предприятие “Млекимекс” в град Елена.

Проект “Газификация на обекти на общинска издръжка – III етап – град Ямбол

Одобрено безвъзмездно финансиране – **41 000 лв.** Проектът бе насочен към намаляване замърсяването на въздуха в град Ямбол чрез преустройство на котелните помещения на единадесет обекта на общинска издръжка – четири училища и седем детски градини, за преминаване към работа с природен газ. Изпълнението на третият етап, в допълнение към реализирания с финансиране от НДЕФ предходен етап, ще допринесе за значително ограничаване на вредните емисии в атмосферата и за намаляване на здравния риск за населението.

Проект “Изграждане на допълнителни съоръжения по канализационен колектор Суворово - Чернево – Девня”

Одобрено безвъзмездно финансиране от НДЕФ – **25 000 лв.** Проектът е част от цялостния проект за пречистване на отпадните води от общините Вълчи дол, Суворово и Девня. Насочен бе към изграждане на допълнителни съоръжения по канализационен колектор Суворово-Чернево-Девня, възстановяване на частично разрушени налични съоръжения и почистване на участъци от колектора. След изпълнение на изброените мероприятия, колекторът се очаква да бъде въведен в експлоатация и да бъде издадено разрешение за ползване, с което на практика ще бъде постигнат цялостния екологичен ефект от изпълнените с финансиране от НДЕФ проекти “Помпена станция и напорен колектор за отпадни води – гр. Вълчи дол” и “Канализационен колектор “Вълчи дол-Суворово” – III етап.

3. Проекти в процес на изпълнение към края на 2003 г.

Към края на 2003 г. в процес на реализация с финансиране от НДЕФ са 13 инвестиционни проекта.

Проект “Биологичното разнообразие на Западни Родопи – изучаване и мерки за опазване”

Одобрено безвъзмездно финансиране от НДЕФ – **89 934 лв.** за реализация на пилотна фаза. Проектът представлява пакет от следните четири подпроекта:

- “Инвентаризация и оперативни мерки за опазване на растителното биоразнообразие”;

- *“Подготовка на предложения за природни паркове на територията на Западни Родопи”;*
- *“Създаване на посетителски център за биологичното разнообразие на Западни Родопи”;*
- *“Подготовка и издаване на “Атлас на редките и ендемични растения и гъби в Родопите”.*

Изпълнението на пакета от подпроекти има за цел инвентаризация и оценка на наличната информация за биологичното разнообразие в Западни Родопи, реализиране на конкретни мерки за неговото опазване и разширяване на мрежата от защитени територии в район, който заема първо място в страната по богатство на растителни видове.

Предстои представяне на окончателния отчет за изпълнение на проекта.

Проект “Изграждане на информационна мрежа БУЛБИОНЕТ за биологичното разнообразие на Република България”

Одобрено безвъзмездно финансиране от НДЕФ – **103 600 USD**. Проектът се разглежда като пилотна фаза на програма за изграждане на научно-информационна структура за опазване на биологичното разнообразие в България и основен компонент на Националния механизъм за обмяна на информация. Реализацията на проекта включва обработка, архивиране и извеждане на системна информация за представителите на българската флора и фауна, с цел разработване, оборудване и инсталация на специализирана информационна мрежа *БУЛБИОНЕТ* и осигуряване на достъп до системните данни за българското биологично разнообразие чрез Интернет.

Основната част от предвидените дейности е изпълнена. Очаква се проектът да приключи до средата на 2004 г.

Проект “Помпена станция и напорен колектор за отпадни води – гр. Вълчи дол”

Одобрено безвъзмездно финансиране от НДЕФ – **439 000 лв.** Проектът цели поемане на отпадните води, отвеждането им чрез помпена станция и тласкател в южна посока до изливна шахта, довеждането им чрез колектор до гр. Суворово, включването им в изградения гравитачен колектор Суворово-Девня и пречистването им в ПСОВ Девня. По този начин ще бъдат създадени условия за изграждане на цялостната битова канализационна мрежа на града, като същевременно ще бъде осигурена и чистотата на приемника р. Суха, в чиято долина са разположени сондажни кладенци за водоснабдяване на половината от населението на общината. Ще бъде осигурена възможност за допълнително включване на няколко села към системата.

Строително-монтажните работи и доставката и монтажа на оборудването по изпълнението на проекта са приключени. Очаква се издаване на разрешение за ползване на колектора.

Проект “Подобряване състоянието на водните екосистеми в Дуранкулашко езеро”

Одобрено безвъзмездно финансиране от НДЕФ – **79 350 лв.** Основната цел на реализацията на проекта е постигане на цялостно опресняване на езерните води

и нормализиране на условията за развитие на хидробиологичните съобщества чрез отстраняване на изкуствено изградената преградна дига и изпускане на води от Дуранкулашко езеро в Черно море.

Първият етап от изпълнението на проекта е завършен. В процес на реализация е вторият етап, който се очаква да бъде приключен в началото на 2004 година.

Проект "Газификация на котелно помещение във фирма СЕВКО АД, град Севлиево"

Одобрено безвъзмездно финансиране от НДЕФ – 103 250 лв. Целта на проекта е намаляване замърсяването на въздуха в гр. Севлиево чрез преустройство на котелната централа на СЕВКО АД за преминаване от работа с мазут към работа с природен газ и ограничаване на риска от замърсяване на р. Росица от възможни мазутни разливи от намиращата се в близост до реката площадка на завода.

Завършен е първият етап от изпълнението на проекта. Поради влошено финансово състояние, предприятието не е отбелязало напредък по въвеждането в действие на останалите два котела. Постъпила е информация, че и първият котел не се експлоатира интензивно, поради намаления обем на дейността на предприятието. В тази връзка НДЕФ официално е уведомил "СЕВКО АД", че възнамерява да приложи клаузата в договора за възстановяване на средствата.

Проект "Възстановяване на екологичното равновесие в резерват "Атанасовско езеро" в съчетание с традиционния солодобив"

Одобрено безвъзмездно финансиране от НДЕФ – 150 000 лв. Целта на проекта е възстановяване на екологичното равновесие в резерват "Атанасовско езеро" и осигуряване на възможност за наблюдение на птиците. Проектът предвижда реконструкция на отводнителния канал, изграждане на укритие за наблюдение на птиците в резервата и изграждане на острови за гнездене.

Изпълнението на проекта е разделено на три етапа. Първите два етапа са приключили. В процес на изпълнение е третият етап, който се очаква да бъде приключен до м. май, 2004 г.

Проект "Възстановяване на балканската дива коза в Природен парк Витоша"

Одобрено безвъзмездно финансиране от НДЕФ – 30 960 лв. Проектът е насочен към запазване и поддържане на популацията на балканската дива коза, чрез изкуствено развъждане на представители на вида и пускането им в естествени природни условия в Природен парк Витоша.

Изпълнението на проекта се извършва в съответствие с графика. Част от предвидените дейности са изпълнени. Цялостният проект се очаква да бъде приключен в средата на 2004 г.

Проект "Газификация на СОУ "Св. Св. Кирил и Методий" - гр. Белослав"

Одобрено безвъзмездно финансиране от НДЕФ – 28 578 лв. Проектът е насочен към намаляване замърсяването на въздуха в град Белослав чрез преустройство на котелното помещение на сградата на най-голямото училище в

града - СОУ "Св. Св. Кирил и Методий", за преминаване от работа с течено гориво – нафта, към работа с природен газ. Изпълнението на предлагания проект ще допринесе за ограничаване на вредните емисии в атмосферата и за намаляване на здравния риск за населението на град Белослав.

Проектът се очаква да бъде стартиран и изпълнен през 2004 г.

Проект "Вътрешна газификация на обекти на общинска издръжка и собственост на Община Попово - III етап"

Одобрено безвъзмездно финансиране от НДЕФ – 59 457 лв. Проектът е насочен към намаляване замърсяването на въздуха в град Попово чрез преустройство на котелните помещения на шест обекта на общинска издръжка – пет детски градини и едно училище, за преминаване към работа с природен газ. Изпълнението на предлагания III етап, в допълнение към реализирания с финансиране от НДЕФ предходен етап, ще допринесе за ограничаване на вредните емисии в атмосферата и за намаляване на здравния риск за населението на града.

Проектът е в процес на изпълнение. Очаква се да бъде приключен до края на м. май, 2004 г.

Проект "Газификация на обекти на общински издръжка в град Асеновград - II етап"

Одобрено безвъзмездно финансиране от НДЕФ – 36 222 лв. Основната цел на проекта е намаляване замърсяването на въздуха в град Асеновград чрез преустройство на котелните централи на четири социални обекта – едно училище и три детски градини, за преминаване към работа с природен газ. Изпълнението на вторият етап от цялостния проект за газификация на сградите от обществен сектор ще допринесе за ограничаване на вредните емисии в атмосферата и намаляване на здравния риск за жителите на града.

Проектът е в процес на изпълнение. Очаква се да бъде приключен до края на първото тримесечие на 2004 г.

Проект "Депозит за твърди битови отпадъци - гр. Гоце Делчев - II етап - рекултивация на съществуващото сметище и укрепване на дера"

Одобрено безвъзмездно финансиране от НДЕФ – 257 143 лв. Проектът е насочен към ограничаване на отрицателното въздействие на старото сметище на гр. Гоце Делчев върху всички компоненти на околната среда в региона и намаляване на здравния риск за населението на общината. Предвидената рекултивация на съществуващото сметище предстои да започне до края на първото тримесечие на 2004 г.

Проект "Саниране на сметищата на селищата в Община Карлово - Пилотна фаза"

Одобрено безвъзмездно финансиране от НДЕФ – 245 604 лв. Проектът е част от цялостна програма на Община Карлово за управление на твърдите битови отпадъци (ТБО) от цялата територия на общината. Предвидената за реализация мащабна програма се състои от четири основни фази: изграждане на ново

регионално депо за ТБО, организиране на система за сметосъбиране и сметоизвозване, саниране на нерегламентираните сметища на селищата в общината и установяване на съвременни практики за разделяне на видовете отпадъци и компостиране. Изпълнението на цялостната програма за управление на отпадъците ще допринесе за значително ограничаване на влиянието им върху всички компоненти на околната среда и намаляване на здравния риск за населението.

Финансираната от НДЕФ Пилотна фаза включва саниране на тринадесет на брой нерегламентирани сметища в седем населени места на територията на Община Карлово.

Проектът е в процес на изпълнение. Очаква се да бъде приключен до края на второто тримесечие на 2004 г.

Проект "Изграждане на екопътека и лагер/бивак за обучение по опазване на природата и оцеляване в планината на територията на Национален парк Централен Балкан"

Одобрено безвъзмездно финансиране от НДЕФ – 66 075 лв. Главната цел на реализацията на проекта е намаляване на отрицателното човешко въздействие върху всички компоненти на околната среда в Национален парк Централен Балкан чрез изграждане на екопътека за насочване и контрол на движението на туристи в границите на защитената територия и на лагер (бивак) за обучение по опазване на биологичното разнообразие и оцеляване в планината.

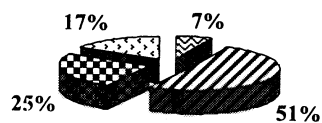
Проектът е в процес на изпълнение. Очаква се да бъде приключен до края на третото тримесечие на 2004 г.

4. Обобщена информация за проектите, финансирани от НДЕФ до края на 2003 г.

От началото на дейността си до края на 2003 г. НДЕФ е финансирал 59 инвестиционни проекта на обща стойност 123 357 509 лв., като предоставените от НДЕФ средства за тях възлизат на 23 261 470 лв. В това число завършените инвестиционни проекти до 31.12.2003 г. са 46 на брой. Общата стойност на тези проекти е 113 954 349 лв.. Делът на НДЕФ във финансирането им е 21 489 417 лв., което представлява средно 19% от стойността им. Това е много добър показател като се има предвид, че донорът на средствата – Правителството на Конфедерация Швейцария, изисква висок ливъридж при финансирането на проекти от НДЕФ. Съгласно Споразумението за суап и разменените писма между правителствата на Република България и Конфедерация Швейцария, средствата от суапа трябва да имат допълващ характер. Предназначението на тези средства е да осигурят недостигащото финансиране за добре подготвени стартирали или стартиращи екологични проекти, попадащи в приоритетните области на Фонда. По този начин финансирането от НДЕФ осигурява своевременното изпълнение и завършване на тези проекти. Така се стимулира и мобилизирането на средства от други източници за реализиране на проекти по опазване на околната среда.

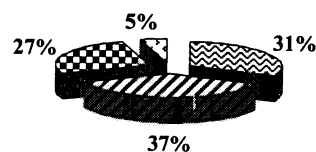
Благодарение на участието на НДЕФ стана възможно завършването и въвеждането в експлоатация на 8 проекта, започнати в предходни периоди и блокирани поради недостиг на финансови средства. Участието на НДЕФ бе решаващо за мобилизирането на международно финансиране за 4 големи екологични проекта в страната.

Разпределение на финансираните от
НДЕФ проекти според приоритетната
им област
(по брой проекти)

- ☒ Замърсявания, настъпили в миналото
- ☒ Намаляване замърсяването на въздуха
- ☒ Опазване чистотата на водите
- ☒ Опазване на биологичното разнообразие

Разпределение на финансираните от
НДЕФ според приоритетната им област
(по стойност)

- ☒ Замърсявания, настъпили в миналото
- ☒ Намаляване замърсяването на въздуха
- ☒ Опазване чистотата на водите
- ☒ Опазване на биологичното разнообразие

В *Приложение 3* е представен пълният списък на финансираните от НДЕФ проекти от създаването на Фонда до края на 2003 г., в т.ч. общата им стойност и прякото финансово участие на НДЕФ.

Точният брой на жителите, които са бенефициенти на инвестираните от Фонда средства по отношение на по-чиста околна среда, създадени работни места, по-добри условия на труд, качество на живот и др., е трудно да бъде определен.

През изминалия период не са допуснати слабости по отношение на използване на средствата по предназначение, както и по прозрачността на процедурите по подбор и реализация на проектите. Не са допуснати слабости и отклонения от изискванията за изразходване на обществени средства в процеса на провеждане на търгове за избор на изпълнители и доставчици по финансираните от НДЕФ проекти.

IV. ПИЛОТЕН ПРОЕКТ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (ПППОС) В РАЙОНА НА МДК ПИРДОП - ИЗПЪЛНЕНИЕ НА АГЕНТСКОТО СПОРАЗУМЕНИЕ ЗА КООРДИНАЦИЯ НА ЧАСТ Б НА ПППОС, ФИНАНСИРАНА ОТ СВЕТОВНА БАНКА

Съгласно Решение No 2 на МС от 13 януари 1998г. и в съответствие с Договора за заем между Република България и МБВР (Световна банка), на стойност USD 16,000,000, на 2.06.1998, НДЕФ подписа Агентско споразумение с Правителството на Република България за координация на част Б на проекта за подобряване на околната среда в района на МДК Пирдоп.

1.1. Цел и компоненти на Част "Б" на проекта

Целта на Част "Б" е да бъдат разчистени около 750 000 м³ замърсени отпадъци и почви, запечатване на шламохранилището ("Синята лагуна"), техническа и биологична рекултивация на шлакохранилище със 7 млн. тона стари шлаки и шламохранилище с 2 млн. тона отпадък от флотация на медни шлаки (фаялит).

Част Б включва следните дейности:

- Тръжен пакет №1: Разрушаване на завода за сярна киселина;
- Тръжен пакет №2: Ликвидиране на други стари замърсявания: Депониране на твърди отпадъци, включително разрушаване на сгради, изгребване на твърди отпадъци, калциев арсенат, скрап, тухли и др.;
- Тръжен пакет №3: Изкопаване на замърсени почви;
- Тръжен пакет №4: Изграждане на временно депо за отпадъци, вкл. дренажна система;
- Тръжен пакет №5: Запечатване на шламохранилището ("Синята лагуна");
- Тръжен пакет №6: Дрениране на подпочвените води и изграждане на контролни и събирателни сондажи;
- Тръжен пакет №7: Закриване и оформяне на съществуващото фаялитово хранилище (техническа и биологична рекултивация);
- Тръжен пакет №8: Депо за съхранение на отпадъци – укрепване, изолиране, изгребване на замърсени почви;
- Тръжен пакет №9: Реконструкция на шлакохранилището (техническа и биологична рекултивация);
- Тръжен пакет №10: Засипване с чисти почви и рекултивация.

1.2. Изпълнение на задълженията на НДЕФ по Агентското споразумение

Основните дейности в НДЕФ по Част Б на ПППОС - Пирдоп през 2002 г. включваха:

- Проверка и изготвяне становища по предложените технически решения и проекти. Координиране процеса на одобряване на техническите проекти с МОСВ, Юмикор Мед, Световна банка и ангажираните консултанти;
- Проверка и одобряване на техническите спецификации. Съгласуване на техническите спецификации с МОСВ и Световна банка;

- Проверка и одобряване на тръжните документи изготвени от Юмикор Мед;
- Съблюдаване спазването на тръжните процедури, в т.ч. пряко участие в процедурите по отварянето на тръжните документи, оказване на методическа помощ на Юмикор Мед при последващата оценка на офертите;
- Проверка и одобряване на проекто-договорите с изпълнители, доставчици и консултанти;
- Проверка, контрол и одобряване на изпълнението на различни видове работи, доставки и услуги, в т.ч. проверки на строителните площадки;
- Детайлен контрол над използването на средствата от Доверителната сметка и плащанията от страна на Юмикор Мед по проекта, в т.ч.:
 - проверка на включените суми и прилаганите валутни курсове в представените от Юмикор Мед искания до Агента по Доверителната сметка;
 - отстраняване на допуснати неточности при тегленето на средства;
 - контрол на състоянието на Доверителната сметка;
 - контрол на извършените от Юмикор Мед плащания към доставчици и изпълнители;
 - отстраняване на допуснати неточности и несъответствия с договорите и изпълнените работи при плащанията;
- Изготвяне и представяне на Надзорния комитет на шестмесечни отчети за напредъка по проекта, които подлежат на одобряване от Надзорния комитет и се предоставят на Световна банка, съгласно Договора за заем;
- Участие в заседанията на Надзорния комитет по проекта. Докладване изпълнението на проекта и проблемите, възникващи в процеса на изпълнение;
- Периодично обсъждане със Световна банка на различните аспекти на изпълнението на проекта. Поддържане на непрекъсната връзка с Банката по текущо възникващите проблеми в процеса на изпълнение;
- Изготвяне и изпращане на Световна банка на исканията за теглене на средства от Заема.

1.3. Изпълнение на графика

Към края на 2003 г. изпълнението по видове работи е както следва:

- Разрушаването на завода за сярна киселина е изпълнено.
- Депониране на твърди отпадъци, включително разрушаване на сгради, изгребване на твърди отпадъци, калциев арсенат, скрап, тухли и др. е изпълнено.
- Отстраняването на замърсените почви е изпълнено.
- Изграждане на временно депо за отпадъци, вкл. дренажна система – депото е изградено.
- Запечатването на шламохранилището за калциево-арсенатни утайки (“Синята лагуна”) е изпълнено, включително и биологичната рекултивация на подобекта.
- Дренирането на подпочвените води и изграждането на контролни и събирателни сондажи около шламохранилището е изпълнено.
- Закриването и оформянето на съществуващото фаялитово хранилище (техническа и биологична рекултивация) са изпълнени.
- Депо за съхранение на отпадъци – ликвидиране на депото, изгребване на замърсени почви. Работите са завършени и замърсените материали и почви са депонирани в шламохранилището.

- Реконструкцията на шлакохранилището е завършена, включително и биологичната рекултивация.
- Засипване с чисти почви, запечатване на терени и биологична рекултивация на площадките с изкопани замърсени почви. Дейностите са завършени.

За всички обекти от пилотния проект (програма) има издадени разрешения за ползване.

Реализиране на полезните отпадъци (скрап) от разрушаване на сгради

На 08.05.2001г. е сключено споразумение между Агенцията за приватизация, Юмикор Мед и НДЕФ за начина на продажба на полезни отпадъци, извлечени по време на изпълнението на ПППОС. По подадени данни от Юмикор Мед към декември 2002 г. са реализирани количества скрап на стойност USD 926 597.

Консултантски услуги:

- Изследване на почвата – завършено;
- Хидрогеоложко изследване по запечатване на шламохранилището (“Синята лагуна”) - завършено;
- Изследване на консолидационните свойства на шлама във връзка със запечатване на шламохранилището (“Синята лагуна”) - завършено;
- Работен проект за техническа и биологична рекултивация на фаялитово хранилище и шлакохранилище – завършено.

Общо изразходваните средства по ПППОС - Пирдоп към 31 Декември 2003 г. (без ДДС) са USD 21 624 092.

Средствата по сключения заем със Световната Банка заем (USD 16 000 000) са усвоени на 100% и в съответствие със зададения в Заемното споразумение срок (31 Декември, 2002г.).

В заключителния си доклад по проекта Световна банка е оценила агентските функции на НДЕФ по проекта като изключително добри и го посочва като пример за най-добра практика (best practice).

На базата на тази оценка, по покана на Световна банка представители на НДЕФ участваха многократно в местни и международни форуми, за да споделят опита си по управление на такъв вид проекти и да представят дейността на НДЕФ.

V. ДЕЙНОСТИ, СВЪРЗАНИ С ИНСТИТУЦИОНАЛНОТО ИЗГРАЖДАНЕ НА ФОНД “ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ” (ФЗТ)

Основните дейности на НДЕФ през 2003 г., свързани с институционалното изграждане на Фонд “Защитени територии” в структурата на НДЕФ, бяха насочени в три основни направления:

- Подготовка на основните документи по институционалното изграждане на ФЗТ;
- Дейности за представяне и популяризиране на концепцията за ФЗТ;
- Дейности, свързани с набиране на средства за ФЗТ.

Представена хронологично, тази поредица от дейности включва:

- Работа с консултантите и партньорите от ОБРИР, от МОСВ и МЗГ по доразвиване (изчистване) на концепцията за Фонд “Защитени територии” (ФЗТ).
- Представяне на ФЗТ пред Националния форум по екотуризм на 11 и 12 февруари 2003г.
- Решение на УС на НДЕФ за институционално изграждане на Фонд “Защитени територии” чрез инкорпорирането му в правния и институционален регламент на НДЕФ.
- Официално представяне (обявяване) на концепцията за ФЗТ пред Годишната среща на международните донори на България в областта на околната среда – 8 април 2003г.
- Представяне опыта на НДЕФ като механизъм за управление на проекти и по създаването на ФЗТ на международния Семинар по създаването на консервационни доверителни фондове (Conservation Trust Funds) в страните от бившия Съветски съюз - на о-в “Филм”, Германия, 14-17 април 2003г.
- Подготовка и провеждане на двудневен семинар с участието на широк кръг заинтересовани страни (stakeholders) – министерства (МОСВ, МФ, МЗГ, МИ), паркови дирекции, неправителствени екологични организации, международни донори (донорски програми) - 19-20 май 2003г. Цел на семинара е разработване на стратегията на ФЗТ. Семинарът е финансиран от AAMP (USAID).
- Подготовка и провеждане на втори семинар за ФЗТ с участието на същите заинтересовани страни. Целта е обсъждане и финализиране на разработения проект за стратегия на ФЗТ в резултат на първия семинар. Семинарът е финансиран от Световна банка във връзка с предвижданото безвъзмездно предоставяне на \$2 милиона от GEF за ФЗТ, в рамките на цялостния проект на Световна банка за горския сектор в България.
- Подготовка на набора от документи и обосновки, касаещи ФЗТ, в рамките на проекта на Световна банка за горския сектор, във връзка с

кандидатстването пред GEF за предоставяне безвъзмездно на \$2 милиона за ФЗТ.

- Провеждане на първото мероприятие за набиране на средства (fundraising event) за ФЗТ – Едноседмична колоездачна обиколка в Национален Парк “Рила” с участието на американски любители на планинското колоездене от клуба в Пало Алто, Калифорния (август 2003). Обявяване на намерението на американските участници в събитието за предоставяне на първото дарение за ФЗТ в размер на \$10 000.
- Разработване на Проект за нова Наредба за устройството и дейността на НДЕФ (във връзка с институционализирането на ФЗТ и с отразяване на изискванията на ЗООС от септември 2002г. Проектът е разработен от екип включващ представители на НДЕФ, МОСВ, проект ОБРИР, МЗГ.
- Обсъждане и одобряване на Проекта на Наредба от Управителния съвет на НДЕФ.
- Съгласуване на Проекта за Наредба с основните донори – Правителството на Конфедерация Швейцария, Световна банка/GEF, USAID. Обсъждане на всички бележки и въпроси поставени от донорите, изготвяне на съответните отговори и пояснения и отразяване на приетите бележки и предложения в Проекта за Наредба.
- Представяне на проекта за ФЗТ пред международната конференция на PAN Parks – Габрово, 6 октомври 2003г.
- Разработване на четирите под-стратегии на Фонд защитени територии по: управление на проекти, управление на средства, набиране на средства, комуникации и връзки с обществеността.
- Провеждане на Study Tour във Великобритания на членове на Управителния съвет и на Изпълнителното бюро на НДЕФ (ноември 2003). Учебната обиколка е финансирана от USAID и включва множество срещи с цел изучаване на опита на неправителствени природозащитни фондации/фондове, управляващи средства за природозащита във Великобритания и използване на този опит при доразвиването на четирите под-стратегии на ФЗТ.
- Подготовка на нови мероприятия за набиране на средства (fundraising events), предвидени за началото на 2004г.
- Подготвителна работа по изработване на страницата на ФЗТ в Интернет.
- Подготвителна работа по изработването на лого на ФЗТ

VI. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОНСУЛТАНТСКИ ДОГОВОРИ ОТ СТРАНА НА НДЕФ

През отчетната 2003 г. Изпълнителното бюро на НДЕФ е било ангажирано в изпълнението на 1 консултантски договор с ARD Inc, САЩ, за консултантски услуги по проект "Управление на отпадъците и отпадъчните води от планински обекти на територията на Национален парк "Централен Балкан" и Национален парк "Рила". Стойността на договора е 8,998 лева. Проектът е започнат в края на 2002г. и завършен в началото на 2003г.

Проектът е в рамките на проект "Опазване на биологичното разнообразие и икономически растеж (ОБРИР), финансиран от Американската агенция за международно развитие (AAMP/USAID) и правителството на Р. България. Проектът е реализиран в сътрудничество с Дирекциите на двата национални парка, Националната служба за защита на природата и Българския туристически съюз.

VII. ПРЕГЛЕД НА ДЕЙНОСТТА НА НДЕФ ОТ ВЪНШНИ ИНСТИТУЦИИ – ЗАКЛЮЧЕНИЯ

През отчетния период три различни външни институции извършиха преглед на дейността на НДЕФ:

А. Консултантската фирма AEquilibrium Consulting GmbH (наета от Германската агенция за техническо сътрудничество (GTZ) по задание на Германското федерално министерство за икономическо сътрудничество и развитие) извърши независим преглед и оценка на НДЕФ. Прегледа обхваща цялостната структура, регулативна рамка, дейност, капацитет и бъдещи възможности на Фонда.

Оценката за НДЕФ е отлична и Фондът е характеризиран като "изключително способен, имащ потенциала да действа като ефективна институция за управление на бъдещо финансиране от Европейския съюз, поради което препоръчва на правителството сериозно да прецени тази възможност".

Основната препоръка към ръководството на Фонда е свързана с по-активното използване на възможностите за финансиране на частния сектор и фокусирането върху специфични пазарни проблеми, забавящи екологичните инвестиции в България.

Б. В заключителния доклад на Световната банка за проекта за "Възстановяване на околната среда в района на МДК Пирдоп" (Report N:25813, Implementation Completion Report, април 2003), е дадена изключителна оценка по отношение на агентските функции на НДЕФ по проекта и пример за най-добра практика (best practice). По-конкретно, основните показатели на проекта включват:

Резултат: Изключително задоволителен (най-висока оценка). Това е най-високата оценка в тази категория (повишена от “Задоволителен” след приключване на проекта) и единици проекти в историята на Световната банка са получавали подобно отличие;

Устойчивост: Много вероятна (най-висока оценка);

Въздействие върху институционалното развитие: Значително (втора по ранг оценка);

Оценка на представянето на банката: Задоволително (втора по ранг оценка);

Оценка на представянето на кредитополучателя: Задоволително (втора по ранг оценка).

По отношение на НДЕФ в доклада се казва: **“Въпреки, че проектът никога не беше оценяван като изключително задоволителен поради критичността и консервативността на екипа, по отношение на оценяването на резултатите от проекта, изпълнението беше наистина повече от задоволително през по-голяма част от времето. Това се дължи на високото ниво на професионализъм показан от екипа от НДЕФ по координация на проекта”.**

В. В заключителната част от доклада от годишния одит на международната одиторска фирма “Ърнст и Янг”, на базата на констатациите, са отправени следните по-съществени препоръки:

“Да се въведе по-гъвкава нормативна рамка на НДЕФ. Фондът има доказана история и опит и би следвало той да се използва с цел развитието на институцията и налагане на доказани международни стандарти и подходи. Подобна промяна трябва да бъде насочена към:

- предоставяне на по-големи възможности на НДЕФ за използване на алтернативни методи за финансиране (дарения от корпоративния сектор);
- определяне на по-гъвкави правила при финансиране и управление на проектите, с цел въвеждане на водещ международен опит и практики в работата на НДЕФ (модерни възможности за финансиране като публично-частни инициативи);
- изменение на разпоредбите, с цел въвеждане на иновативни практики и водещ опит в управлението на проекти, като се обновят всички изисквания касаещи провеждането на тръжни процедури със съответните процедури на Световната банка;

При промяната на нормативните документи, особено внимание да се обърне на гарантиране на статута на Фонда като независима институция, както в България така и пред международни донорски правителствени и частни организации.”

VIII. ИЗТОЧНИЦИ НА СРЕДСТВА, РАЗХОДИ И ФИНАНСОВО СЪСТОЯНИЕ НА НДЕФ

1. Източници на финансиране

1.1. Постъпления по суаповата сделка "Дълг срещу околна среда" между Правителствата на Швейцарската Конфедерация и Република България.

Всички средства по суаповата сделка са постъпили в НДЕФ преди началото на 2003 година. Общата стойност на постъпленията от суапа възлиза на 21 230 898 лева, или 23 544 000 CHF и е отразена в Таблица 1.1.

Таблица 1.1: Постъпления от българо-швейцарския суап

Дата на транша съгласно Споразумението	Опростена главница (отказ) от дълга по Споразумението (в CHF)	Начислени лихви по оставащия дълг включен в Споразумението (в CHF)	Обща сума на отказа (главници плюс лихви) (в CHF)	Фактически среден курс на траншовете Лев/CHF	Постъпили по сметката на НДЕФ (в Лева)
1	2	3	4	5	6
Всичко:	20 249 637.6	3 294 362.9	23 544 000.6	0,9018	BGN 21 230 898

1.2. Приходи от лихви по депозити

Постъпилите средства са вложени на срочни депозити. В резултат на това, през 2003 г. НДЕФ реализира приходи от лихви в размер на 170 511 лева.

2. Направления на средствата постъпили от суапа и от лихви

2.1. Финансиране на проекти: Изпълнение на бюджета за финансиране на проекти

Общо изплатените суми за СМР, доставки и услуги по инвестиционни проекти за 2003 г. са 567 579 лева. По-подробно разходите за финансиране на проекти са представени в Таблица 2.1 на този раздел и в Приложение 4.

Общата стойност на планираните в бюджета средства за финансиране на инвестиционни проекти през 2003 г. възлиза на 1 847 039 лева, в т.ч 1 000 000 лева за нови проекти. Изпълнението на бюджета за финансиране на инвестиционни проекти като цяло е 31%. Ниският процент на изпълнение се дължи предимно на слабото усвояване на предвидените средства за нови проекти – само 103 298 лева или 10% от предвидените. Изпълнението на бюджета в частта му за окончателно одобрени проекти е 55%. Изпълнението под 100% на тази част от бюджета се дължи основно на следните три фактора:

- ❖ Съгласно договорите за финансиране НДЕФ изплаща значителна част от плащанията по вече изпълнени проекти, едва след представяне на Разрешение за ползване (Акт 16) от Държавна приемателна комисия. В резултат на дълго продължаващите процедури по приемане на обектите тези окончателни плащания се забавяха спрямо графика.
- ❖ При повечето проекти в резултат на отличната организация и провеждане на тръжните процедури за избор на доставчици и изпълнители фактическата стойност на изпълнение на проектите “слезе” значително под предварително предвижданата в договорите за финансиране. Така реализираните икономии от ефективно проведени тръжни процедури за 2003 година възлизат на 47 967 лева. Това представлява около 7% от планираното в бюджета за 2003 година за финансиране на проекти;
- ❖ По някои от проектите имаше удължаване на сроковете на изпълнение.

Таблица 2.1: Извършени плащания по проекти общо и по видове финансиране от НДЕФ през 2003 г.

Име на проект	Безвъзмездно финансиране в лева	Безлихвен кредит в лева	Общо изразх. С-ва по проект
Газификация на училища и болници – Ловеч	0	0	0
Западни Родопи-мерки за опазване на биоразнообразието	0	0	0
Информационна мрежа за биоразнообразието на Р. България	35 064	0	35 064
Нискоазотни горелки – ТЕЦ “София-Изток”	96 638	0	96 638
Канализационен колектор Вълчи дол – Суворово	0	0	0
Главен колектор № 5 – гр. Самоков	0	0	0
Вътрешна газификация на училища – гр. Ловеч	0	0	0
Довеждащ колектор № 1 – гр. Шумен	89 222	0	89 222
Подобряване на състоянието на Дуранкулашко езеро	0	0	0
Газификация на обекти в гр. Търговище	7 864	0	7 864
Газификация на котелно в “Севко” АД	0	0	0
Подмяна на електрофилтри на ТЕЦ “Русе-Изток”	0	0	0
Възстановяване на екологичното равновесие в резерват “Атанасовско езеро	0	0	0
Газификация на обекти в гр. Стара Загора	22 183	0	22 183
Вътрешна газификация на обекти на МОНТ – Пазарджик	10 058	0	10 058

Вътрешна газификация на общински обекти - Божурище	0	0	0
НП "Централен Балкан" – Подобряване на пътната инфраструктура	8 236	0	8 236
Възстановяване на балканската дива коза в НП "Витоша"	10 973	0	10 973
Газификация на общински обекти-гр. Попово	6 545	0	6 545
Вълчи Дол – Суворово – колектор – III етап	16 642	0	16 642
Газификация на общински обекти-гр. Мездра	25 138	0	25 138
Сапарева баня – реконструкция на отоплителни котли	7 423	0	7 423
Газификация на общински обекти-гр. Асеновград	30 360	0	30 360
ПСОВ - Млекимекс	57 105	0	57 105
Газификация на общински обекти-гр. Ямбол - III	40 830	0	40 830
Вълчи дол – Суворово – Допълнителни СМР	16 256	0	16 256
Газификация на общински обекти-гр. Белослав	19 577	0	19 577
Газификация на общински обекти-гр. Попово - III	23 676	0	23 676
Газификация на общински обекти-гр. Асеновград - II	7 244	0	7 244
Санитаране на нерегламентирани сметища в общ. Карлово – Пилотна фаза	17 690	0	17 690
Възстановяване на алпийските хабитати в НП "Централен Балкан" – II етап	18 855	0	18 855
Всичко по проекти	567 579	0	567 579

2.2. Издръжка на дейността на Фонда: Изпълнение на бюджета за издръжка на дейността

През 2003 г., както и в предходните години, източник на средства за издръжка на дейността на НДЕФ са приходите от лихви. Бюджетът за издръжка на дейността на НДЕФ включва в себе си и Бюджета за координация на Част Б на ПППОС-Пирдоп. Изпълнението на бюджета за издръжка на дейността е показано в **Приложения 5 и 6**.

През изтеклата 2003 г. за издръжка са изразходвани общо 222 530 лева, в т.ч. 27 581 лева за Координацията на Част Б на ПППОС- Пирдоп. Фактически изразходваните средства за издръжка на дейността като цяло за 2003 г. представляват 80% от предвидените в бюджета (**Приложение 5**). Бюджета за издръжка координацията на Част Б на ПППОС-Пирдоп е показан в **Приложение 6**.

Процентното разпределение на разходите за издръжка е показано в **Таблица 2.2**. От общите разходи не са изразходвани средства за закупуването на дълготрайни материални активи. Текущите разходи са 87,6%, в т.ч.: 48,5% за повишаване квалификацията, възнаграждения, социално и здравно осигуряване; поддръжка и офис разходи – 16,9%; административно-управленски разходи – 13,9%; разходи за УС – 8,2%. Разходите по координацията на ПППОС-Пирдоп представляват 12,4%.

Като цяло общите разходи за издръжка на Фонда са намалели с около 8,7% в сравнение с предходната година. Намалението се дължи на значителното намаляване на разходите по някои от основните пера на бюджета, като разходи за връзки с обществеността – намалението спрямо предходната година е с около 28,4%, разходи за командировки – с около 46,6%, разходи за Административни услуги (Одит) – намалението е с около 17,3%. Влияние оказват и планираните, но неизразходвани средства за Материални Активи, консултантски услуги по проекти и институционално развитие на Фонда.

Таблица 2.2: Процентно разпределение на разходите за издръжка на дейността през 2003 г.

Направление на средствата	В лева	Относителен дял
А. ИНВЕСТИЦИИ	0	0.0%
1. Придобиване на МДА	0	0.0%
2. Придобиване на НДА	0	0.0%
Б. ИНСТИТУЦИОНАЛНО РАЗВИТИЕ	0	0,0%
1. Консултантски услуги по институционално развитие	0	0,0%
2. Други разходи по институционално развитие	0	0,0%
В. ТЕКУЩИ РАЗХОДИ	194 949	87.6%
1. Повишаване на квалификацията, възнаграждения, социално и здравно осигуряване	108 009	48.5%
а. Обучение на персонала	504	0.2%
б. Трудови възнаграждения	79 974	35.9%
в. Социално и здравно осигуряване	22 643	10.2%
г. Социални добавки съгласно КТ	4 888	2.2%
2. Консултантски услуги по подбора и реализацията на проекти	0	0.0%
3. Поддръжка и офис разходи – режимни	37 715	16.9%
а. Електричество, отопление, телефони, ел.поща, вода и др.	13 652	6.1%
б. ГСМ и поддръжка на автомобили	9 805	4.4%
в. Застраховки и охрана.	5 197	2.3%
г. Офис консумативи и сервиз	9 062	4,1%
4. Административно-управленски разходи	31 005	13,9%
а. Командировки	2 080	0,9%
б. Представителни разходи	339	0,1%
в. Връзки с обществеността	3 366	1,5%
г. Административни	25 220	11,3%
5. Разходи за дейността на УС	18 220	8.2%
Г. РЕЗЕРВ 4% ОТ (А+Б+В)	0	0.0%
ВСИЧКО без Координацията на Част Б на ПППОС – Пирдоп	194 949	87,6%
Координация на Част Б на ПППОС – Пирдоп	27 581	12,4%
ВСИЧКО РАЗХОДИ	222 530	100.0%

3. Финансово състояние на НДЕФ към 31.12.2003 г.

Паричните средства на НДЕФ се съхраняват по сметки на "Булбанк" - АД, в съответствие с изискванията на чл. 3 от Наредбата за устройството и дейността на НДЕФ. Към 31.12.2003 г. НДЕФ разполага по своите сметки в "Булбанк" - АД с 4 075 422 лева и USD 55 286. Разпределението на паричните средства е показано в **Приложение 7**.

В най-обобщен вид финансовото състояние на НДЕФ към 31.12.2003 г. може да се представи както следва:

Общо финансови средства на НДЕФ към 31.12.2003 г.	4 075 422 лева
Ангажирани средства по проекти одобрени за финансиране до края на 2003 г.	832 838 лева
Свободни средства за бъдещи проекти и за издръжка на дейността в т.ч.: Предвидени за финансиране на нови проекти през 2004 г.	3 242 584 лева 800 000 лева

4. Финансови отчети, одит и заверка

През месеците февруари и март 2004 г. бе извършен общ преглед на дейността на НДЕФ за 2003 г. от международната одиторска фирма **Ernst & Young**, включващ и одит на финансово-счетоводните отчети. Оценката от общия преглед на дейността и от извършения одит в съответствие с Националните одиторски стандарти и Международните одиторски стандарти е положителна. В **Приложение 8** са представени одитираните и заверени четири елемента на Финансово-счетоводния отчет за 2003 г. (Баланс, Отчет за приходите и разходите, Отчет за паричните потоци и Отчет за капитала). В **Приложение 9** е представен Одиторския доклад на Ernst & Young в съответствие с Националните одиторски стандарти. В **Приложение 10** са представени Одиторския доклад на Ernst & Young в съответствие с Международните одиторски стандарти и трансформирания Финансово счетоводен отчет на НДЕФ за 2003 г. съгласно Международните стандарти за финансово отчитане.

IX. ИНСТИТУЦИОНАЛНО РАЗВИТИЕ И ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА

1. Административна дейност

През отчетната 2003 година личният състав на Изпълнителното бюро на Фонда наброяваше 8 души. Няма напуснали служители. Конкурси за нови служители не са провеждани.

Документо-оборота в ИБ се осъществява коректно. Цялата документация на Фонда от неговото създаване се архивира и съхранява. Постъпилите предложения за реализация на проекти се завеждат в Книгата за проекти и се въвеждат в електронен регистър.

2. Повишаване квалификацията на кадрите

През изтеклата 2003 година с финансиране от Американската агенция за международно развитие се проведе обмяна на опит във Великобритания. В посещението бяха включени, както експертите от ИБ, така и членове на Управителния съвет, начело с Председателя. Програмата на посещението бе свързана с изграждането на Фонд "Защитени територии" в структурата на НДЕФ. Основните теми и аспекти в програмата бяха насочени към обогатяване на опита на кадрите от НДЕФ по отношение на набирането и управлението на средства, комуникации и връзки с обществеността.

3. Международни връзки и връзки с обществеността

С оглед популяризиране възможностите и условията на НДЕФ за управление на средства за финансиране на инфраструктурни проекти в областта на опазване на околната среда, с особен акцент върху възможността и капацитета на НДЕФ да поеме управлението на средства за Фонд "Защитени територии", дейността на фонда бе широко разяснявана на работни срещи, чрез специално разработени електронни презентации и др., в т.ч.:

- ❖ НДЕФ редовно участва със свой представител в работните срещи на Мрежата на фондовете за околна среда в Централна и Източна Европа;
- ❖ Представяне за извършената работа по управлението на проект "Намаляване на екологичните щети в района на МДК – Пирдоп" с цел представяне на най-добри практики и методи за управление на екологични проекти, под егидата на Световна банка – София, Синая (Румъния) ;
- ❖ Интернет страницата на НДЕФ (www.ecofund-bg.org) редовно се актуализира с информация за условията за кандидатстване и изпълнените проекти;
- ❖ Създадена е Интернет страница на ФЗТ (www.pafbg.org) с актуална информация по отношение на стратегията, дейността на ФЗТ и защитените територии в България;

Проведена е широка кампания за популяризацията на новия фонд на редица екологични форуми, включително:

- ❖ Националният форум по екотуризъм 2003 г.;
- ❖ Годишната среща на международните донори на България в областта на околната среда – 8 април, 2003г.;
- ❖ Международния Семинар по създаването на консервационни доверителни фондове (Conservation Trust Funds) в страните от бившия Съветски съюз, проведен в Лаутербак, Германия;
- ❖ Международна конференция на PAN Parks в Габрово.

НДЕФ бе включен и в издание 2003 на Книгата с адреси по разширяването на ЕС, глава "Околна среда".

През 2003 година бяха предприети конкретни активни дейности, свързани с привличането на по-широк кръг от партньори и *особено на нови донори*, с цел увеличаване на потенциала за финансиране на екологични проекти в България:

- Докладът за резултатите от международния преглед на дейността и процедурите на НДЕФ, по линия на Пакта за стабилност с финансиране от GTZ, бе предоставен на широк кръг международни институции и донори за запознаване с институцията НДЕФ и да послужи за привличане на нови донорски средства.
- Съвместната работа с USAID – Програма ОБРИП II по институционалното изграждане на Фонд “Защитени територии” е от особено значение за разширяване на кръга от международни партньори на НДЕФ и признание за вече постигнатите резултати.

Продължава доброто *сътрудничество със Сдружението на общините в България*.

Работната брошура на НДЕФ, адресирана до потенциалните ползватели на средства от фонда бе предоставяна на вниманието на всички възможни срещи с потенциални ползватели в България;

Официална презентация на НДЕФ, придружена от печатен формат е представяна на всички посочени по-горе форуми и срещи с международно участие.

Страницата на Фонда в Интернет на български и английски език се актуализира редовно и включва цялата информация за устройството и дейността на фонда, условия за кандидатстване, критерии за оценка на проекти и описание на завършените проекти и проектите в процес на изпълнение.

Информация за НДЕФ бе публикувана в *поредното издание на Института World Watch – “Състоянието на планетата” – 2003.*

От 2000г. НДЕФ традиционно подпомага издаването на българската версия на *“Състоянието на планетата”*, екземпляри от която предоставя на училища и университети, студенти, преподаватели и представители на екологични НПО.

** **

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

ПРИЛОЖЕНИЕ 1: ОБОБЩЕНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРОЕКТИТЕ, ПОСТЪПИЛИ В НДЕФ ПРЕЗ 2003 Г.

Проект №	Вид	Място / Заявител	Проблем	Заглавие на проекта	Стойност на проекта	Становище на КОП	Дата на депозиране	Решение	Писмо КОП+
429	2	Община Асеновград	Високи стойности на емисиите на серни, азотни и въглеродни окиси в резултат на изгарянето на използваното за отопление гориво - промишлен газол, в котелните централи на обектите.	Газификация на обекти на общинска издръжка в град Асеновград - II етап.	Обща стойност на проекта: 99 000 лв.; Осигурено съфинансирание: 39 000 лв. (необходимостта от реализацията на проекта и очакван ефект, работни (Община Асеновград); Искано съфинансирание от НДЕФ: 60 000 лв. (60% от общата стойност на изключените на т. 6 - размерът на исканото от НДЕФ финансиране (60% от проекта) Предложено финансиране от КОП: 36 222 лв.	Проектът попада в приоритет "Намаляване замърсяването на въздуха". Представена информация / документация: екологична обосновка на необходимостта от реализацията на проекта и очакван ефект, работни (Община Асеновград); Искано съфинансирание от НДЕФ: 60 000 лв. (необходимостта от реализацията на проекта и очакван ефект, работни (Община Асеновград); Искано съфинансирание от НДЕФ: 60 000 лв. (60% от общата стойност на изключените на т. 6 - размерът на исканото от НДЕФ финансиране (60% от проекта) Предложено финансиране от КОП: 36 222 лв.	24.3.2003	Окончателно одобрен за финансиране в размер до 36 222 лв.	Да 52 53
430	1	Община Делчев	Замърсяване на повърхностни и подземни води и почви вследствие разнасяне на неkontrolирано депониране в гр. Гоце Делчев - II продължение на около 30 г. битови отпадъци от гр. Гоце Делчев и околните села, в местността "Мокра поляна", разположена на 3 км. разстояние от града.	Дено за твърди битови отпадъци - в гр. Гоце Делчев - II етап - Рекултивация на съществуващото сметище и укрепване на дере.	Обща стойност на проекта: 112 000 лв., в т.ч. рекултивация 392 000 лв. и укрепване на дере 720 000 лв. Осигурено Гл. технически експерт на НДЕФ бе установено, че Етап I е изпълнен с бюджет: 600 000 лв. (54% от който вносителят кандидатства за финансиране от НДЕФ. Изпълнението на общата стойност). Предлагано действие, включено в Етап II би могло да бъде извършено от изпълнител, от КОП финансиране - 257 143 лв. (30%).	Проектът е одобрен по принцип от УС на НДЕФ. Изискването от страна на УС за евентуалното му окончателно одобрение бе да се изкача приключването на Етап I. След извършване на проверка на място от страна на Гл. технически експерт на НДЕФ бе установено, че Етап I е изпълнен с бюджет: 600 000 лв. (54% от който вносителят кандидатства за финансиране от НДЕФ. Изпълнението на общата стойност). Предлагано действие, включено в Етап II би могло да бъде извършено от изпълнител, различен от изпълнителя на Етап I, който да бъде определен след провеждане на конкурс съгласно процедурите на НДЕФ.	17.4.2003	Окончателно одобрен за финансиране в размер до 257 143 лв. (30% от стойността на проекта)	Да 52 53 54 55
431	Д	Съвет по туризъм - гр. Сапарева баня	Липсва конкретен екологичен проблем, Целта на проекта е популяризиране долината на р. Горича като туристически маршрут и свързване на с. Овчарци с НП "Рила", с произтичащите от това социално-икономически ползи за местното население.	Екопътка до водопада на р. Горича и м. Соколов изглед - община Сапарева Баня.	Обща стойност на проекта: 400 лв. Осигурено съфинансирание от вносителя на проекта: 13 050 лв. (23%). За социално-икономически предимства за местното население в район, който няма статут на защитена територия. Осигурено съфинансирание - 23% от финансиране се приема общата стойност на проекта, не е в достатъчен размер съгласно изискванията на НДЕФ. Няма технически проект.	Предвидените за реализация с предлагания проект мероприятия нямат отношение към приоритетите на НДЕФ, в частност - към приоритет "Опазване на биологичното разнообразие". Насочени са към създаване на социално-икономически предимства за местното население в район, който няма статут на защитена територия. Осигурено съфинансирание - 23% от общата стойност на проекта, не е в достатъчен размер съгласно изискванията на НДЕФ. Няма технически проект.	17.4.2003	Отпада.	Да 52
432	Д	"Екофон Инвест" ООД, гр. Генерал Тошево	Генериране на значителни количества отпадъци от растителни селскостопанското производство, което налага необходимост от прилагане на метод за третирането им.	Предприемател за преработка на биомаса в Община Генерал Тошево	Обща стойност на проекта: 400 000 лв.; Съфинансирание: 200 000 лв. (осигурени от положителния ефект върху качеството на атмосферния въздух от използване вносителя за предпроектни на екобрикетите като заместител на конвенционалните горива не може да проучвания и проектиране) + бъде гарантиран. 2) Проекта е пазарно-жизнеспособен - за да бъде осигурено съфинансирание от ПУДОС + очаквани средства от ЕБВР; Искано финансиране от НДЕФ: не е уточнено.	Проектът не съответства на следните критерии и изисквания на НДЕФ: 1) Не попада в приоритетите: растителните отпадъци не са замърсяване; положителния ефект върху качеството на атмосферния въздух от използване вносителя за предпроектни на екобрикетите като заместител на конвенционалните горива не може да бъде гарантиран. 2) Проекта е пазарно-жизнеспособен - за да бъде осигурено съфинансирание от ПУДОС + очаквани средства от ЕБВР; Искано финансиране от НДЕФ: не е уточнено.	20.6.2003	Отпада.	Да 53

ЛЕГЕНДА "ВИД"

1. Замърсявания настъпили в минало време
2. Въздух

3. Води
4. Визуалнообразие

437	Д	Община Дряново	Предвидените за водоснабдяване населени места имат изградена вътрешна водопроводна система и се водоснабдяват от каптирани извори със силно променлив дебит, които не могат да задоволят нуждите от вода на тези населени места през летния сезон.	Водоснабдяване на селата Геша, Караванница, Скалско и Янтра - община Дряново.	Обща стойност на проекта: 446 900 лв.; Осигурено съфинансирание: 312 830 лв. (от категоризирани като екологичен проблем и не могат да бъдат отнесени към приоритетите на Фонда. Искано финансиране от НДЕФ: 134 070 лв. (30% от общата стойност).	Проектът не попада в приоритетите на НДЕФ. Поражданите от липсата на достатъчно количество вода санитарно-хигиенни проблеми не могат да бъдат категоризирани като екологичен проблем и не могат да бъдат отнесени към приоритетите на Фонда.	14.7.2003	Отпада	54
438	2	Община Мездра	Завишени емисии на серни и въглеродни окиси, прах и сажди в резултат на изгаряне на използваните за отопление течни и твърди горива.	Преустройство на парокотелни на общински обекти - гр. Мездра - II етап.	Обща стойност на проекта: 120 020 лв.; Осигурено съфинансирание: 84 200 лв.; Искано финансиране от НДЕФ: 35 820 лв. (30% от общата стойност).	Проектът не може да бъде финансиран от НДЕФ, тъй като заявеното за етапа съфинансирание вече е прието за такова при реализацията на предходния етап. Повторното му приемане за съфинансирание би било некоректно и не съответства на правилата на НДЕФ.	01.8.2003	Отпада	54 55
439	2	"Топлофикация - Перник" ЕАД, гр. Перник	ТЕЦ "Република", основен топлоизточник окиси, прах, сажди и сажди в резултат на изгаряне на използваните за отопление течни и твърди горива.	Реконструкция на котел № 5, доставка и монтаж на нов електрофильтър към котела в ТЕЦ "Република", гр. Перник.	Обща стойност на проекта: 902 425 лв.; Съфинансирание: 927 000 лв.; Искано финансиране от НДЕФ: 2 100 000 лв. (23% от общата стойност на проекта).	Проектът попада в приоритет "Намаляване замърсяването на въздуха". Представява компонент от цялостен "Генерален план за рехабилитация на топлонаблюдителната система на град Перник". Представена е екологична обосновка. Има решение по ОВОС. Изпълнението на проекта е започнато, което предполага, че е избран изпълнител на СМР. Това не дава възможност да бъдат изпълнени процедурите на НДЕФ по избор на изпълнители и доставчици. Част от заявеното съфинансирание е осигурено. Липсва информация относно възможностите за осигуряване на заявените 2 255 000 лв. от ПУДОС. Исканото финансиране от НДЕФ е предназначено за извършване на СМР, съответства на изискванията на НДЕФ по размерът му и твърде голям за възможностите на Фонда на този етап.	14.8.2003	Отпада	54
440	1	Община Монтана	Наличие на 47 неорганизиращи сметници в Община Монтана, които оказват отрицателно въздействие върху всички компоненти на околната среда. Предлаганият епът включва почистване на 22 неорганизиращи сметници в 11 населени места, в които вече е въведена система за сметосъбиране и сметонизоване.	Закриване на неорганизиращите сметници в Община Монтана - I етап	Обща стойност на етапа: 470 309 лв.; Съфинансирание: 346 762 лв.; Искано финансиране от НДЕФ: 141 093 лв. (70%)		08.12.2003		

ЛЕГЕНДА "ВИД"

1. Замърсявания настъпили в минало време
2. Въздух

433	1	Община Карлово	Изградено е ново регионално депо. Съществуват 54 нерегламентирани сметища за 29-те селища на Община Карлово, чието ползване среща да бъде прекратено. 3-те най-големи - на Карлово, Калофер и Клинсура следва да бъдат санирани на място, а останалите 51 - да бъдат предепонирани в новото регионално депо. Пилотната фаза включва депата на гр. Бана, гр. Карлово с кв. Сушица, с. В. Левски, с. Ведраре, с. Дъбене и с. Розино.	Саниране на сметищата на селищата в Община Карлово - Пилотна фаза	Обща стойност на проекта: 1 967 661 лв.; Осигурено съфинансирание: 1 722 057 лв. (за техника за сметосъбиране - по-голямата необходимост от решаването му и на очаквания екологичен ефект. част вече усвоени + проект + Представено е становище на РИОСВ - гр. Пловдив. Осигурено е съфинансирание в достатъчен размер съгласно изискванията на НДЕФ, за финансиране на сметосъбирането и сметоизвозването на отпадъците от нерегламентирените депа, включени в пилотната фаза, до новоизграденото регионално депо. Исканото финансиране от НДЕФ отговаря по размер на изискванията на НДЕФ и е предназначено за извършване на мероприятия за предепониране на отпадъците.	Обща стойност на проекта: 1 967 661 лв.; Осигурено съфинансирание: 1 722 057 лв. (за техника за сметосъбиране - по-голямата необходимост от решаването му и на очаквания екологичен ефект. част вече усвоени + проект + Представено е становище на РИОСВ - гр. Пловдив. Осигурено е съфинансирание в достатъчен размер съгласно изискванията на НДЕФ, за финансиране на сметосъбирането и сметоизвозването на отпадъците от нерегламентирените депа, включени в пилотната фаза, до новоизграденото регионално депо. Исканото финансиране от НДЕФ отговаря по размер на изискванията на НДЕФ и е предназначено за извършване на мероприятия за предепониране на отпадъците.	20.6.2003	Окончателно одобрен за финансиране в размер до 245 604 лв.	Да	53
434	1	Община Шумен	Изчерпан капацитет на съществуващото депо за ТБО, което е в експлоатация от 30 г. и оказва негативно влияние върху компонентите въздух, води и почви на околната среда. В процес на изграждане е разширение на депото, което ще бъде въведено в експлоатация до края на 2003г.	Рекултивация на съществуващо депо за твърди битови отпадъци - гр. Шумен	Обща стойност на проекта: 5 592 740 лв., разделени на 3 етапа; Съфинансирание: 2 796 370 лв. (ПУДООС) + 1 118 548 лв. (общински бюджет); Исканото финансиране от НДЕФ: 1 677 822 лв. (30%).	Обща стойност на проекта: 5 592 740 лв., разделени на 3 етапа; Съфинансирание: 2 796 370 лв. (ПУДООС) + 1 118 548 лв. (общински бюджет); Исканото финансиране от НДЕФ: 1 677 822 лв. (30%).	24.6.2003	Отпада на този етап.	Да	53
435	4	Дирекция на НПЦентрален Балкан	В резултат на изпълнявания Проект за екотуризъм на територията на НПЦентрален Балкан възниква необходимост от насочване и контролиране на увеличаване туристическия поток с цел опазване местообитанията на редки и защитени растителни и животински видове, както и повишаване информираността на туристите относно необходимостта и начините за опазването им.	Изграждане на екопътека и лагер (бивак) за обучение по опазване в планината на територията на НПЦентрален Балкан.	Обща стойност на проекта: 83 790 лв. Съфинансирание: 17 715 лв. (ДДС и разходи за изготвяне на работен проект - от вносителя); Исканото финансиране от НДЕФ: 66 075 (80%).	Обща стойност на проекта: 83 790 лв. Съфинансирание: 17 715 лв. (ДДС и разходи за изготвяне на работен проект - от вносителя); Исканото финансиране от НДЕФ: 66 075 (80%).	25.6.2003	Окончателно одобрен за финансиране в размер до 66 075 лв.	Да	53
436	Д	Община Дряново	Предвидения за включване към изградената градска канализация парцел понастоящем се обслужва от септични ями. Липсва информация за съществуващ екологичен проблем.	Канализация УПИ-III, кв. 99 - гр. Дряново.	Обща стойност на проекта: 22 100 лв.; Съфинансирание: 15 470 лв. (от вносителя); Исканото финансиране от НДЕФ: 6 630 лв. (30% от общата стойност).	Обща стойност на проекта: 22 100 лв.; Съфинансирание: 15 470 лв. (от вносителя); Исканото финансиране от НДЕФ: 6 630 лв. (30% от общата стойност).	14.7.2003	Отпада.	Да	54

ЛЕГЕНДА "ВИД"

1. Замервания настъпили в минало време
2. Въздух

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

ПРИЛОЖЕНИЕ 2: ЗАВЪРШЕНИ ПРОЕКТИ И ПРОЕКТИ В ПРОЦЕС НА ИЗПЪЛНЕНИЕ ПРЕЗ 2003 Г.

ЗАВЪРШЕНИ ПРОЕКТИ ПРЕЗ 2003 Г.

№	Проект № / Заглавие	Стойност в лв.		Стойност в USD*	
		Обща стойност на проекта	Финансиране от НДЕФ	Обща стойност на проекта	Финансиране от НДЕФ
1.	294 Ниско-азотни горелки за енергийни котли с № 5, 6 и 7 в ТЕЦ "София – Изток".	6 931 624	2 043 057	3 297 774	972 000
2.	365 Завършване на пречиствателна станция за отпадни води Обзор-Бяла.	12 600 000	600 000	5 686 588	270 790
3.	396 Газификация на котелни централи на общински обекти в град Мездра.	314 625	94 388	143 041	42 917
4.	403 Газификация на обекти на общинска издръжка в град Асеновград.	166 200	50 000	75 561	22 732
5.	405 Пречиствателна станция за отпадни води от млекопреработващо предприятие "Млекимекс" в град Елена	423 000	63 450	212 708	31 906
6.	410 Газификация на обекти на общинска издръжка – III етап – град Ямбол	850 000	41 000	427 428	20 617
7.	423 Изграждане на допълнителни съоръжения по канализационен колектор Суворово - Чернево - Девня, за въвеждане в експлоатация.	35 394	25 000	19 553	13 811

ОБЩО: 21 320 843 2 916 895 9 862 653 1 374 773

ОБЩО (CHF):** 16 982 901 2 323 423

* Стойностите на проектите в USD са изчислени по централен курс на БНБ в деня на окончателното им одобряване от УС
 ** Централен курс на БНБ за 31.12.2003: 1 CHF = 1.255430 BGL

ПРОЕКТИ В ПРОЦЕС НА ИЗПЪЛНЕНИЕ КЪМ КРАЯ НА 2003 Г.

№	Проект № / Заглавие	Стойност в лв.		Стойност в USD*	
		Обща стойност на проекта	Финансиране от НДЕФ	Обща стойност на проекта	Финансиране от НДЕФ
1.	258 Биологично разнообразие на Западните Родопи – изучаване и мерки за опазване.	639 791	89 934	288 748	40 589
2.	276 Информационна мрежа за биологичното разнообразие на Р. България БУЛБИОНЕТ.	186 480	186 480	103 600	103 600
3.	297 Помпена станция и напорен колектор за отпадни води – гр. Вълчи дол.	1 038 322	439 000	468 612	198 128
4.	334 Подобряване състоянието на водните екосистеми в Дуранкулашко езеро.	117 590	79 350	53 070	35 812
5.	336 Газификация на котелно помещение във фирма СЕВКО АД, гр. Севлиево.	635 570	103 250	286 843	46 598
6.	346 Възстановяване на екологичното равновесие в резерват "Атанасовско езеро" в съчетание с традиционния солодобив.	3 286 481	150 000	1 483 243	63 184
7.	399 Възстановяване на балканската дива коза в Природен парк Витоша.	164 100	30 960	71 972	13 579
8.	426 Газификация на СОУ "Св. Св. Кирил и Методий" - гр. Белослав.	95 260	28 578	53 182	15 954
9.	428 Вътрешна газификация на обекти на общинска издръжка и собственост на Община Попово - III етап.	270 000	59 457	150 735	33 194
10.	429 Газификация на обекти на общински издръжка в град Асеновград - II етап.	120 740	36 222	70 024	21 007
11.	430 Депо за твърди битови отпадъци - гр. Гоце Делчев - II етап - рекултивация на съществуващото сметище и укрепване на дере.	1 112 000	257 143	701 427	162 200
12.	433 Саниране на сметищата на селищата в Община Карлово - Пилотна фаза	1 967 661	245 604	1 141 163	142 440
13.	435 Изграждане на екоптека и лагер/бивак за обучение по опазване на природата и оцеляване в планината на територията на Национален парк Централен Балкан	83 790	66 075	48 595	38 321

ОБЩО: 9 717 785 1 772 053 4 921 214 914 606

ОБЩО (CHF):** 7 740 603 1 411 511

* Стойностите на проектите в USD са изчислени по централен курс на БНБ в деня на окончателното им одобряване от УС
 ** Централен курс на БНБ за 31.12.2003: 1 CHF = 1.255430 BGL

ПРИЛОЖЕНИЕ 3

ПРИЛОЖЕНИЕ 3: ОБЩО ПРОЕКТИ, В Т.Ч. ЗАВЪРШЕНИ, ФИНАНСИРАНИ ОТ НДЕФ ОТ СЪЗДАВАНЕТО МУ

ТАБЛИЦА 1: ОБЩО ФИНАНСИРАНИ ПРОЕКТИ ОТ НДЕФ ДО КРАЯ НА 2003 Г.

№	Проект № / Заглавие		Стойност в лв.		Стойност в USD*	
			Обща стойност на проекта	Финансирани от НДЕФ	Обща стойност на проекта	Финансирани от НДЕФ
1.	18	Газификация на котелна централа на ОРБ - гр.Ловеч.	379 000	151 189	171 049	68 234
2.	62 (1)	Главна помпена станция за отпадни води "Кея" - гр. Русе.	4 758 628	1 066 286	2 532 317	647 241
3.	62 (2)	Главен профил I на крайбрежен колектор - гр. Русе.	505 903	528 724	296 578	296 578
4.	81	Нови защитени територии - р. Ерма.	5 316	5 816	2 625	2 625
5.	91	Газификация на ВОЦ "Овча купел I" - гр. София	380 000	200 000	171 500	90 263
6.	220	Газоочистваща инсталация за ВМА - гр. София.	1 756 974	1 089 913	792 951	491 896
7.	227 (1)	Пречистване на отпадните води от гр.Самоков - колектор I.	417 906	120 000	188 608	54 158
8.	227 (2)	Пречистване на отпадните води от гр.Самоков - колектор VI.	687 137	30 000	310 116	13 539
9.	238	Газификация на група училища и детски градини в гр. Ловеч - (I).	582 000	176 400	262 666	79 612
10.	247	Пречистване на отпадните води от курортен комплекс "Боровец".	1 129 040	300 000	509 554	135 395
11.	250	Юнион Миниер Пирдоп - Мед - Пилотен проект за възстановяване на околната среда - Част А.	42 645 000	6 311 676	22 693 650	3 300 000
12.	252	Топлоснабдяване на Централен южен район - гр. Русе.	1 386 843	528 614	625 905	238 572
13.	255	Газификация на група училища и детски градини в гр. Ловеч - (II).	438 500	112 690	197 902	50 859
14.	258	Биологично разнообразие на Западните Родопи - изучаване и мерки за опазване.	639 791	89 934	288 748	40 589
15.	266	Опазване, реконструкция и екозащита на "Княз Борисовата градина" - гр. София.	1 217 960	312 200	549 685	140 901
16.	267	Газификация на група училища и детски градини в гр. Севлиево - (I).	492 000	261 000	222 048	117 794
17.	270	Газификация на група училища и детски градини в гр. Генерал Тошево.	1 230 878	266 000	555 516	120 050
18.	276	Информационна мрежа за биологичното разнообразие на Р. България БУЛБИОНЕТ.	186 480	186 480	103 600	103 600
19.	287	Инсталация за рециклиране на оловни акумулатори в "Монбат" АД - гр. Монтана.	3 818 646	509 055	1 723 418	229 745
20.	288	Газификация на парокотелна инсталация на ОРБ - гр. Монтана.	206 485	62 000	93 190	27 982
21.	294	Ниско-азотни горелки за енергийни котли с № 5, 6 и 7 в ТЕЦ "София - Изток".	6 931 624	2 043 057	3 297 774	972 000
22.	295	Газификация на обекти на общинска издръжка в гр. Разград.	1 910 000	248 500	862 014	112 152
23.	297	Помпена станция и напорен колектор за отпадни води - гр. Вълчи дол.	1 038 322	439 000	468 612	198 128
24.	304	Газификация на обекти на общинска издръжка в гр. Пазарджик.	3 467 340	354 000	1 564 868	159 766
25.	312	Главен колектор № V - гр. Самоков.	720 765	220 000	325 293	99 290
26.	314	Колектор в курортен комплекс "Райковски ливади" - гр. Смолян.	1 820 030	215 000	821 410	97 033
27.	324	Вътрешна газификация на котелна централа на ОУ "П.Р. Славейков" и Техникум по икономика, търговия и услуги - гр. Ловеч - (III).	120 800	39 000	54 519	17 601
28.	326	Довеждащ колектор № I - гр. Шумен.	5 925 988	1 262 000	2 674 496	569 561
29.	330	Газификация на общински обекти в град Севлиево - II етап.	999 122	347 122	450 920	156 662
30.	334	Подобряване състоянието на водните екосистеми в Дуранкулашко езеро.	117 590	79 350	53 070	35 812
31.	335	Газификация на обекти на общинска издръжка в град Търговище - I етап.	452 000	135 600	203 995	61 199
32.	336	Газификация на котелно помещение във фирма СЕВКО АД, гр. Севлиево.	635 570	103 250	286 843	46 598
33.	345	Преустройство и подмяна на електрофилтри на ТЕЦ "Русе - Изток" - гр. Русе.	3 024 700	900 000	1 365 097	406 185
34.	346	Възстановяване на екологичното равновесие в резерват "Атанасовско езеро" в съчетание с традиционния солодобив.	3 286 481	150 000	1 483 243	63 184
35.	347	Вътрешна газификация на обекти към МОН в гр. Пазарджик.	349 955	97 955	157 940	44 209
36.	348	Вътрешна газификация на обекти на издръжка и собственост на Община Пещера.	1 665 380	265 460	751 613	119 806
37.	356	Газификация на обекти на общинска издръжка - II етап - гр. Ямбол.	937 600	312 523	423 154	141 047
38.	358	Газификация на обекти на общинска издръжка в гр. Стара Загора.	1 340 250	399 574	604 877	180 334
39.	359	Вътрешна газификация на обекти на издръжка на Община Божурище.	354 000	60 000	159 766	27 079
40.	360	Вътрешна газификация на обекти на издръжка и собственост на Община Попово - I етап.	658 310	75 500	297 106	34 074
41.	364	Главни колектори IV, V в гр. Бяла и довеждащ колектор до ПСОВ Обзор-Бяла.	3 634 000	800 000	1 640 084	361 053
42.	365	Завършване на пречиствателна станция за отпадни води Обзор-Бяла.	12 600 000	600 000	5 686 588	270 790
43.	367	Реконструкция на битов колектор №1 - гр. Белослав	665 033	166 258	300 140	75 035
44.	368	Възстановяване на алпийски хабитати в Национален парк "Централен Балкан".	76 600	68 308	34 571	30 829
45.	373	Канализационен колектор "Вълчи дол - Суворово" - III етап.	1 931 601	368 000	871 763	166 084
46.	384	Развитие на пътятна инфраструктура в Национален парк "Централен Балкан" - Пилотна фаза: ремонт на пътен участък "Калофер - Манастира".	138 826	91 332	60 887	40 057
47.	396	Газификация на котелни централи на общински обекти в град Мездра.	314 625	94 388	143 041	42 917
48.	399	Възстановяване на балканската дива коза в Природен парк Витоша.	164 100	30 960	71 972	13 579
49.	403	Газификация на обекти на общинска издръжка в град Асеновград.	166 200	50 000	75 561	22 732
50.	405	Пречиствателна станция за отпадни води от млекопреработващо предприятие "Млекимекс" в град Елена	423 000	63 450	212 708	31 906
51.	409	Реконструкция на отоплителните инсталации на общински обекти в град Сапарева Бяня.	402 490	114 827	182 988	52 205
52.	410	Газификация на обекти на общинска издръжка - III етап - град Ямбол	850 000	41 000	427 428	20 617
53.	423	Изграждане на допълнителни съоръжения по канализационен колектор Суворово - Чернево - Девня, за въвеждане в експлоатация.	35 394	25 000	19 553	13 811
54.	426	Газификация на СОУ "Св. Св. Кирил и Методий" - гр. Белослав.	95 260	28 578	53 182	15 954
55.	428	Вътрешна газификация на обекти на общинска издръжка и собственост на Община Попово - III етап.	270 000	59 457	150 735	33 194
56.	429	Газификация на обекти на общинска издръжка в град Асеновград - II етап.	120 740	36 222	70 024	21 007
57.	430	Депо за твърди битови отпадъци - гр. Гоце Делчев - II етап - рекултивация на съществуващото сметище и укрепване на дере.	1 112 000	257 143	701 427	162 200
58.	433	Санитарие на сметищата на селищата в Община Карлово - Пилотна фаза.	1 967 661	245 604	1 141 163	142 440
59.	435	Изграждане на екоптека и лагер/бивак за обучение по опазване на природата и оцеляване в планината на територията на Национален парк Централен Балкан.	83 790	66 075	48 595	38 321

ОБЩО:

123 672 134	23 261 470	60 490 646	11 346 084
-------------	------------	------------	------------

ОБЩО (CHF)**:

98 509 781	18 528 687
------------	------------

* Стойностите на проектите в USD са изчислени по централен курс на БНБ в деня на окончателното им одобряване от УС

** Централен курс на БНБ за 31.12.2003: 1 CHF = 1.255430 BGL

*** Стойностите в USD за проекти № 62(1), 62(2), 250, 276 и 294 са съгласно Договорите за целево финансиране, които са деноминирани в USD.

ТАБЛИЦА 2: ЗАВЪРШЕНИ ПРОЕКТИ ОТ НДЕФ ДО КРАЯ НА 2003 Г.

№	Проект / Заглавие		Стойност в лв.		Стойност в USD*	
			Обща стойност на проекта	Финансирани от НДЕФ	Обща стойност на проекта	Финансирани от НДЕФ
1.	18	Газификация на котелна централа на ОРБ - гр.Ловеч.	379 000	151 189	171 049	68 234
2.	62 (1)	Главна помпена станция за отпадни води "Кея" - гр. Русе.	4 758 628	1 066 286	2 532 317	647 241
3.	62 (2)	Главен профил I на крайбрежен колектор - гр. Русе.	505 903	528 724	296 578	296 578
4.	81	Нови защитени територии - р. Ерма.	5 816	5 816	2 625	2 625
5.	91	Газификация на ВОЦ "Овча купел I" - гр. София.	380 000	200 000	171 500	90 263
6.	220	Газоочистваща инсталация за ВМА – гр. София.	1 756 974	1 089 913	792 951	491 896
7.	227 (1)	Пречистване на отпадните води от гр.Самоков - колектор I.	417 906	120 000	188 608	54 158
8.	227 (2)	Пречистване на отпадните води от гр.Самоков - колектор VI.	687 137	30 000	310 116	13 539
9.	238	Газификация на група училища и детски градини в гр. Ловеч - (I).	582 000	176 400	262 666	79 612
10.	247	Пречистване на отпадните води от курортен комплекс "Боровец".	1 129 040	300 000	509 554	135 395
11.	250	Юнион Миниер Пирдоп - Мед - Пилотен проект за възстановяване на околната среда - Част А.	42 645 000	6 311 676	22 693 650	3 300 000
12.	252	Топлоснабдяване на Централен южен район - гр. Русе.	1 386 843	528 614	625 905	238 572
13.	255	Газификация на група училища и детски градини в гр. Ловеч – (II).	438 500	112 690	197 902	50 859
14.	266	Опазване, реконструкция и екозащита на "Княз Борисовата градина" - гр. София.	1 217 960	312 200	549 685	140 901
15.	267	Газификация на група училища и детски градини в гр. Севлиево – (I).	492 000	261 000	222 048	117 794
16.	270	Газификация на група училища и детски градини в гр. Генерал Тошево.	1 230 878	266 000	555 516	120 050
17.	287	Инсталация за рециклиране на оловни акумулатори в "Монбат" АД - гр. Монтана.	3 818 646	509 055	1 723 418	229 745
18.	288	Газификация на парокотелна инсталация на ОРБ - гр. Монтана.	206 485	62 000	93 190	27 982
19.	294	Ниско-азотни горелки за енергийни котли с № 5, 6 и 7 в ТЕЦ "София – Изток".	6 931 624	2 043 057	3 297 774	972 000
20.	295	Газификация на обекти на общинска издръжка в гр. Разград.	1 910 000	248 500	862 014	112 152
21.	304	Газификация на обекти на общинска издръжка в гр. Пазарджик.	3 467 340	354 000	1 564 868	159 766
22.	312	Главен колектор № V - гр. Самоков.	720 765	220 000	325 293	99 290
23.	314	Колектор в курортен комплекс "Райковски ливади" – гр. Смолян.	1 820 030	215 000	821 410	97 033
24.	324	Вътрешна газификация на котелна централа на ОУ "П.Р. Славейков" и Техникум по икономика, търговия и услуги - гр. Ловеч – (III).	120 800	39 000	54 519	17 601
25.	326	Довеждащ колектор № 1 - гр. Шумен.	5 925 988	1 262 000	2 674 496	569 561
26.	330	Газификация на общински обекти в град Севлиево – II етап.	999 122	347 122	450 920	156 662
27.	335	Газификация на обекти на общинска издръжка в град Търговище - I етап.	452 000	135 600	203 995	61 199
28.	345	Преустройство и подмяна на електрофилтри на ТЕЦ "Русе - Изток" – гр. Русе.	3 000 000	900 000	1 365 097	406 185
29.	347	Вътрешна газификация на обекти към МОН в гр. Пазарджик.	349 955	97 955	157 940	44 209
30.	348	Вътрешна газификация на обекти на издръжка и собственост на Община Пещера.	1 665 380	265 460	751 613	119 806
31.	356	Газификация на обекти на общинска издръжка - II етап - гр. Ямбол.	937 600	312 523	423 154	141 047
32.	358	Газификация на обекти на общинска издръжка в гр. Стара Загора.	1 340 250	399 574	604 877	180 334
33.	359	Вътрешна газификация на обекти на издръжка на Община Божурище.	354 000	60 000	159 766	27 079
34.	360	Вътрешна газификация на обекти на издръжка и собственост на Община Попово – I етап.	658 310	75 500	297 106	34 074
35.	364	Главни колектори IV, V в гр. Бяла и довеждащ колектор до ПСОВ Обзор-Бяла.	3 634 000	800 000	1 640 084	361 053
36.	365	Завършване на пречиствателна станция за отпадни води Обзор-Бяла.	12 600 000	600 000	5 686 588	270 790
37.	367	Реконструкция на битов колектор №1 – гр. Белослав	665 033	166 258	300 140	75 035
38.	368	Възстановяване на алпийски хабитати в Национален парк "Централен Балкан".	76 600	68 308	34 571	30 829
39.	373	Канализационен колектор "Вълчи дол – Суворово" – III етап.	1 931 601	368 000	871 763	166 084
40.	384	Развитие на пътната инфраструктура в Национален парк "Централен Балкан" – Пилотна фаза: ремонт на пътен участък "Калофер – Манастира".	138 826	91 332	60 887	40 057
41.	396	Газификация на котелни централи на общински обекти в град Мездра.	314 625	94 388	143 041	42 917
42.	403	Газификация на обекти на общинска издръжка в град Асеновград.	166 200	50 000	75 561	22 732
43.	405	Пречиствателна станция за отпадни води от млекопреработващо предприятие "Млекимекс" в град Елена	423 000	63 450	212 708	31 906
44.	409	Реконструкция на отоплителните инсталации на общински обекти в град Сапарева Бania	402 490	114 827	182 988	52 205
45.	410	Газификация на обекти на общинска издръжка – III етап – град Ямбол	850 000	41 000	427 428	20 617
46.	423	Изграждане на допълнителни съоръжения по канализационен колектор Суворово - Чернево - Девня, за въвеждане в експлоатация.	35 394	25 000	19 553	13 811

ОБЩО:

113 954 349	21 489 417	55 569 432	10 431 478
-------------	------------	------------	------------

ОБЩО (CHF)**:

90 769 178	17 117 177
------------	------------

* Стойностите на проектите в USD са изчислени по централен курс на БНБ в деня на окончателното им одобряване от УС

** Централен курс на БНБ за 31.12.2003. 1 CHF = 1,255430 BGL

** Стойностите в USD за проекти № 62(1), 62(2), 250, 276 и 294 са съгласно Договорите за целево финансиране, които са деноминирани в USD.

ПРИЛОЖЕНИЕ 4

**БЮДЖЕТ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА
ИНВЕСТИЦИОННИ ПРОЕКТИ ОТ НДЕФ ПРЕЗ 2003 Г.
ИЗПЪЛНЕНИЕ КЪМ 31.12.2003 (в левове)**

A Средства за финансиране на проекти		План	Отчет	Изпълнение %
1	Средства в началото на периода			100
2	Постъпления по счѐта	4 802 352	4 802 324	-
3	Планирани постъпления от лихви	-	-	-
4	Други постъпления	100 000	170 511	171
	Общо средства	-	12 935	-
5	Средства за издръжка на дейността	4 902 352	4 959 900	101
	Всичко средства за финансиране	278 448	222 530	80
		4 623 904	4 737 370	102
B Планирано финансиране на проекти		План	Отчет	
I.	За окончателно одобрени проекти			
No 255	Газификация на училища и болници - Ловеч	11 269	-	-
No 258	Западни Родопи-мерки за опазване на биоразнообразието	8 993	-	-
No 276	Информационна мрежа за биологичното разнообразие на Р. България	101 000	35 064	35
No 294	Нискоазотни горелки - ТЕЦ "София-Изток"	100 000	96 638	97
No 297	Канализационен колектор Вълчи дол-Суворово	45 900	-	-
No 312	Канализационен колектор № 5 - гр. Самоков	22 000	-	-
No 324	Газификация на общински обекти-гр. Ловеч	2 302	-	-
No 326	Канализационен колектор № 1 - гр. Шумен	89 300	89 222	100
No 334	Дуранкулашко езеро	48 680	-	-
No 335	Газификация на общински обекти-гр. Търговище - I етап	8 000	7 864	98
No 336	Газификация на "Севко"	49 635	-	-
No 345	Подобряване на екологичната обстановка в района на Русе-Гюргево	80 365	-	-
No 346	Възстановяване на екологичното равновесие в резерват "Атанасовско езеро"	21 000	-	-
No 347	Газификация на училища - Пазарджик (МОН)	10 550	10 058	95
No 358	Газификация на общински обекти-гр. Стара Загора	22 155	22 183	100
No 359	Вътрешна газификация на Божурнище	3 730	-	-
No 360	Вътрешна газификация на Попово	7 070	6 545	93
No 373	Вълчи дол - Суворово - колектор - III етап	16 700	16 642	100
No 384	Подобряване на инфраструктурата в НП "Централен Балкан"	3 300	8 236	99
No 396	Газификация на общински обекти - гр. Мездра	25 000	25 138	101
No 399	Възстановяване на балканската дива коза в НП "Витоша"	17 980	10 973	61
No 403	Газификация на общински обекти - гр. Асеновград	35 400	30 360	86
No 405	ПСОВ - Млекимекс	63 450	57 105	90
No 409	Сапарева баня - реконструкция на отоплителни централи	7 430	7 423	100
No 410	Газификация на общински обекти - гр. Ямбол - III	40 830	40 830	100
	Всичко за одобрени проекти	847 039	464 281	55
II.	За нови проекти - 2003 *	1 000 000	103 298	10
	Всичко за проекти	1 847 039	567 579	31
	Остатък	2 776 865	4 169 791	

* Нови проекти за 2003		План	Отчет	Изпълнение (%)
No 423	Вълчи дол - Суворово - допълнителни СМР	30 000	16 256	54
No 426	Газификация на общински обекти -училище - Белослав	28 578	19 577	69
No 428	Газификация на общински обекти - Попово - III	80 000	23 676	30
No 429	Газификация на общински обекти - Асеновград - II	36 222	7 244	20
No 433	Санитране на сметища в община Карлово - Пилотен Проект	245 604	17 690	7
No 435	НП "Централен Балкан" - Изграждане на туристическа екопътека	66 075	18 855	29
	Сума:	486 479	103 298	21

Експерт ФАС:

Христо Михайлов

Експерт ФАС:

ПРИЛОЖЕНИЕ 5

ПРИЛОЖЕНИЕ 5

**ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА ЗА ИЗДРЪЖКА НА ДЕЙНОСТТА
НА НДЕФ КЪМ 31.12.2003**

(в лева)

НАПРАВЛЕНИЯ НА СРЕДСТВАТА	План	Отчет	Изпълнение в %
Част А - ИНВЕСТИЦИИ			
1. Материални дълготрайни активи	7 000	0	
2. Нематериални дълготрайни активи	4 500 2 500	0 0	
Част Б - ИНСТИТУЦИОНАЛНО РАЗВИТИЕ			
1. Консултантски услуги по институционално развитие	10 000	0	
2. Други разходи по институционално развитие	4 000 6 000	0 0	
Част В - ТЕКУЩИ РАЗХОДИ			
1. Повишаване квалификацията на ИБ, възнаграждения, социално и здравно осигуряване	227 434	194 950	86
а. Обучение на персонала	114 151	108 009	95
б. Трудови възнаграждения	6 000	504	8
в. Социално и здравно осигуряване	80 514	79 974	99
г. Социални добавки съгласно КТ	22 739 4 898	22 643 4 888	100 100
2. Консултантски услуги по подбора и реализацията на проекти	5 000	0	0
3. Поддръжка и офис разходи - режийни	47 604	37 716	79
а. Електричество, отопление, телефонни, ел. поща, вода и др.	14 800	13 652	92
б. ГСМ и поддръжка на автомобили	11 300	9 805	87
в. Застраховки и охрана на имуществото	5 700	5 197	91
г. Офис консумативи и сервиз	15 804	9 062	57
4. Административно-управленски разходи	41 100	31 005	75
а. Командировки	5 000	2 080	42
б. Представителни разходи	1 200	339	28
в. Връзки с обществеността	4 900	3 366	69
г. Административни	30 000	25 220	84
5. Разходи по дейността на УС	19 579	18 220	93
Част Г - РЕЗЕРВ [4% от (А+Б+В)]	0	0	0
ВСИЧКО без Координацията на Част Б на ПВОС - Пирдоп	244 434	194 950	80
Част Д - Координация на Част Б на ПВОС - Пирдоп	34 015	27 581	81
ВСИЧКО РАЗХОДИ	278 449	222 531	80

Старши експерт ФАС:

Христо Михайлов

Експерт ФАС:

Ивайло Цекков

ПРИЛОЖЕНИЕ 6

ПРИЛОЖЕНИЕ 6**ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА ЗА КООРДИНАЦИЯ НА ЧАСТ Б
НА ПВОС - ПИРДОП КЪМ 31.12.2003**

Направления на средствата	План в хил. лева	Отчет в нови лева	Изпълнение в %
А. ИНВЕСТИЦИИ	0	0	0
1. Материални дълготрайни активи	0	0	0
2. Нематериални дълготрайни активи	0	0	0
Б. ТЕКУЩИ РАЗХОДИ	34 015	27 581	81
1. Повишаване квалификацията на ИБ, възнаграждения, социално и здравно осигуряване	11 219	11 153	99
а. Обучение на персонала	0	0	0
б. Трудови възнаграждения	8 200	8 145	99
в. Социално и здравно осигуряване	2 159	2 150	100
г. Социални добавки съгласно КТ	860	858	100
2. Технически консултанти и експертизи	2 000	0	0
3. Разходи по осъществяване на координацията, включително офис разходи	20 796	16 428	79
а. Електричество, отопление, телефони, ел. поща, вод	7 200	6 642	92
б. ГСМ и поддръжка на автомобили	3 900	3 384	87
в. Застраховки и охрана на имуществото	2 400	2 188	91
г. Офис консумативи и сервиз	5 596	3 209	57
д. Командировки	600	249	42
е. Представителни разходи	0	0	0
ж. Връзки с обществеността	1 100	756	69
з. Административни	0	0	0
Разходи за УС, свързани с ПВОС - Пирдоп	0	0	0
В. РЕЗЕРВИ	0	0	0
Общо разходи (А+Б+В)	34 015	27 581	81

Старши експерт ФАС:

Христо Михайлов

Експерт ФАС:

ПРИЛОЖЕНИЕ 7

Приложение 7

Справка за салдата по сметките на ИДЕФ в банката към 31.12.2004 г.

Специална сметка в лева N1008384310

Сума на депозирани средства в лева, съгласно Таблица I

Всичко лева към 31.12.2004 година

Разплащателна сметка в щатски долари

233 608.57 BGN
3 841 813.00 BGN
4 075 421.57 BGN
55 337.26 USD

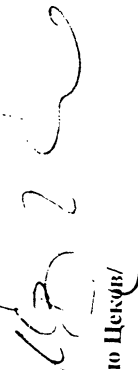
Таблица I: Месечни депозити в лева:

№ на депозитна сметка	Дата на депозитиране	Главница	Очаквана лихва за периода	Падеж	Годишен лихвен % за периода
2075527637	11.09.2003	220 000.00	6 781.50	11.06.2004	4.05%
2099970186	11.06.2003	1 654 968.17	52 903.82	11.03.2004	4.20%
2099970139	16.12.2003	140 000.00	2 882.25	16.06.2004	4.05%
2099947709	28.08.2003	786 277.12	34 561.25	30.08.2004	4.30%
2099971500	20.08.2003	799 846.75	25 568.43	20.05.2004	4.20%
2008384375	20.11.2003	240 720.96	2 091.60	20.02.2004	3.40%
3 841 813.00			124 788.85		

Ст. Експерт ФАС:

/Христо Михайлов/

Експерт ФАС:

/Иванчо Дзиков/

ПРИЛОЖЕНИЕ 8

БАЛАНС
на Национален доверителен екофонд
към 31.12.2003 година

РАЗДЕЛИ, ГРУПИ, СТАТИИ	СУМА (хил. лв.)		РАЗДЕЛИ, ГРУПИ, СТАТИИ	СУМА (хил. лв.)	
	текуща година	предходна година		текуща година	предходна година
АКТИВ					
А. ДЪЛГОТРАЙНИ (ДЪЛГОСРОЧНИ) АКТИВИ	1	2	А. СОВОБСТВЕН КАПИТАЛ	1	2
1. Дълготрайни материални активи			1. Основен капитал		
1. Земи (терени)			II. Резерви		
2. Сгради и конструкции			1. Резерв от последващи преоценки на активите и пасивите		
3. Машини и оборудване	9	26	2. Целеви резерви, в т.ч.		
4. Свържения			общии резерви	(72)	(45)
5. Други дълготрайни материални активи	12	19	други резерви, в т.ч.		
6. Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи			- резултат от несподяна дейност	(72)	(45)
Общо за група I:	21	45	- резултат от стопанска дейност	(71)	(46)
II. Дълготрайни нематериални активи			Общо за група II:	(1)	1
1. Програмни продукти	1	4	ОБЩО ЗА РАЗДЕЛ "А":	(72)	(45)
2. Права върху собственост			Б. ДЪЛГОСРОЧНИ ПАСИВИ	(72)	(45)
3. Други дълготрайни нематериални активи			I. Дългосрочни задължения		
Общо за група II:	1	4	1. Задължения към доставчици и клиенти		
III. Дългосрочни финансови активи			2. Задължения към финансови предприятия		
IV. Разходи за бъдещи периоди			3. Други дългосрочни задължения		
ОБЩО ЗА РАЗДЕЛ "А":	22	49	Общо за група I:		
Б. КРАТКОТРАЙНИ (КРАТКОСРОЧНИ) АКТИВИ			II. Приходи за бъдещи периоди и финансиране, в т.ч.		
I. Материални запаси			1. За дълготрайни активи		
1. Материали			2. За текуща дейност		
2. Други материални активи			Общо за група II:		
Общо за група I:			ОБЩО ЗА РАЗДЕЛ "Б":	-	-
III. Краткосрочни вземания			В. КРАТКОСРОЧНИ ПАСИВИ	-	-
1. Вземания от клиенти и доставчици			I. Краткосрочни задължения		
2. Съдебни и присъдени вземания			1. Задължения към доставчици и клиенти		
3. Други краткосрочни вземания	84	66	2. Задължения към финансови предприятия	26	22
Общо за група II:	84	66	3. Данъчни задължения		
III. Краткосрочни финансови активи			4. Задължения към персонала		
IV. Парични средства			5. Задължения към осигурителни предприятия	4	7
1. Парични средства в брой	8	9	6. Други краткосрочни задължения	1	2
2. Парични средства в безсрочни депозити	4,161	4,793	Общо за група I:	5	6
3. Блокирани парични средства			II. Приходи за бъдещи периоди и финансиране, в т.ч.	36	38
4. Парични еквиваленти			1. За дълготрайни активи		
Общо за група IV:	4,169	4,802	2. За текуща дейност	4,311	4,924
V. Разходи за бъдещи периоди и финансиране			Общо за група II:	4,311	4,924
ОБЩО ЗА РАЗДЕЛ "Б":	4,253	4,868	ОБЩО ЗА РАЗДЕЛ "В":	4,347	4,962
СУМА НА АКТИВА (А + Б)	4,275	4,917	СУМА НА ПАСИВА (А + Б + В)	4,275	4,917
В. УСЛОВНИ АКТИВИ			Г. УСЛОВНИ ПАСИВИ		

Завършен от:
Дата: 12 Март 2004

Завършен от:
Дата: 12 Март 2004

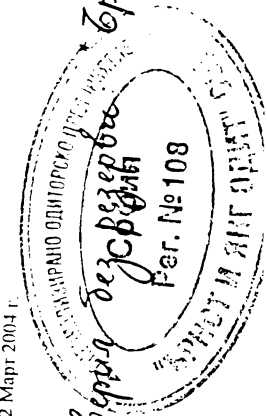
ОТЧЕТ
за приходите и разходите
на Национален доверителен екофонд
за периода 01.01 - 31.12.2003 година

Наименование на разходите	Сума (в хил. лв.)	
	текуща година	предходна година
I. РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА	1	2
A. Разходи за регламентирана дейност		
1. Дарения (финансиране на проекти)	568	2,651
2. Други разходи		
Всичко А:	568	2,651
Б. Административни разходи		
3. Разходи за материали	18	20
4. Разходи за външни услуги	65	91
5. Разходи за заплати и други възнаграждения	97	94
6. Разходи за социални осигуровки и надбавки	33	32
7. Разходи за амортизации	27	19
8. Други разходи	3	4
Всичко Б:	243	260
ОБЩО I:	811	2,911
II. ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ		
9. Разходи за лихви		
10. Отрицателни разлики от операции с финансови активи и инструменти		
11. Отрицателни разлики от промяна на валутни курсове	27	22
12. Други разходи по финансови операции	1	1
ОБЩО II:	28	23
III. ИЗВЪНРЕДНИ РАЗХОДИ		
IV. ЗАГУБА ОТ СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ	1	
V. ОБЩО РАЗХОДИ	840	2,934
VI. ПЕЧАЛБА		
Всичко (V + VI)	840	2,934

Дата: 12 Март 2004 г.

Съставител

Завършен без резерви
Бюджет и ЯНГ ОДНТ - 0028

Директор на ИБ:

[Signature]

ОТЧЕТ
за паричния поток
на Национален доверителен екофонд
за периода 01.01 - 31.12.2003 година

Наименование на потоците	Сума (в хил. лева)	
	текуща година	предходна година
а	1	2
I. НАЛИЧНОСТ НА ПАРИЧНИТЕ СРЕДСТВА В НАЧАЛОТО НА ПЕРИОДА	4,802	7,470
II. ПАРИЧНИ ПОТОЦИ ОТ НЕСТОПАНСКА ДЕЙНОСТ		
A. ПОСТЪПЛЕНИЯ ОТ НЕСТОПАНСКА ДЕЙНОСТ		
1. Получени дарения под условие (СУАП България - Швейцария)	-	-
2. Получени дарения без условие	-	-
3. Постъпления от членски внос	-	-
4. Постъпления от осигурителни организации	-	3
5. Получени обезщетения за застраховане	10	1
6. Постъпления от банкови и валутни операции	179	227
7. Други постъпления	3	3
ВСИЧКО ПОСТЪПЛЕНИЯ ОТ НЕСТОПАНСКА ДЕЙНОСТ	192	234
Б. ПЛАЩАНИЯ ЗА НЕСТОПАНСКА ДЕЙНОСТ		
1. Изплатени дарения	568	2,651
2. Изплатени заплати	74	72
3. Изплатени социални осигуровки	38	33
4. Плащания по банкови и валутни операции	27	23
5. Плащания за услуги	64	73
6. Други плащания	52	52
ВСИЧКО ПЛАЩАНИЯ ЗА НЕСТОПАНСКА ДЕЙНОСТ	823	2,904
В. НЕТЕН ПАРИЧЕН ПОТОК ОТ НЕСТОПАНСКА ДЕЙНОСТ	(632)	(2,670)
III. ПАРИЧНИ ПОТОЦИ ОТ СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ		
A. ПОСТЪПЛЕНИЯ ОТ СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ		
1. Постъпления от продажба на активи и услуги	5	22
2. Постъпления от клиенти	-	-
3. Постъпления от банкови и валутни операции	-	-
4. Други постъпления	-	-
ВСИЧКО ПОСТЪПЛЕНИЯ ОТ СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ	5	22
Б. ПЛАЩАНИЯ ЗА СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ		
1. Плащания за услуги и за придобити активи	3	8
2. Плащания към доставчици	-	-
3. Изплатени данъци	-	-
4. Плащания по банкови и валутни операции	-	-
5. Други плащания	3	12
ВСИЧКО ПЛАЩАНИЯ ЗА СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ	6	20
В. НЕТЕН ПАРИЧЕН ПОТОК ОТ СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ	(1)	2
IV. НАЛИЧНОСТ НА ПАРИЧНИ СРЕДСТВА В КРАЯ НА ПЕРИОДА	4,169	4,802
V. ИЗМЕНЕНИЕ НА ПАРИЧНАТА НАЛИЧНОСТ	(633)	(2,668)

Дата: 12 Март 2004 г.

Съставител:

Директор на ИБ:

Заверен без резерви: "Брнст и Янг Оudit" ООЗ

ОТЧЕТ
 за собствения капитал
 на Национален доверителен екофонд
 за периода 01.01 - 31.12.2003 година

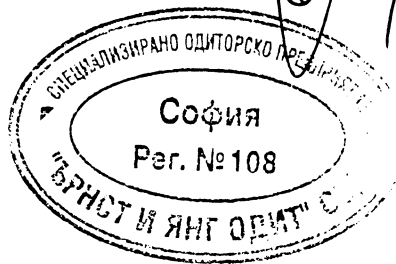
Показатели	Резерви				Общо собств. капитал
	основен капитал	резерв от последващи оценки на активи и пасиви	целеви резерви		
			обща	други	
Салдо в началото на отчетния период					(45)
1. Последваща оценка на дълготрайни материални активи, в т. ч.					
а) увеличение					
б) намаление					
2. Последваща оценка на финансови инструменти, в т. ч.					
а) увеличение					
б) намаление					
3. Промени в счетоводната политика, грешки и други					
4. Други изменения в собствения капитал					
в т. ч. Резултат от предходната година					(27)
в т. ч. Резултат от стопанска дейност от текущата година					45
в т. ч. Резултат от стопанска дейност от текущата година					(71)
в т. ч. Резултат от стопанска дейност от текущата година					(1)
Салдо към края на отчетния период					(72)

Дата: 12 Март 2004 г.

Съставител

Директор на ИБ.

Заверил без резерви: "Брнет и Янг Оудит" ООЗ

ПРИЛОЖЕНИЕ 9

**ДО
УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ
НА НАЦИОНАЛЕН ДОВЕРИТЕЛЕН ЕКОФОНД
ГР. СОФИЯ**

ОДИТОРСКИ ДОКЛАД

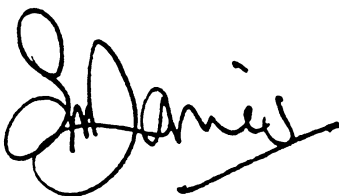
Ние извършихме одит на финансовия отчет на **НАЦИОНАЛЕН ДОВЕРИТЕЛЕН ЕКОФОНД** (Фонда) към 31 декември 2003 година, изготвен в съответствие с българското счетоводно законодателство. Отговорността за изготвянето на този финансов отчет се носи от Ръководството на Фонда. Нашата отговорност се свежда до изразяване на одиторско мнение, основаващо се единствено на извършения от нас одит.

Нашият одит беше проведен в съответствие с професионалните изисквания на Международните одиторски стандарти. Тези стандарти изискват одитът да бъде планиран и проведен така, че ние да се убедим в разумна степен доколко финансовият отчет не съдържа съществени грешки и пропуски. Одитът включва проверка на базата на тестове на доказателства, които подкрепят сумите и оповестяванията във финансовия отчет. Одитът също така включва оценка на прилаганите счетоводни принципи и на съществените приблизителни оценки, направени от Ръководството, както и на цялостното представяне на финансовия отчет. Считаме, че извършеният от нас одит дава достатъчно основание за изразяване на одиторско мнение.

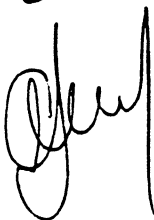
В резултат на това удостоверяваме, че финансовият отчет представя достоверно във всички съществени аспекти финансовото състояние на Фонда към 31 декември 2003 година, както и получения финансов резултат, промените в паричните потоци и в собствения капитал за годината, в съответствие с българското счетоводно законодателство.

“Ърнст и Янг Одит“ ООД

Саймън Никълас Дейвис
Търговски пълномощник

Милена Тонева Райкова
Регистриран ДЕС, отговорен за одита

12 март 2004 г.
гр. София

8. ГРАФИК ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПРОЕКТА

№:	ПОДОБЕКТИ	СТОЙНОСТ /лв/	ДАТА НА ЗАПОЧВАНЕ	ДАТА НА ЗАВЪРШВАНЕ
I.	СЪЗДАВАНЕ НА НАСАЖДЕНИЯ		4	6
1.	Казанлъшка маслодайна роза	121 250	01.04.2002	15.10.2002
2.	Лечебна лайка	96 400	01.04.2002	15.10.2002
3.	Градински чай /маточник/	10 800	01.04.2002	15.10.2002
4.	Бял риган /маточник/	8 875	01.04.2002	15.10.2002
5.	Мента /маточник/	8 875	01.04.2002	15.10.2002
6.	Маточник и колекция	4 870	01.04.2002	15.10.2002
6.	Лавандула	235 500	01.04.2002	15.10.2002
II.	ОТГЛЕЖДАНЕ НА НАСАЖДЕНИЯТ ДО 3 ГОДИНИ		5	7
1.	Казанлъшка маслодайна роза	139 000	01.01.2003	30.10.2005
2.	Лечебна лайка	-		
3.	Градински чай /маточник/	7 500	01.01.2003	30.10.2005
4.	Бял риган /маточник/	7 500	01.01.2003	30.10.2005
5.	Мента /маточник/	7 500	01.01.2003	30.10.2005
6.	Маточник и колекция	9 490	01.01.2003	30.10.2005
6.	Лавандула	191 000	01.01.2003	30.10.2005
III.	АРЕНДНИ ВНОСКИ И ЗАСТРАХОВ. ЗА 4 ГОДИНИ	186 300	01.04.2002	31.12.2005
IV.	Строителство на дестилерия	170 000	01.04.2002	15.10.2002
V.	Сушилни инсталации	24 000	01.04.2002	15.10.2002
VI.	Селскостопанска техника	60 000	01.04.2002	15.10.2002
VII.	Стъклена оранжерия	50 000	01.04.2002	15.10.2002

ПРИЛОЖЕНИЕ 10

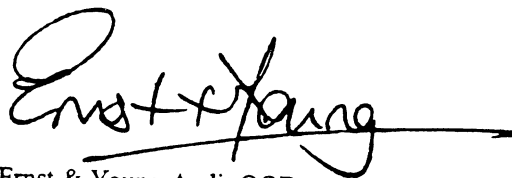
REPORT OF INDEPENDENT PUBLIC ACCOUNTANTS

**THE BOARD OF DIRECTORS OF
NATIONAL TRUST ECOFUND**

We have audited the accompanying balance sheet of National Trust Ecofund (the "Fund") as of 31 December 2003, and the statements of income and cash flows for the year then ended. These financial statements are the responsibility of the Board of Directors. Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit.

We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing. Those Standards require that we plan and perform the audit to obtain reasonable assurance about whether the financial statements are free of material misstatement. An audit includes examining, on a test basis, evidence supporting the amounts and disclosures in the financial statements. An audit also includes assessing the accounting principles used and significant estimates made by management, as well as evaluating the overall financial statement presentation. We believe that our audit provides a reasonable basis for our opinion.

In our opinion, the financial statements present fairly, in all material respects, the financial position of the Fund as of 31 December 2003, and the results of its operations and its cash flows for the year then ended, in accordance with International Financial Reporting Standards.

Ernst & Young Audit OOD
Sofia, Bulgaria

12 March 2004

NATIONAL TRUST ECOFUND

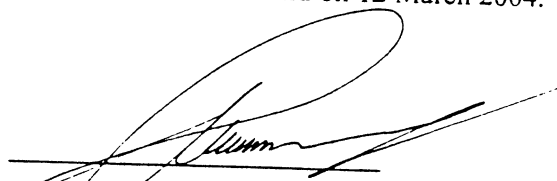
BALANCE SHEET

as at 31 December 2003

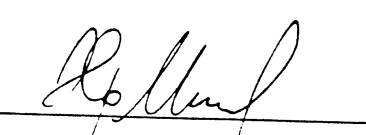
	<i>Notes</i>	<i>31 Dec 2003</i> <i>USD '000</i>	<i>31 Dec 2002</i> <i>USD '000</i>
Cash and cash equivalents	9	2,692	2,548
Accrued interest		54	35
Fixed assets	5	15	24
Total assets		2,761	2,607
Accounts payable	10	23	21
Accumulated grant deficit	4, 7	(45)	(26)
Grants not yet utilised	3	2,783	2,612
Total liabilities		2,761	2,607

The accompanying notes on pages 4 to 14 form an integral part of these financial statements.

These financial statements were approved by the management of National Trust EcoFund on 12 March 2004.

Dimitar Nenkov, Director of the Executive Bureau

Hristo Mihailov, Chief Accountant

NATIONAL TRUST ECOFUND**STATEMENT OF OPERATIONS**

for the year ended 31 December 2003

	<i>Notes</i>	<i>31 Dec 2003</i> <i>USD '000</i>	<i>31 Dec 2002</i> <i>USD '000</i>
Revenues and gains			
Grants income	3	327	1,278
Interest income		109	110
Foreign exchange gain		6	3
Other income	8	3	11
Total		<u>445</u>	<u>1,402</u>
Expenses and losses			
Expenses on projects	6	327	1,276
Expenses on materials		11	11
Expenses on hired services		39	47
Expenses on salaries		57	50
Expenses on social security		20	16
Expenses on depreciation	5	9	11
Other operating expenses		1	2
Foreign exchange loss		16	11
Total		<u>480</u>	<u>1,424</u>
Net loss from operating activities		<u>(35)</u>	<u>(22)</u>

The accompanying notes on pages 4 to 14 form an integral part of these financial statements.

Review on the Observance of the Statutes and the Procedural Rules
by the National Trust Ecofund, and Review of the
Progress of Projects in 2003

Sofia, March 2004

 ERNST & YOUNG

Table of contents

Objective of the Review	1
Foundation and Objectives	1
Statutory Framework and Other Regulatory Documents	1
Areas of Priority and General Funding Terms.....	2
Review of the Projects Financed by the NTEF	3
Review of Applications for Project Financing.....	3
Projects in Progress	8
Other Projects.....	14
Conclusion	15
Compliance with the Procedural Rules for Project Assessment.....	16
Scope.....	16
Findings	17
Compliance with the Statutes.....	22
Organisational Structure and Management.....	22
Employees.....	25
Advertising and Promotion Activity.....	25
Independent review of NTEF activity	26
Trainings	26
Review of the Contracts Assigned to NTEF in 2003	26
Protected Areas Fund	26
Funds	28
Conclusion	29

Objective of the Review

This report includes the most important conclusions of the review performed by Ernst & Young Bulgaria on the observance of the rules, regulations and requirements in accordance with its Statutes and Procedural Rules for Project Assessment, by the National Trust Ecofund, hereinafter referred to as the Fund or NTEF.

This report covers the following essential aspects of the Fund's activities:

- review of the progress of the projects, financed by NTEF;
- review of the established procedural rules for project financing – general funding terms and application materials, assessment procedure, contract negotiation and implementation, procedure for auctions and tenders, and investment monitoring;
- review of the organisation and the activities of the Fund and their compliance with the establishment documents and regulations – organisational structure, compliance with the internal rules, expediency of the authorities of the different bodies and administrative positions.

This report covers the period 1 January 2003 – 31 December 2003.

Foundation and Objectives

The National Trust Ecofund was established in 1995 as a result of the Agreement between the Government of the Republic of Bulgaria and the Government of the Swiss Confederation on a Debt-for-Environment Swap. The NTEF was established after enacting the Law on the Amendment of the Environment Protection Law on 28 June 1995, by the 37th National Assembly. The NTEF legal framework and status, its management, goals and objectives are regulated in a similar manner in the new Law on the Environmental Protection (dated 25 September 2002).

Under the Debt-for-Environment Agreement, the Swiss Confederation agreed to write off the outstanding commercial loans of Bulgaria, which amounted to SFr 20,249 thousand, through eight equal consecutive cancellations. In return, the Ministry of Finance had transferred to NTEF bank account the same amounts in BGN. At present, the total amount is transferred, the last transfer made in September 1999.

The establishment documents do not specify a particular deadline for the allocation of the available funds to environmental projects.

Statutory Framework and Other Regulatory Documents

The most important establishment and regulatory documents governing the activities of NTEF include:

- Law on the Environmental Protection of 25 September 2002;
- Decree No 163 of 14 August 1995 of the Council of Ministers;
- Decree No 166 of 12 August 1999 for Amendment of the Regulation on the Structure and the Activities of the National Trust Ecofund;
- Agreement between the Government of the Republic of Bulgaria and the Government of the Swiss Confederation on a Debt-for-Environment Swap;
- Letters, exchanged between the two Governments in relation to the above Agreement;
- Statutes of the National Trust Ecofund (referred to as the Statutes in this report);

- Procedural Rules for Assessment of Projects by NTEF (referred to as the Procedural rules in this report);
- Detailed Criteria and Requirements for Assessment of Gasification Projects, approved by the Board of Directors on 31 January 2001.

Following the demand for changes in the Fund's regulatory framework in view of the forthcoming establishment of Protected Areas Fund ("PAF") controlled by the NTEF, a new Regulation on the Structure and the Activities of the NTEF will be adopted shortly. At present, a draft of the regulation is ready and has been coordinated with the Ministries and the respective institutions. The draft is to be introduced before the Council of the Ministers. After the new regulation is adopted, NTEF Statutes and the Procedural Rules will be altered accordingly.

Areas of Priority and General Funding Terms

Further to Art. 4 of the Statutes, NTEF must provide financing to projects in the following priority areas:

- **clean-up of past pollution** (treatment of dangerous waste and substances, reduction of pollution of drinking water and food with heavy metals, toxic and organic substances, and other harmful chemicals);
- **reduction of air pollution** (reduction of the risk on health hazard introduced by high concentration of dust, sulphur dioxide, nitrogen oxides, lead and other toxic chemicals, reduction of gases causing the Greenhouse Effect);
- **clean water protection** (municipal and industrial waste water treatment in the Danube river and in the Black Sea watersheds);
- **protection of bio-diversity** (development of infrastructure in protected areas to preserve endangered species and their habitat as well as bio-diversity monitoring and stocktaking, and sustainable use of components for development of social alternatives).

The basic requirements for financing are specified in the Procedural Rules for Assessment of Projects by the National Trust Ecofund (Chapter 4):

- evidence of detail working documentation, including modern technical solutions and current estimates of the project costs;
- applicants must provide guarantees for the required co-financing since NTEF finances up to 30% of the project cost in case of grant, and up to 50% in case of loan. In some exceptional cases, following the approval of the Advisory Committee (AC) and the Board of Directors (BD), the Fund can ignore these requirements;
- evidence of the lowest capital and operational costs per unit of reduced pollution;
- evidence of compliance with the effective environmental standards and laws of the Republic of Bulgaria;
- evidence of organisational and financial potential to operate the project;
- accordance with the Government's environmental policy as well as with the environmental priorities of the local authorities.

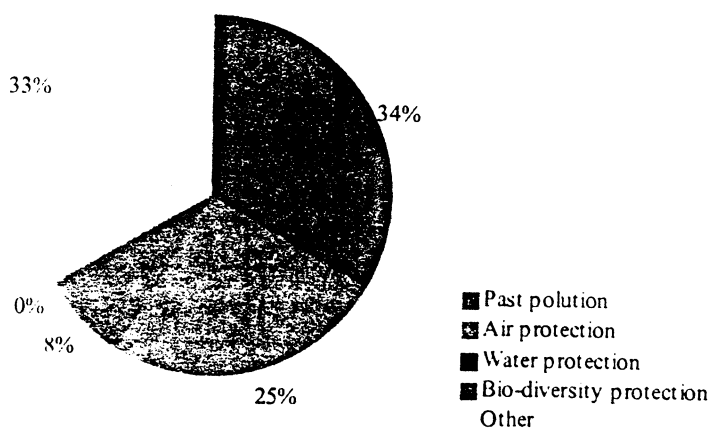
The Procedural Rules are complemented by special exhaustive criteria and requirements for assessment of gasification projects approved at the regular meeting of the Board of Directors on 31 January 2001.

Review of the Projects Financed by the NTEF

Review of Applications for Project Financing

In 2003, 12 projects applied for initial assessment. The following chart exhibits their distribution in accordance with the priority areas of NTEF:

Distribution of applications for project financing in 2003 according to the priority areas of the Fund

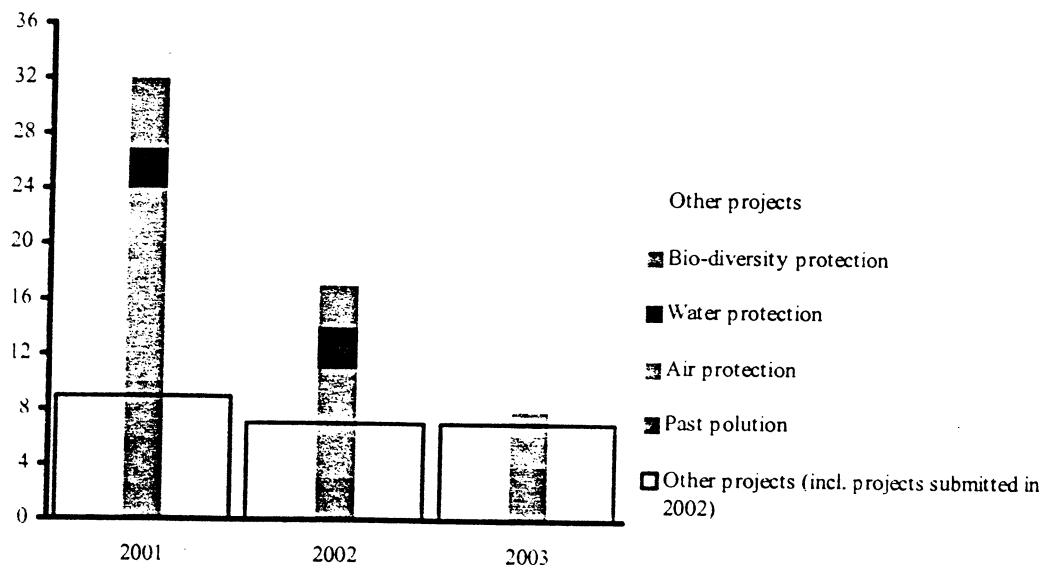

Source: NTEF

Contrary to previous years when the projects with an objective to reduce air pollution were predominating, in 2003 the submitted projects were mainly related to clean up of past pollution (4 projects). There were 4 projects unclassified in the NTEF priorities. Eight projects were submitted on behalf of municipalities, two - by state and private enterprises and two projects - by national institutions and non-government organisations.

Comparing the project distribution in the previous years, we notice the number of submitted projects decreasing (from 34 in 2001, 24 in 2002 to 12 in 2003):

Distribution of submitted projects according to the NTEF priorities and number of approved projects for the period 2001 – 2003

Source: NTEF

The major decrease is in projects related to clean water protection and the reduction of air pollution. To a great extent, that decrease is due to the restrictions introduced in 2001 with regard to the gasification projects.

Despite the general decrease in the submitted projects, the number of the approved by NTEF project remain comparatively the same (7-9 projects), whereas most of the approved ones are either a continuance of already completed projects or new ones submitted by organisations, which have already successfully completed projects financed by NTEF. The data indicates that NTEF has succeeded in attracting better-prepared projects and has also provided opportunities for the steady development of environmental projects within reputable organisations.

All the 12 projects submitted in 2003, together with 5 projects submitted at the end of 2002 were reviewed at six regular meetings of the Project Appraisal Commission (PAC). The PAC selected and proposed to the Board of Directors (BD) seven projects for consideration, and the remaining 10 projects were rejected or postponed until supplementary information is provided.

All the seven proposed projects have been reviewed and approved at five out of six meetings of the BD summoned and held according to the requirements of Art.14 of the Statutes of the NTEF.

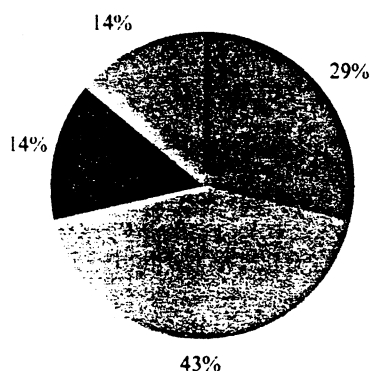
The table below presents the projects approved in 2003:

Projects approved during 2003

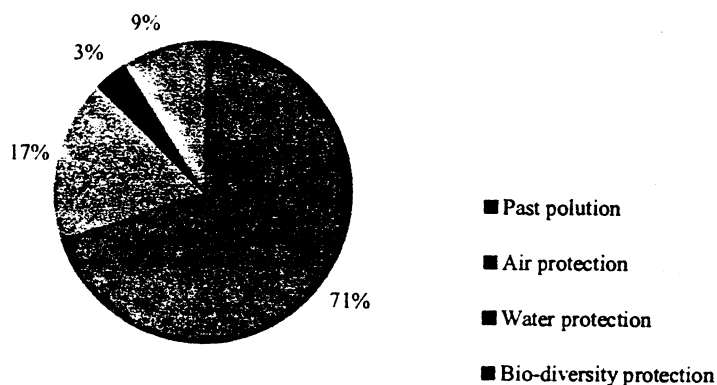
No	Project	Reviewed and approved by PAC	Preliminary approval of the BD on	Final approval of the BD on
1. 423	Additional installations of sewerage collector Suvorovo-Chernevo-Devnia	Approved in 2002	10.04.2003	10.04.2003
2. 426	Gasification of High School "St. St. Kiril & Metodii" in the Town of Beloslav	22.01.2003	05.03.2003	05.03.2003
3. 428	Internal Gasification of Municipal Buildings in the Town of Popovo, Stage III	22.01.2003	05.03.2003	05.03.2003
4. 429	Internal Gasification of Municipal Buildings in the Town of Asenovgrad, Stage II	25.04.2003 26.06.2003	23.07.2003	23.07.2003
5. 430	Storage area for solid waste in the Town of Gotse Delchev, Stage II (recultivation and reinforcement)	25.04.2003 26.06.2003 22.10.2003 25.11.2003	23.07.2003	17.12.2003
6. 433	Sanitation of waste disposal facility in the villages of Karlovo municipality, Pilot Phase	26.06.2003	23.07.2003	23.07.2003
7. 435	Construction of eco-track and training camp on the territory of "Central Balkan" National Park	26.06.2003	23.07.2003	23.07.2003

From the approved projects in 2003, No:423 "Additional installations of sewerage collector Suvorovo-Chernevo-Devnia" was completed by the end of 2003 and six remain in progress.

Distribution of the approved projects in 2003 (number of projects)

Distribution of the approved projects in 2003 (amount of NTEF financing)

Source: NTEF

The charts indicate that despite the larger number of approved clean air protection projects, the major NTEF financing was directed to projects related to clean-up of past pollution (BGN 503 thousand or 71% out of the total). Three projects related to reduction of air pollution will be financed with BGN 124 thousand or 17% of the total 2003 approved financing. Two approved projects are related to bio-diversity and clean water protection (amounting to BGN 91 thousand).

The major financing of projects related to clean-up of past pollution in 2003 is due to the large project No 433 "Sanitation of waste disposal facility in the villages of Karlovo municipality, Pilot Phase" that includes activities in the Karlovo Municipality amounting to BGN 2 m.

Projects Completed in 2003

During 2003, ten projects were completed with the active support of NTEF¹:

Project No258: Bio-diversity of West Rhodopi – exploration and protection measures

The project was approved by the Board of Directors of NTEF on 24 April 2001

The project consists of four sub-projects with implementation period of three years. It aims at stocktaking and evaluating the existing information about the bio-diversity of the West Rhodopi Mountain, undertaking specific measures for its protection and expanding of the network of protected areas in a region, rich of species.

The project's contract for financing is conducted between the NTEF and the Bulgarian-Swiss Biodiversity Conservation Program (BSBCP), which is engaged both in the implementation and the management of the project.

The project completion was delayed because of unanticipated difficulties on the fields, which are being explored and the work was extended until 2003. The project work was successfully completed and the stock-taking and evaluating reports are ready.

Project No 294: Low nitrogen burners for boilers 5, 6, and 7 of Sofia – Iztok Thermal Power Plant

The project was approved by the Board of Directors on 18 April 2000. This is a joint project of the Fund, the Danish Environmental Protection Agency (DEPA) and the National Fund for Environment Protection.

The main purpose of the project is the reduction of the harmful gas emissions in the Iskar district by installing new low-nitrogen burners.

After an international procurement tender was conducted (according to the Art.22 of the Procedural Rules for Assessment of Projects and the Guidelines of the International Bank for Reconstruction and Development – World Bank), the company OILON ENERGY OY was selected as supplier of the major equipment.

The project was implemented in several stages. The first stage of the project – modernisation of burner No5 – was completed at the end of 2002 and the second stage (modernization of burners No 6 and 7) was completed in 2003. The burners are operational.

Project No 365: Completion of Obzor-Biala waste water treatment plant

The project was approved by the Board of Directors of the NTEF on 31 January 2001.

The project objective is the completion of the waste water treatment plant Obzor-Biala, which will prevent the outflow of waste waters into Dvoinitsa River and Black Sea.

The equipment financed by the Fund is delivered, the waste water treatment plant is completed and operational.

¹ In this Report all projects related to sites that are already operational are considered completed projects; in some cases the formal permit of the State Committee for Approval of Constructions along with the final NTEF payment are still pending.

Project No 396: Gasification of the boiler departments of municipal buildings in the town of Mezdra

The project was approved by the Board of Directors of the NTEF on 24 April 2002.

The project aims to reduce the air pollution in the town of Mezdra, through reconstruction of the boiler departments of three schools and two kindergartens for natural gas operation.

In 2003 the boilers were reconstructed and operational. Currently, finishing construction works are in progress in the boiler departments.

Project No 403: Gasification of municipal buildings in the town of Assenovgrad

The project was approved by the Board of Directors of the NTEF on 24 April 2002.

The project aims at reduction of the air pollution in the town of Assenovgrad, reconstructing the boiler departments of two schools and one kindergarten for operation on natural gas.

The gasification of municipal buildings is completed and operational and formal permit for usage is expected shortly.

Project No 405: Wastewater treatment plant for "Mlekimex" milk processing plant in the town of Elena

The project was approved by the Board of Directors on 30 July 2002.

The main objectives of the project are the reduction of the water pollution of Elenska river (a tributary of Yantra river) and reduction of the associated health risk for the population with the construction of the treatment plant for the wastewaters from the milk processing plant "Mlekimex".

The project is approved in accordance with the rules and requirements for commercially viable projects (as indicated in the special analysis of the Director of the Executive Bureau)

In 2003 the waste water treatment plant was completed and operational.

Project No 410: Gasification of municipal buildings in the town of Yambol - Stage III

The project was approved by the Board of Directors of the NTEF on 30 July 2002.

The project aims at the reduction of the air pollution in the town of Yambol, reconstructing the boiler departments of one school and one kindergarten, for operation on gas. The realisation of Stage III of the project comes after the completed second stage of gasification of municipal buildings in the town (co-financed also by NTEF).

In 2003 the intended activities were performed and the units are operational.

Project No 423: Additional installations of sewerage collector Suvorovo-Chernevo-Devnia

The project was approved by the Board of Directors of NTEF on 10 April 2003.

The project is part of integral project for waste water purification of the municipalities of Valchi Dol, Suvorovo and Devnia and comprises of construction of additional installations, reconstruction and cleaning of certain sectors of Suvorovo-Chernevo-Devnia sewerage collector. As a result of the project work a formal permit for collector usage is expected shortly with enhancing the environmental effect of the co-financed by NTEF projects "Pump station and pressure collector for waste water – Valchi Dol" and "Valchi Dol - Suvorovo sewerage collector - stage III".

All project work is completed and the units have been operational since 2003. Formal permit for collector usage is expected shortly.

Projects in Progress

During 2003, the following projects financed by NTEF have been in process of implementation:

Project No276: Setting up an information net BULBIONET for bio-diversity in the Republic of Bulgaria

BULBIONET is an integrated information system, containing a database for bio-diversity in the Republic of Bulgaria. The project was approved by the Board of Directors on 3 November 1999. The contract for financing with the Central Laboratory for General Ecology at the Bulgarian Academy of Science was signed on 18 April 2000.

The project includes the following activities:

- development and distribution of software databases of the biological diversity in Bulgaria;
- development of an information system for the database;
- equipment installation and establishment of BULBIONET Information Network;
- access to the Biodiversity information database via Internet.

Because the Bulgarian Academy of Science (BAS) joined a global network for bio-diversity, which imposes compatibility requirements, the BAS has requested a technical extension of the project period with a special letter dated 16 November 2001. At present, the work on the information system continues and the project is anticipated to be completed by the end of 2004.

Project No297: Sewerage collector Valchi Dol – Suvorovo

The project was approved by the Board of Directors on 3 November 1999.

The objectives of the project include the construction of a pump station and a pusher, which will allow the discharging of the waste-waters from Valchi Dol and three villages into Waste Water Treatment Plant (WWTP) – Devnia.

The station is completed but not yet operational due to technological dependency of the station on the completion of other sections of the collector. NTEF is actively involved in the overall solution of the environmental problem of waste water in the area and has financed additional installations of the collector, Project 423 "Additional installations of sewerage collector Suvorovo-Chernevo-Devnia" that has been successfully completed. After formal permit is issued the station will be operational and the project will be considered completed by NTEF.

Project No 334: Restoration of Water Ecosystems in Durankulashko Lake

The project was approved by the Board of Directors on 26 September 2000.

The project's main purpose is solving a serious bio-diversity problem through restoration of the natural equilibrium in the protected territory.

The project comprises of two stages:

- Stage I, discharging of waters from the lake is completed and amounts to BGN 27 thousand whereas NTEF initially allocated BGN 25 thousand (BGN 32 thousand at contract signing);
- Stage II, removal of dike was delayed until 2003. The reason for this delay is the postponement of construction permit, which was due from the Municipality of Shabla. Upon the permit receipt it was ascertained that the appointed contractor is not capable of the project completion and NTEF initiated a second tender that was carried out in 2003. As a result the Stage II of the project amounts to BGN 40 thousand (VAT excluding).

At present the dike is removed and the project is expected to be completed in mid 2004.

Project No336: Gasification of the boiler department of Sevko JSC – Sevlievo

The project was approved by the Board of Directors on 26 September 2000.

The contract for project implementation was signed on 15 November 2000 between Sevko JSC and Technoterm Engineering Ltd.

The boiler department of the company Sevko JSC service two municipal buildings free of charge. The main purpose of the project is the reduction of the harmful emissions in a region with high population density through usage of gas instead of other fuels. At the same time the probability of heavy oil outflow will be significantly reduced, taking into account that the site is very close to Rositza River.

The construction financed by the Fund (gasification of a boiler) was completed in 2000. For the period since 2000 till present Sevko JSC has not fulfilled their obligations under the contract, namely gasification of the remaining two boilers. In view of that fact as well as the poor financial state of the company, in 2003 after seeking legal advice NTEF requested a refund of the allocated amount of BGN 54 thousand and additional BGN 12 thousand of accrued penalty. If the company fails to compensate NTEF, the latter intends to pursue the due repayment in litigation.

Project No 346: Restoration of Atanasovsko Lake natural reserve equilibrium along with the traditional salt production

The project was approved by the Board of Directors of NTEF on 26 September 2000.

More than 300 varieties of birds, or more than three quarters of all bird species in Bulgaria, exist at the Atanasovsko Lake. Because of the disturbed ecological equilibrium a significant number of the rare varieties are in a process of extinction. The main purpose of the project is the restoration of the ecological equilibrium through restoration of banks and dikes, enlargement of the areas for bird nests and reconstruction of the drainage and pump station.

The project consists of three stages – reconstruction of the drainage channel, construction of a shelter for bird observation and construction of a small island for birds nesting.

The first two stages are completed and the work on the third one is in progress. It is expected to be completed before the beginning of the birds nesting period.

Project No 399: Restoration of the Balkan chamois' population in "Vitosha" Nature Park

The project was approved by the Board of Directors of the NTEF on 29 January 2002.

The main project objective is the restoration and increase of the Balkan Chamois population by artificial breeding of chamois and releasing of species in their natural environment.

At present, the financed equipment (anaesthetic rifle) is delivered and fence for the animals is constructed. The anticipated measures are being carried out successfully and the project is expected to be completed by the end of 2004.

Project No 426: Gasification of High school "St. St. Cyril and Metodii" in the town of Beloslav

The project was approved by the Board of Directors of the NTEF on 5 March 2003 and reaches NTEF standards for gasification.

The project aims to reduce the air pollution, through reconstruction of the boiler departments for operation on natural gas of the biggest school building in the town of Beloslav.

At present (March 2004) the reconstruction is completed and formal permit for usage is expected shortly.

Project No 428: Internal gasification of municipal buildings in the town of Popovo, Stage III

The project was approved by the Board of Directors of the NTEF on 5 March 2003 and meets NTEF standards for gasification.

The project aims to reduce the air pollution, through reconstruction of the boiler departments for operation on natural gas of six municipal buildings in the town of Popovo – five kindergartens and one school. It is in addition to a previous co-financed by NTEF project.

The project is expected to be completed in 2004.

Project No 429: Internal gasification of municipal buildings in the town of Assenovgrad, Stage II

The project was approved by the Board of Directors of the NTEF on 23 July 2003 and meets NTEF standards for gasification.

The project is a second stage of an overall project. The main objective of its implementation is the reduction of the noxious emissions in the atmosphere of Assenovgrad, reconstructing the boiler departments for operation on natural gas of four municipal buildings – one school and three kindergartens.

At present the project work is in progress and the units are expected to be operational in mid 2004.

Project No 430: Storage area for solid waste in the Town of Gotse Delchev, Stage II (recultivation and reinforcement)

The project was approved by the Board of Directors of the NTEF on 17 December 2003.

The project aims to clean-up past pollution and in particular, recultivation of the old waste disposal facility of the town as well as reinforcement of a gully.

As the project was approved at the end of 2003, at present NTEF employees establish and work out the details of the project and a tender procedure is in progress. NTEF expects that the project will be completed by the end of 2004.

Project No 433: Sanitation of waste disposal facility in the villages of Karlovo municipality, Pilot Phase

The project was approved by the Board of Directors of the NTEF on 23 July 2003.

The project is part of a complete programme for solid waste control in Karlovo municipality. It comprises of four stages:

- construction of new storage area for solid waste in the region;
- organisation of system for waste collection and disposal;
- sanitation of non-regulated waste disposal facilities in the municipality;
- establishment of modern system for waste separation;

According to this pilot project 13 non-regulated waste disposal facilities will be sanitized in seven settlements on the territory of Karlovo municipality.

At present three of the waste disposal facilities have been sanitized and the project work is in progress and on schedule. It is expected to be completed by the end of 2004.

**Project No 435: Construction of eco-track and training camp on the territory of "Central Balkan"
National Park**

The project was approved by the Board of Directors of the NTEF on 23 July 2003.

The project aims at reducing the negative human impact on the environment in "Central Balkan" National Park through establishing an eco-track for indication and control over the tourists' passage within the borders of the protected area. Furthermore, the project involves construction of a training camp, the aim of which is protection of bio-diversity and survival in the mountain.

The project work is in progress and NTEF Management expects it to be completed in the middle of 2004.

The table below summarises the completed projects and the projects in progress at the end of 2003:

**National Trust Ecofund, Review of the Observance of the Statutes
and Procedural Rules by the Review of the Progress of Projects in 2003**

Projects in progress 2003 (BGN)

Project No	Projects in progress in 2003	Total cost of the project	Approved financing of the NTEF	Proportion of approved financing of the NTEF	Financing of the NTEF after tender	Approved additional expenses	Proportion of financing of the NTEF	Allocated amounts in prior to 31 December.2003	Allocated amounts in 2003	Remaining amount for allocation prior to 31 December 2003 (budget) ¹
Projects, approved prior to 2003										
1No 276*	Setting up an Information Net BULBIONET for the Bio-diversity in the Republic of Bulgaria	186,480	186,480	100%	186,480		100%	167,708	35,064	35,000
2No 297	Sewerage Collector Valchi Dol Suvorovo	1,038,322	439,000	42%	439,000		42%	393,103	0	45,900
3No 334**	Restoration of Water Ecosystems in Durankulashko Lake	117,590	78,737	67%	67,171	13,434	69%	30,678	0	25,000
4No 336	Gasification of the Boiler Department of Sevko JSC - Sevljevo	635,570	103,250	16%	103,250		16%	53,614	0	0
5No 346	Restoration of Atanasovsko Lake Natural Reserve Equilibrium	3,286,481	150,000	5%	150,000		5%	129,986	0	21,000
6No 399	Restoration of the Balkan Chamois' population in "Vitosha" Nature Park	164,100	30,960	19%	30,960		19%	23,978	10,973	7,000
TOTAL		5,428,543	988,427	18%	976,861	13,434	18%	799,067	46,037	133,900
Projects, approved in 2003										
1No 426	Gasification of High School "St. St. Kiril & Metodii" in the Town of Beloslav	95,260	28,578	30%	24,115		25%	19,577	19,577	4,700
2No 428	Internal Gasification of Municipal Buildings in the Town of Popovo, Stage III	270,000	59,457	22%	52,614		19%	23,676	23,676	30,000
3No 429	Internal Gasification of Municipal Buildings in the Town of Asenovgrad, Stage II	120,740	36,222	30%	36,222		30%	7,244	7,244	29,500
4No 430	Storage area for solid waste in the Town of Gotse Delchev, Stage II (recultivation and reinforcement)	1,112,000	257,143	23%						
5No 433	Sanitation of waste disposal facility in the villages of Karlovo municipality, Pilot Phase	1,967,661	245,604	12%	221,120		11%	17,690	17,690	210,000
6No 435	Construction of eco-track and training camp on the territory of "Central Balkan" National Park	83,790	66,075	79%	60,835		73%	18,855	18,855	48,000
TOTAL		3,649,451	693,079	19%	394,906	0	11%	87,042	87,042	322,200
12	Total of projects in progress:	9,077,994	1,681,506	19%	1,371,767	13,434	15%	886,109	133,079	456,100

*The approved financing is up to USD 103,600; non-allocated amount as at 31.12.2003 is USD 25,000 or BGN 38,000 (exchange rate USD/BGN as at 31.12.2003: 1.55)

** The project comprises of two parts with approved total financing up to S Fr 61,900. After conclusion of tenders in 2001 and 2003 r., the NTEF financial obligation amounts to BGN 67,171. Additional project expenses amounting to BGN 13,000 were approved.

¹ In the approved budget for 2004 additional 106,000 BGN were provided for with regard to the amounts due by NTEF for completed projects in preceding years.

National Trust Ecofund, Review of the Observance of the Statutes
and Procedural Rules by the Review of the Progress of Projects in 2003

Completed projects in 2002 (BGN)

Project No	Projects, completed in 2003	Total cost of the project	Approved financing of the NTEF	Proportion of approved financing of the NTEF	Financing of the NTEF after tender	Approved additional expenses	Proportion of financing of the NTEF	Allocated amounts prior to 31 December 2003	Allocated amounts in 2003	Remaining amount for allocation prior to 31 December 2003 (budget)
Projects, approved prior to 2003										
1No 258	Bio-diversity of West Rhodopi - exploration and protection measures	639,791	89,934	14%	89,934		14%	80,991	0	0
2No 294*	Low nitrogen burners for boilers 5, 6, and 7 of Sofia - Izlok Thermal Power Plant	6,931,624	2,043,057	29%	2,043,057		29%	2,013,677	96,638	0
3No 365**	Completion of Obzor-Biala waste water treatment plant	12,600,000	600,000	5%	330,395		3%	307,177	0	0
4No 396	Gasification of the boiler departments of municipal buildings in the town of Mezdra	314,625	94,388	30%	75,227	7,866	26%	83,093	25,138	0
5No 403	Gasification of municipal buildings in the town of Assenovgrad	166,200	50,000	30%	48,503		29%	43,653	30,363	5,000
6No 405	Wastewater treatment plant for "Mlekimex" milk processing plant in the town of Elena	423,000	63,450	15%	63,450		15%	57,105	57,105	6,500
7No 410	Gasification of municipal buildings in the town of Yambol - Stage III	850,000	41,000	5%	40,830		5%	40,830	40,830	0
TOTAL		21,925,240	2,981,829	14%	2,691,396	7,866	12%	2,626,526	250,074	11,500
Projects, approved in 2003										
1No 423	Additional installations of sewerage collector Suvorovo-Chernevo-Devnia	49,307	25,000	51%	18,063		37%	16,256	16,256	2,000
TOTAL		49,307	25,000	51%	18,063	0	37%	16,256	16,256	2,000
8	Total of completed projects:	21,974,547	3,006,829	14%	2,709,459	7,866	12%	2,642,782	266,330	13,500

* The approved financing is up to USD 972,000; the total allocated amount in 2003 is BGN 97,000 (USD 53,000 exchange rate USD/BGN: 1.83). The financial obligation of the Fund is completed.

** The approved financing is up to USD 149,500, which has been allocated. The financial obligation of the Fund is completed.

Source: NTEF

Comparing the actual allocated amounts with the budgeted in the 2003 Action Plan of the Fund, approved by the BD, we notice that the allocated amount on new projects is BGN 718 thousand, while the budgeted amount is BGN 1 million, whereas the increase in the approved amounts compared with 2002 is more than twice over.

The approved financing was within the framework of NTEF procedural rules and specific regulations. Altogether, for completed projects in 2003 the approved by NTEF financing is up to 14% of the projects total cost, whereas for the projects in progress during the same year it is 19%.

Conducting of effective tender procedures led to significant economy of BGN 342 thousand of NTEF funds (out of the completed projects).

In 2003, BGN 568 thousand has been allocated to projects as follows:

- BGN 103 thousand for recently approved projects;
- BGN 296 thousand for completed projects in 2003 or projects in progress, approved prior to 2003;
- BGN 168 thousand for completed projects prior to 2003 with financing withheld until the necessary documentation is provided.

Other Projects

Environmental Remediation Pilot Project in the region of MDK - Pirdop

The project is an element of the overall recovery programme for reduction of pollution in the region of MDK – Pirdop. The project is financed with a World Bank's loan of USD 16 million, granted to the Bulgarian Government.

The recovery programme includes two major parts:

- Part A - Emergency clean-up of immediate environmental hazards at MDK – Pirdop (Umicor Med), including dam (Blue Lagoon) reinforcement, construction of a temporary effluent treatment plant for industrial water and construction of a storage for dewatered sludge;
- Part B - Clean-up of critical past environmental damage and recovery of the environment, including: old site clean up (demolition of buildings, excavation of wastes and contaminated grounds; old slime pond encapsulation; fayalite tailings disposal; closing of the old residue storage area; closing of the old sludge dump, backfilling with clean soil, grading and landscaping and biologic re-cultivation

The Fund is charged with coordination activities related to this project, based on the Agency Agreement of 1998 between the Ministry of Environment and Waters and NTEF. Under the Agency Agreement, NTEF acted as an agent of the Republic of Bulgaria concerning the administration, accounting, payments and monitoring the procurement of goods and services related to Part B of the project.

The scope of activities of the NTEF in this engagement included:

- Review and coordination of the proposed technical designs;
- Examination and approval of the technical specifications;
- Examination and approval of the bidding documents, prepared by Umicore Med;
- Monitoring of the bidding procedures;
- Examination and approval of contracts with contractors, suppliers and consultants;

- Monitoring and approval of the completed works, delivered goods and provided services, including site visits;
- Detailed control on the Escrow account withdrawals;
- Preparation of six-month project progress reports, as well as reports on implementation problems;
- Preparation of financial statements of the project.

At this moment both stages of the project are completed and NTEF involvement is concluded. In Report N:25813, Implementation Completion Report, April 2003, the World Bank has highly praised the activities performed by NTEF under the Agency Agreement and the project is evaluated as an example of best practice. In particular, the key project indicators are as follows:

- Outcome: Highly satisfactory (highest rating) – changed from Satisfactory after the completion of the projects. There are few projects in World Bank's history that were praised so highly;
- Sustainability: Highly Likely (highest rating);
- Institutional Development Impact: Substantial (ranked second);
- Bank Performance: Satisfactory (ranked second);
- Borrower Performance: Satisfactory (ranked second);

With respect to NTEF, the Implementation Completion Report says that "although the project was never rated highly satisfactory because the team was quite conservative and critical in assessing project performance, implementation was indeed above satisfactory most of the time. It was due to the high level of professionalism exercised by the Project Coordination Team within NTEF".

In relation to the project, the NTEF representatives have participated in a number of local and international forums in which they presented the NTEF activities as well as their experience in the project management.

Conclusion

The projects financed in 2003 comply with the priority areas of the Fund. The same conclusion holds for all projects, suggested by the PAC for preliminary approval (approval in principle).

As a result of NTEF engagement in Protected Areas Fund institutionalization, its policy with regard to financing opportunities was not as active in 2003. As a consequence the number of submitted projects has lessened compared to 2002. There is a considerable increase though (more than twice in comparison with 2002) in the approved financing for new projects.

During 2003, considerable economies have been achieved due to the effectiveness of the conducted tenders for selection of contractors.

We would like to note that there is a considerable delay in the implementation of certain projects, especially related to bio-diversity. Some projects are in progress for more than 36-40 month compared to the preliminary schedules of 10-18 months. NTEF strictly monitors the implementation of these projects and has not attempted to stop the projects' work due to their specificity, complexity and estimated impact.

We would recommend that before granting an approval to similar projects (especially with regard to their increasing number as a result of PAF launch), NTEF takes into careful consideration the capability of the project-implementing body in organisation and execution of such projects.

The slower progress or the delays of certain projects resulted from the following:

- there were factors beyond the Fund's control: administrative obstacles, delay of related projects or seasonal requirement for the execution of project works;
- the established practice of NTEF to transfer the final payment only after the project activities have been strictly and duly reported and confirmed.

Nevertheless, due to the delay in the administrative reporting of the already completed projects, starting 2004, NTEF intends to adopt more restrictive approach regarding the timely and adequate projects reporting. In the 2004 budget for projects financing there are strict limitations of the proposed amounts and their allocation period, which means that the beneficiary organisations will be able to receive the approved funds up to the amounts and in terms stipulated in the budget.

In fact, the unreasonable prolongation of the execution term reduces the effectiveness of the Fund's projects as well as the resources it provides. At the same time the termination of the financing of the non-allocated amounts questions the accomplishment of the projects purposes. In this respect we would like to recommend during the revision of the Procedural Rules for the projects approval, to provide for more effective protection of the NTEF funds in case of termination of the financial contract because of beneficiary's default.

In our opinion, the Fund's management performed its activities in compliance with the Statutes and the Procedural Rules. The basic principles of impartiality in selecting projects, transparency in the assessment and decision process, efficiency of costs, consensus and collectiveness of efforts have been met during 2003.

Compliance with the Procedural Rules for Project Assessment

Scope

We performed the following examinations in order to confirm the compliance with the Procedural Rules, specifically the following tasks:

- review of the minutes of the PAC meetings;
- review of the minutes of the BD meetings;
- review of the correspondence related to BD activities;
- review of the project files of the larger projects, including auction and tender documentation, protocols for acceptance of the completed works, NTEF monitoring reports;
- review of the contracts with external consultants.

Our review was performed on the basis of selecting a sample of project documentation that the personnel of NTEF provided or made available for inspection. We also relied upon representations made by the management and personnel of the Fund, which were referred to in the letter of representation we received dated 19 March 2004.

Findings

Funding

During our review nothing has come to our attention that may offend the general funding terms specified in Art. 4 of the Procedural Rules. The grant financing of the Fund has been confined to 30% of the total project cost with two exceptions:

- Project No 423: Additional installations of sewerage collector Suvorovo-Chernevo-Devnia, approved by PAC and BD financing of BGN 25 thousand or 51% of the total project cost;
- Project No 435: Construction of eco-track and training camp on the territory of "Central Balkan" National Park, approved by PAC and BD financing of BGN 66 thousand or 79% of the total project cost.

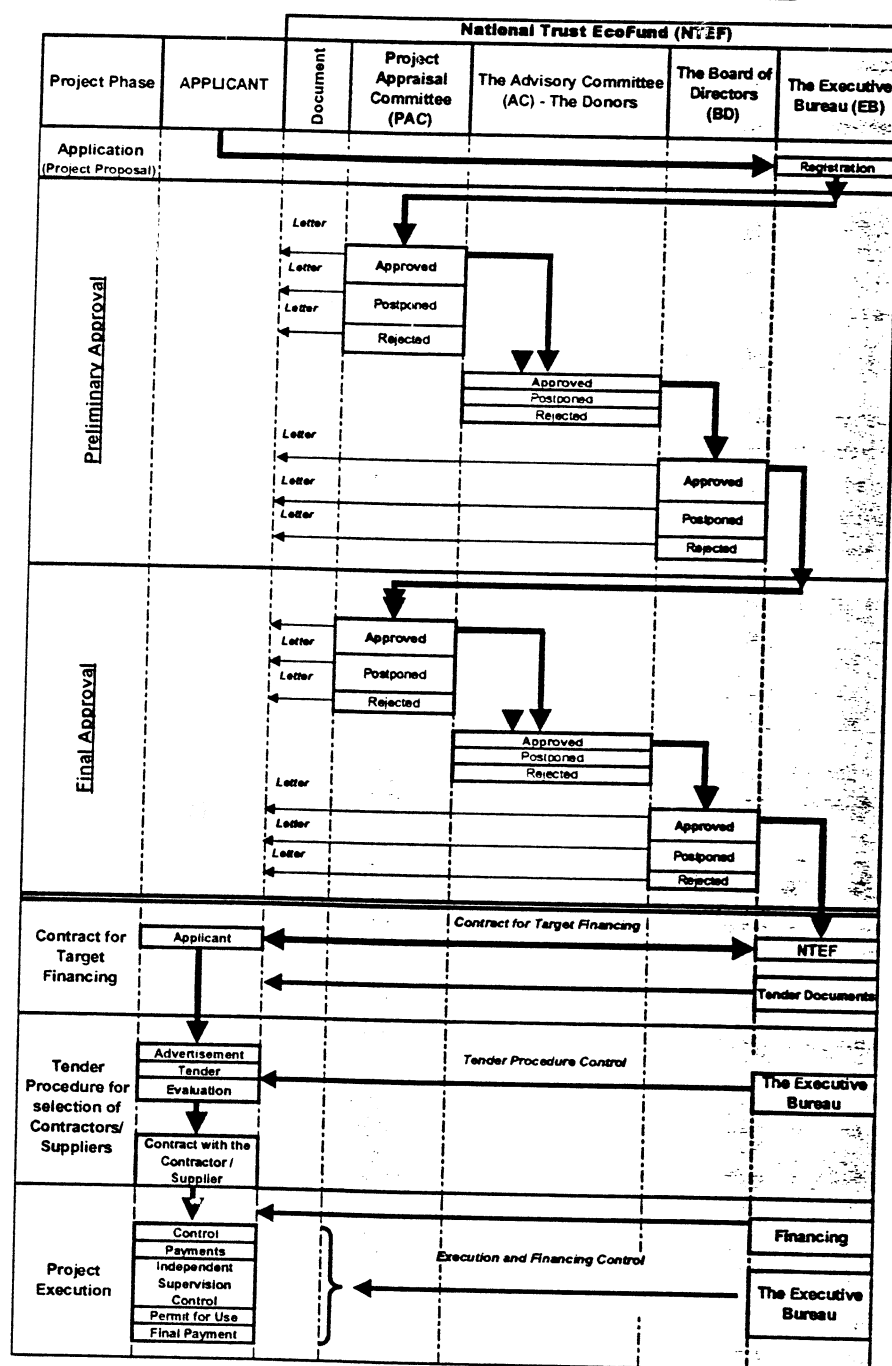
These two projects are approved in accordance with NTEF Procedural Rules granting financing above 30% (Art. 4, Para. (1), section 2c).

Project Assessment Procedure

The following graph illustrates NTEF's approach with regard to projects evaluation, approval, financing and monitoring:

National Trust Ecofund, Review of the Observance of the Statutes and Procedural Rules by the Review of the Progress of Projects in 2003

Schematic diagram showing the application handling procedure by NTEF

Source: NTEF

In 2003, the project assessment procedures and rules have been observed by the PAC in accordance with the requirements of Chapter Two of the Procedural Rules for Project Assessment, the orders of the Director of the Executive Board and the plan for 2003.

With respect to new projects submission and their assessment by PAC:

- All applications have been chronologically registered in a Project Ledger, which is also in an electronic format since 2003;
- The meetings of the PAC were organised and conducted in accordance with the normal practices established by the Fund. PAC has conducted in total six meetings in 2003 or on average one meeting every two months. It should be noted that Art. 9, Para. 1 of the Procedural Rules, requiring that meetings of PAC be conducted each month, has not been strictly observed because of the irregular flow of new projects. The NTEF approach to conduct meetings upon projects submission is more flexible and effective for the Fund's employees as well as for the applicants;
- The rules governing the preparation, reporting and discussion of projects in PAC were observed and the "Model for Assessment of Projects of NTEF" was used for the assessment and approval of all new projects.

With respect to the assessment by PAC, Advisory Committee (AC) and BD:

- The selection of projects for co-financing in 2003 was in accord with Art. 7 of the Procedural Rules. The initial project assessment was performed by PAC as it is stipulated in the Procedural Rules. The members of PAC have been elected by special order of the Director of the EB and comply with the requirements for expertise. Minutes from the meetings of PAC, signed by the Director of the EB, have been regularly prepared.
- The decisions and the opinions of PAC have been recorded in tables for new projects and tables for the current status of undetermined new projects at each meeting of the commission;
- All projects, approved by PAC, have been submitted for approval to the BD in a timely manner (ref: the presented chart of conducted meetings by PAC and BD in 2003);
- The applicants have been informed with letters about the decisions of PAC and BD. In case of refusal, the letters have contained description of the reasons for the decision. Otherwise, the applicants have been asked to provide additional information;
- The projects submitted for approval to the BD had been previously agreed with the AC. The representative of AC had been provided with summary descriptions of the projects prior to the meetings of the BD. Special meetings for project discussion between the representative of AC and the Director of the EB have been held;
- The representative of AC has been present at the meetings of the BD and his opinions have been recorded in the minutes. The final approval has been made with a decision of the BD.

In 2003 the projects were beyond the scope of Law on the State Subsidies nor did they require a decision of the Commission for Protection of Competition.

In 2003 the detailed criteria and requirements related to gasification projects (approved by the BD in 2001) were strictly observed regarding projects:

- No 426 "Gasification of High School "St. St. Kiril & Metodii" in the Town of Beloslav";
- No 428 "Internal Gasification of Municipal Buildings in the Town of Popovo, Stage III";
- No 429 "Internal Gasification of Municipal Buildings in the Town of Asenovgrad, Stage II".

The requirement that the upper limit for financing in the annual budget of NTEF should not exceed 20% was observed in principle with regard to the new projects (new gasification projects towards total value of new projects: 17%), as well as in total for all the projects in 2003 (total value of current/completed gasification projects vs. total value of current/completed projects in 2003: 9%). The 2004 budgeted amounts for gasification projects represent 13% of the total old projects financing and only 5% of the total intended financing of old and new projects.

All approved gasification projects are related to gasification of schools and kindergartens. The financing criteria for gasification projects, including population density and pollution (in the towns of Beloslav, Popovo and Assenovgrad) were strictly observed.

Contract Preparation and Negotiation

Our review of the documentation on the major projects approved in 2003 confirmed the fact that the funding contracts comply with the requirements stipulated in Art. 15 of the Procedural Rules. The main provisions of the contracts include:

- nature, amount and objective of the financing extended;
- implementation deadlines;
- costs, ways of financing and disbursement;
- rights and obligations of the parties to the contract;
- liability in case of failure to perform.

In accordance with Art. 16 of Procedural Rules, the following annexes were mandatory to all contracts:

- contract performance schedule;
- a bill of quantities specifying the quantities purchased and the respective costs.

Auctions and Tenders for Procurement of Goods and Services

According to Art.20 para.1 of the Procedural Rules, all goods and services purchased within the scope of the NTEF-funded projects shall be secured through an auction or tender, provided no less than three offers are submitted. Since 2001 the Fund has found it more feasible to follow entirely the procedures of the World Bank¹ for procurements of goods and services, and for selection of contractors

The tender packages that we checked contained:

- invitation to participants;
- description of the nature of the order;
- information about the candidates;
- offer form;
- draft contract;
- qualification form;
- appendices.

The Procedural Rules (Art. 23) require that for all cases, when only Bulgarian companies are applicants, the auctions and tenders are performed by the funding beneficiaries, upon approval of the Director of the EB of the tender documentation and of the final selection.

In examining the protocols for opening of the submitted bids, we noticed that:

- a representative of the Fund was present at the opening and had signed the respective protocols;

¹ The World Bank, *Standard Bidding Documents, Procurement of Works*, January 1995; The World Bank, *Procurement in World Bank Financed Projects*, April 1998.

- an objective pre-qualification of the bidding companies was performed in accordance with the requirements contained in the tender packages;
- the approved offers were admitted to further review.

In examining the protocols for review, assessment and selection of the admitted offers, we noticed that:

- a representative of the Fund was present at the meetings of the committee and had signed the respective protocols;
- an objective selection of the submitted offers was performed;
- the final qualification was technically and financially motivated.

The financing contracts are not being registered in a separate register ledger, which is a requirement of Art.37 of the Statutes. That was not essential for the NTEF's current work because the Fund's employees in charge of the control keep their own electronic files with respective data (financial, technical) in relation to the different projects, in which the initial and the current information is registered.

It is our opinion that the establishment of a unified database containing all the projects information would facilitate the process of retaining information and efficient Fund's control. It would be especially useful with regard to the anticipated increase in the NTEF managed projects after the institutionalization of the Protected Areas Fund. Such database would improve:

- NTEF daily work, for example through:
 - efficient management of the numerous projects or various parts of the projects;
 - timely indication of the projects' necessary monitoring work, delays in the schedules or minimal funds allocation;
 - introduction of protective measures regarding the postponement of certain projects;
 - effective coordination with other organisations with respect to common projects;
 - automation of the Fund's procedures and activities;
 - possibility for automation of the Fund's document flow as well as electronic documents archiving
 - more efficient management of the employees working time;
 - possibility for distant access to the Fund's resources;
- Strategic planning and management of the NTEF, for example through:
 - introduction of objective evaluation criteria for the NTEF financed projects after their implementation;
 - efficient distribution of the NTEF funds and activities with regard to PAF;
 - obtaining of detailed or general financial, technical or managerial information for each of the Fund's projects;
 - forecast of environmental, financial or technical data.

External Consultants

In 2003 the NTEF did not use the consulting services of external experts for the Fund's financed projects. The only external services were rendered in relation to legal consultations, official translation of the report "Review and evaluation of the NTEF" prepared by AEquilibrium Consulting GmbH and audit services.

Monitoring Project Implementation

The rules concerning the monitoring of project implementation are described in details in chapters 27-30 of the Procedural Rules.

Project implementation is monitored by the following bodies and persons:

- by funds recipients through outside experts or in-house staff;
- by outside experts designated by the Director of the EB;
- by the technical experts of NTEF.

The progress of the projects is monitored by technical experts of the beneficiary organisation (either internal or contracted), or by NTEF experts.

In 2003, the Fund has continued the practice of including specific provisions in the funding contracts providing for a current payment up to 90% of the contract amount. According to Art.37, Par.3 of the Statutes, the current financing should be up to 80%, while the remaining 20% are paid after a permit for usage is received. The Fund's approach has been adopted during the many years of work and displays the usual practice and control of construction and assembly work. The retention of a higher percentage would not affect the execution of the projects since the NTEF pays the due amounts for each separate stage of the project upon its completion (under duly signed protocol establishing the performed work).

Art. 29 of the Statutes authorises the Executive Bureau to conduct periodic monitoring of all investments in projects exceeding USD 200 thousand and/or of all projects the EB Director deems appropriate. All three projects (completed or in progress), exceeding USD 200 thousand, were actually monitored by the Construction Independent Control (in compliance with the Bulgarian legislation). NT Source: NTEF

The charts indicate that despite the larger number of approved clean air protection projects, the major NTEF financing was directed to projects related to clean-up of past pollution (BGN 503 thousand or 71% out of the total). Three projects related to reduction of air pollution will be financed with BGN EF disbursed the funding after a duly signed certificate for performed activities (Certificate sample 19) was issued. In addition, the Fund's experts inspected (regularly or unexpectedly) the practical implementation of the projects.

Our review attested that the Fund carries out its monitoring and controlling activities up to the highest professional standards, following precisely efficient-proof current and final control procedures.

Compliance with the Statutes

Organisational Structure and Management

Further to Art. 7 of the Statutes, the Fund is managed by the following bodies:

Board of Directors

During 2003, the structure of the BD has been as follows:

- Chairperson: Dr. Valentin Bosseviski
- Vice chairperson: Mrs. Fathme Ilyaz – Deputy Minister, Ministry of Environment and Waters
- Members:

National Trust Ecofund, Review of the Observance of the Statutes and
Procedural Rules by the Review of the Progress of Projects in 2003

- Prof. Naum Yakimov – Bulgarian Academy of Science
- Deputy Minister, Ministry of Economy (no member was appointed)
- Mr. Nahit Ziya – Deputy Minister, Ministry of Finance
- Mr. Hachadur Chuldjian – Representative of NGO
- Alternative members:
 - Ministry of Environment and Waters (no member was appointed)
 - Mr. Boncho Bonchev – Ministry of Economy
 - Ministry of Finance (no substitute member was appointed)

Although there is no member of the Ministry of Economy, the alternative member, Mr. Boncho Bonchev has been actively involved in the NTEF meetings. Respectively, the lack of alternative members of the Ministry of Environment and Waters, as well as of the Ministry of Finance did not have significant impact on these ministries presentation in the BD due to the active participation of the Deputy Ministers – Mrs. Fathme Ilyaz and Mr. Nahit Ziya.

The procedure regarding the convening of regular meetings, as defined in Art.14 of the Statues, has been observed strictly in 2003:

- During the period, six meetings of the BD were held as indicated in the following table representing the meetings of the PAC and BD and the respective projects (only number of projects included):

2003	January	February	March	April	May	June	July	August	September	October	November	December
PAC Meetings	22	19		25		26				22	25	
Approved by PAC projects						429, 433					430	
BD Meetings		19	5	10			23		17			17
Approved by BD projects			426, 428	423			429, 433					430

* Projects N:423, 426, 428 are discussed and approved by PAC in 2002

Source: Minutes of BD and PAC meetings, 2002/2003

- Written notifications – invitations to the members of the Board including the minutes, the exact time and place of the appointed meeting – were sent two weeks prior to every meeting.
- The quorum requirement – a presence of at least four out of the six members – was met.
- We have not noticed any wrongdoings concerning the decision procedure – decision must be accepted with at least three votes according to Art.14 para.5 of the Statutes.
- All discussions and decisions were registered in the respective protocols. The protocols were signed afterwards by the members present at the meeting.

For their work in NTEF the Deputy Chairperson and the members of the BD receive a fixed remuneration of BGN 18 per meeting (Art. 8, para. 2 of the Regulation on the Organisation and the Activities of the National Trust Ecofund). The members of the BD have received their remunerations for all the meetings held in 2003 in a timely manner.

In our previous reports, we noticed that in accordance with Art.8 para.1 of the same Regulation, the President of the BD receives a remuneration of up to 100% of the average annual salary of the personnel of the Executive Bureau. This means that his remuneration is smaller than the remuneration

of the NTEF management, which does not correspond to his general responsibilities. This practice is to be changed in the new Regulation on the organisation and the activities of the NTEF.

The new Environmental Protection Law (enforced on 25 September 2002) introduced an amendment regarding the management body of the NTEF – the number of the members of the BD is increased to seven (Art.9 of the Statutes provides for six members). The respective Regulation on the organisation and the activities of the NTEF, which regulates the composition of the BD, is still not modified. The delay is due to the forthcoming changes in the NTEF activities with respect to the incorporation of PAF.

Advisory Committee

During the period under review, the Advisory Committee was composed of one member – Mr. Georges Capt, Permanent Representative of the Confederation of Switzerland. He participated actively in the Fund's activities in accordance with his functions and rights defined in Art.15 of the Statutes.

As we have mentioned in our report covering the previous review period, the member of the Advisory Committee did not state his opinion in writing on the projects proposed for financing, as required by Art.15 par. 1 of the Statutes. He has expressed his views and judgements during his meeting with the Director of the EB. The Executive Bureau has ensured that the Advisory Committee is informed on the project suggested for approval at the BD meetings and expresses its opinion. Two weeks prior to each meeting of the BD, the summaries of the projects to be discussed were sent to the Advisory Committee and a special meeting to discuss each project was arranged. Besides, the representative of the Advisory Committee took part in all meetings of the BD and his position was recorded in the minutes.

Executive Bureau

During the reported period the activities of the NTEF Executive Bureau complied with the functions and the responsibilities defined in Art.17 of the Statutes.

Its structure complied with the requirements of Art.18 of the Statutes.

Employees

In 2003 there were no changes in the NTEF personnel or positions:

Executive Bureau	Occupied
Director of the EB	1
<i>Finance Economic Division</i>	
Chief Financial Expert	0
Expert Financial Analyses and Accounting and Chief Accountant	1
Programme Technical Assistant	0
Financial Specialist – PCT	1
<i>Technical Division</i>	
Chief Technical Expert	1
Senior Expert Environmental Projects	0
Technical Expert – PCT	1
Project Technical Assistant	0
<i>Office Management and Coordination Division</i>	
Office Manager and PR	1
Total EB Staff	6
<i>Support Personnel</i>	
Driver	1
Technical Support and Service	1
Total EB	8

Source: NTEF, Review of the Positions in EB in 2003

In 2003 the NTEF staff were employed under permanent employment contracts in compliance with Art.68 of the Labour Code, and in accord with our recommendation in the review for 2002. The only exception is that the Director of the EB has signed a five-year contract in accordance with Art.6, Par.11 of the Regulation on the Organisation and the Activities of the NTEF and the regulations in the Part 3 of the Labour Code.

We would like to note that Art.27, par. 5 of the Statutes of the NTEF regarding the term contracts with the employees should be amended in order to be in an accord with the Labour Code.

Advertising and Promotion Activity

In 2003 NTEF was engaged with active advertising and promotion activity in relation to the Fund's activities promotion, the financing opportunities it provides as well as the institutionalisation of PAF. The NTEF main activities were:

- Issuance of information brochures regarding the major completed projects;
- The director of the EB has regularly attended the working meetings of the Network of the Environmental Funds in Central and East Europe;
- Presentations of the management and control activities of the Fund regarding the project Environmental Remediation Pilot Project in the region of MDK - Pirdop have been made, aiming at promotion of the NTEF practices and methods in environmental project management;
- The web site of the Fund (www.ecofund-bg.org) was updated regularly with information about the financing requirements and conditions, and presentation of the completed projects;
- A PAF web site was created (www.pafbg.org) with information about PAF strategy and activity as well as the protected areas in Bulgaria;

- A massive campaign was organised with respect to the promotion of the new fund at a number of environmental forums such as:
 - National eco-tourism forum 2003;
 - Annual meeting of the international donors to Bulgaria in the environmental sector for 2003;
 - International seminar regarding the foundation of Conservation Trust Funds in the former Soviet Union countries, conducted in Germany;
 - International conference of PAN Parks in Gabrovo.

Independent review of NTEF activity

In 2003 the consulting company AEquilibrium Consulting GmbH (appointed by GTZ - a German programme for technical collaboration according to a project of the Regional Environmental Centre (REC) in Budapest) conducted an independent review and evaluation of NTEF. The review takes account of the Fund's structure, regulatory framework, activity, capacity and potentialities.

NTEF evaluation is outstanding and the Fund is described as "remarkably capable with the prospective to manage efficiently the future EU financing". The principal recommendation towards the Fund is related to more active utilization of the private sector financing and focus on specific market issues impeding the environmental investments in Bulgaria.

Training

In 2003, a study tour was conducted for the members of the BD and the Fund's employees in Great Britain, the purpose of which was familiarising with the experience related to the protected areas control. The training was organized by the World Land Trust and World Learning and presented NTEF with the opportunity to apply leading environmental practices, to approach and maintain contacts with chief environmental organisations as well as to promote its activities.

Review of the Contracts Assigned to NTEF in 2003

In 2003 NTEF has not been retained as a consultant or assignee. Nevertheless, the Fund continued to render its services under the contract with ARD Inc. USA for consultancy services and project management with regard to establishing of a system for waste control in two national parks - "Central Balkan" National Park and "Rila" National Park, under which the Fund received BGN 5 thousand in 2003.

The project activity is conducted in accord with the Statutes of NTEF, according to which the financing sources of the Fund include any sources that conform to the objectives and the activities of the Fund (Art.30, par. (1), p.8). It is our opinion that the involvement of NTEF in local and international environmental protection projects can be viewed not only as a positive reference for the standards and quality of the services provided by the Fund but also as a potential opportunity for attracting alternative financing.

Protected Areas Fund

PAF is initiated under the USAID programme "Biodiversity conservation and economic growth" (BCEG) and is conducted with the support of NTEF. Its purpose is to ensure stable and efficient mechanism for financing of projects related to the protection and development of the protected areas in Bulgaria including three national parks, 90 game and forest reserves, 457 landmarks, 10 parks, and 175 protected areas. At present, these areas are managed by the Ministry of Agriculture and Forests, the

Regional Environment Inspectorates, the respective municipalities, as well as by NGOs. PAF will provide the opportunity for management and coordination of all projects related to these areas and will represent a donor organisation with independent managerial structure (which will practically be integrated within NTEF).

In 2003 NTEF was actively involved in the institutionalisation of PAF. The Fund's employees were participants in the process of concept and strategy planning, and regulatory framework of PAF. Two public seminars were conducted with the purpose of PAF's concept and strategy planning with a large circle of interested parties – ministries, parks managements, representatives of international donor programs, NGOs. At present PAF's strategy is ready, as well as a draft of the new Regulation on the organisation and the activities of the NTEF (approved by BD of NTEF and forwarded for coordination to the major donors, ministries, organisations), which will correspond to the Fund's new functions regarding the management of PAF.

According to PAF's strategy, the support it will provide would be in several major fields with regard to the protected areas (described in detail in the strategy's frame):

- bio-diversity protection;
- infrastructure and installations in the protected areas;
- drawing up of a scheme for protected areas management;
- steady economic utilisation of the protected areas;
- public relations and training.

PAF may obtain grant financing, low/non-interest loans or matching financing by other organisations.

According to the strategy, fundraising will be conducted through donor programs and respective financing by the Bulgarian state, international and local organisations and companies, as well as from activities related to the protected areas. The Fund's purpose is to become an endowment fund upon capitalization (about BGN 25 m.), then PAF will have secured its steady progress and possibility to provide annually about BGN 1 m. (investments revenue) for projects financing. We were informed that at present the following organisations have expressed commitment to grant financing:

- The World Bank through the Global Environmental Facility (GEF), that is expected to provide USD 2 m., as well as additional USD 100 thousand for field work with regard to the institutionalisation of PAF. PAF's capitalization is part of World Bank's project for development of the forest sector in Bulgaria. Its evaluation task is completed and the project for PAF is expected to be reviewed by the Board of Directors of the World Bank in June 2004. There is a GEF requirement for a matching financing on behalf of the Government;
- In a letter dated March 2004 the Bulgarian Government has announced their intention to provide approximately half of the total amount. The Ministry of Finance declared that it will provide up to BGN 12.5 m. from the state budget for the period 2005 – 2007 with respective financing 1:1 ratio;
- The Swiss Government will contribute USD 250 thousand;
- The US government, foundations and other organisations.

In 2003 the first fundraising action for PAF was conducted – one week mountain bike tour in "Rila" National Park, in which participated American mountain amateur cyclists. More than USD 10 thousand were raised, that will be transferred to PAF's bank accounts.

It is PAF's intention to invest the endowment's funds in:

- Bulgaria (up to 50% of the funds) only in fixed-income securities;

- Abroad (at least 50% of the funds) – in shares (up to 75% of these funds) and in fixed-income securities (at least 25% of the funds).

The strategy describes in detail the approach and the procedures - evaluation, approval, financing and management of projects financed by PAF. It also presents clear monitoring rules for the PAF's activities and the management of its funds.

On the whole, the strategy presents the opportunity for modern management of projects and funds for environmental activities. Its successful implementation would set up conditions for long-term and steady improvement of the protected areas, as well as expansion of NTEF activities in relation to attraction of international donors and private enterprises contributing funds for environmental projects and introduction of reputable international practices for financing and management of environmental projects with respect to the protected areas in Bulgaria.

The new Regulation for the activities of NTEF is expected to be adopted by the Council of Ministers in April 2004 and the actual incorporation of PAF to be conducted by the end of 2004. With that respect we consider it essential that the new Regulation, as well as the international agreements, directly related to the incorporation and the activities of PAF, guarantee the independent statute of NTEF, with which it has established its presence and public appearance among environmental organisations in Bulgaria and abroad. That would enhance the efficient work of the NTEF and would attract international and local private donors for PAF.

We would like to note that the amendments in the Regulation on the Organisation and the Activities of the NTEF do not entirely comply with PAF's strategy. For example, corporate sector donations are not envisaged as sources of funding. The strategy regarding the investment of the PAF funds is not legislatively supported at present.

Funds

At each meeting of the BD, the Director of the EB has provided information on the management and availability of NTEF funds. In 2003, the Fund places its financial resources as six-month and nine-month deposits in accordance with the planned needs for the period, which is aimed at maintaining the liquidity and higher returns. In accordance with Art.3 of the Regulation on the Organisation and the Activities of the NTEF, the Fund is serviced only by Bulbank AD. It is our opinion that this requirement deprives the Fund of the opportunity to search for competitive asset management solutions. We would recommend that this article of the Regulation be abolished so that the Fund benefits from the competition in the finance sector to achieve higher return on its assets.

According to the draft budget for investment project financing prepared in February 2004, the available funds of NTEF will be distributed as follows:

BGN'000	Plan 2004
Funds at the Beginning of the Period	4,168
Interest Income	120
Other Income (net)	-
Administrative Expenses	(256)
Forecasted Financing of Projects	(1,376)
Remaining amount	2,656

Source: NTEF, Budget for Investment Projects in 2003.

The forthcoming incorporation of Protected Areas Fund within the NTEF will lead to an expansion of the activities of the Fund, to financing the continuation of its operations and to preservation of its highly qualified team of experts.

Conclusion

Further to our review, we would like to summarise our conclusions regarding the observance of the Statutes and the Procedural Rules to the following:

- Within the scope of our engagement and the examinations performed, we have not found evidence that the funds provided under the Debt-for-Environment Swap Agreement between the Government of the Republic of Bulgaria and the Government of the Swiss Confederation have not been used expediently and effectively during 2003. The NTEF activity complied with the governing regulatory principles and rules. The Fund has performed its duties transparently and efficiently.
- The situation in Bulgaria requires flexibility in the project management so that a maximum environmental effect is achieved with minimum lateral costs. In our view, the management of the Fund has not only adopted transparent and effective project assessment and financing procedures but also managed to impose high quality in the implementation of the projects, setting an example for best practice.
- Drawing on the indisputable experience of other more experienced international organisations, the NTEF has successfully adapted and applied international practices and experience in the ecology project implementation. The efficiency of the Fund is evidenced not only by the implemented projects but also by the achieved economies on the initially approved amounts. These economies will allow financing of additional projects.

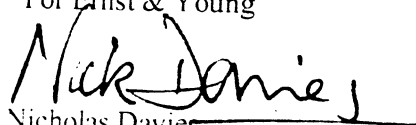
Our recommendations regarding the Fund's activities from now on are as follow:

- In cases of more complicated projects with difficult to predict schedules, particular consideration is to be given to the capability of the financed organisation to execute the project, as well as to the prospect of introducing a more flexible schedule with indicators for the project timely execution.
- Upon drawing up the new legal regulatory framework we would recommend modification and revision of all the regulations that are not in compliance with the current legislation and the actual practice, such as Art. 27 Para. 5 of the Statutes regarding the employees labour contracts, or Art. 37. of the Statutes for financing of up to 80% (and retention of the remaining 20% until provision of all documents), or Art. 29 of the Procedural Rules (the requirement for external control for projects above USD 200 thousand), be made.
- It is our opinion that the new regulatory documents should introduce a more flexible regulatory framework for NTEF. The Fund's outstanding background and experience should be utilised for its further institutional development and for further enhancing the application of proven international standards and approaches. Such modification should be aimed at:
 - presenting NTEF with better opportunities to use alternative financing methods – attracting donors from the corporate sector;
 - outlining of more flexible policy with respect to the projects financing and management, aiming at introduction of reputable international experience and practices in the NTEF work (such as possibility for better funds management or modern financing opportunities like public private partnerships);
 - modifying the regulations, which are considered to be morally outdated with the purpose of introducing innovation practices and experience in projects management. For example, we consider reasonable to modify the requirements related to the tender procedures and align them with the World Bank's procedures.

National Trust Ecofund, Review of the Observance of the Statutes and
Procedural Rules by the Review of the Progress of Projects in 2003

- With the amendments in the regulatory documents special consideration should be given to guaranteeing the independent status of NTEF and its positioning as independent institution both within Bulgaria and in front of state and private international donors.
- With respect to the accumulated experience in environmental project management of NTEF, unique for Bulgaria, we consider it essential for the Fund to actively develop activities related to training of environmental organisations and institutions, enhancing the specialists qualification in the environmental sector, consulting assistance on environmental problems/projects.
- With view to the incorporation of PAF and the anticipated increase in the number of projects managed/financed by NTEF, we would recommend the elaboration of complete solution (database – described in detail in "Findings") regarding the execution, management and control over the Fund's activities.

For Ernst & Young

Nicholas Davies

Country Managing Partner

ПРИЛОЖЕНИЕ 12

Регионална програма за реструктуриране на околната среда в Югоизточна Европа по
линия на Пакта за стабилност (РППОС)

РППОС-Проект 1.5.1 "Мрежа на финансовите експерти в областта на околната среда в
Югоизточна Европа"

Доклад (окончателна версия)

Преглед и оценка на Българския НАЦИОНАЛЕН ДОВЕРИТЕЛЕН ЕКОФОНД

Представен от:

*Æ*quilibrium Consulting GmbH

GTZ по поръчка на Германското федерално министерство за сътрудничество и развитие (BMZ)
GTZ, Септември 2003

REGIONAL ENVIRONMENTAL REHABILITATION PROGRAMME

www.rerep.org

Германска агенция за
техническо сътрудничество (GTZ) GmbH

Регионална програма за реструктуриране в областта на околната среда в Югоизточна Европа по линия на Пакта за стабилност (РППОС). РППОС Проект 1.5.1 "Мрежа на финансови експерти в областта на околната среда в Югоизточна Европа"

GTZ: "Преглед и оценка на Българския Национален Доверителен Екофонд", изготвен от Патрик Франсис, Майкъл Бетс, Джоанна Филдър, Æquilibrium Consulting GmbH, GTZ – РППОС - доклад, септември 2003.

Преглед и оценка на Българския Национален Доверителен ЕкоФонд.

Автори:

Патрик Франсис

Изпълнителен директор, Æquilibrium Consulting GmbH, Амрисвил, Швейцария.
(www.aequiconsult.com)

Майкъл Бетс

Изпълнителен директор, "Integrated Skills" Ltd., Лондон, Великобритания. (www.integrated-skills.com)

Джоана Филдър

Ръководител на проект, Регионален екологичен център, Сентендре, Унгария. (www.rec.org)

Управление и координация на проекта:

Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit (GTZ) GmbH
(Германска агенция за техническо сътрудничество)
Dag-Hammarskjöld-Weg 1–5
Postfach 5180
65726 Eschborn, Germany

Технически отдел: Burghard Rauschelbach,
Tel. +49-6196791336, Fax: +49-6196797194
Email: burghard.rauschelbach@gtz.de

Регионален отдел: Dr. Jörg Lohmann
Tel.: +49-6196792323, Fax: +49 619679736
Email: joerg.lohmann@gtz.de

Координатор на проекта : Stefan Bönsch
GTZ, c/o REC
Ady Endre út 9-11, 2000 Szentendre, Hungary
Tel.: +36-26-504061, Fax: +36-26-311083
Email: sboensch@rec.org

Партнираща институция:

НАЦИОНАЛЕН ДОВЕРИТЕЛЕН ЕКОФОНД
Димитър Ненков
Директор
"Шипченски проход" 67 Б
1574 София, България
тел.: +359-2-9733637, +359-2-9733816; факс: +359-2-9733818
Email: dnenkov@ecofund-bg.org; Internet : www.ecofund-bg.org

РППОС се подпомага от Германското федерално министерство за икономическо сътрудничество и развитие (BMZ). По изпълнението на проекти GTZ работи от името на BMZ.

Съдържание

Съдържание	3
Използвани съкращения	4
Валутни курсове	4
Резюме	5
1. Увод	15
2. Общ преглед на НДЕФ	16
2.1 Създаване на НДЕФ и финансова основа	16
2.2 Правна, политическа и оперативна рамка на НДЕФ	17
2.2.1 Закон за опазване на околната среда (ЗООС)	17
2.2.2 Наредба за организацията и дейността на НДЕФ	17
2.2.3 Устав на НДЕФ	18
2.2.4 Процедурни правила за оценка на проекти	18
2.3 Задачи, приоритети и институционална рамка на НДЕФ	18
2.3.1 Задачи и приоритети на НДЕФ	18
2.3.2 Институционална рамка на НДЕФ	19
2.3.3 Важни връзки с други институции	21
2.4 Коментари, заключения и препоръки	22
2.4.1 Коментари и заключения	22
2.4.2 Препоръки	23
3. Дейности на НДЕФ	25
3.1 Приходи	25
3.2 Годишно планиране	25
3.3 Разходи и условия за финансиране	26
3.4 Управление на проектния цикъл	27
3.4.1 Основни принципи и етапи	27
3.4.2 Процес на идентифициране на проекта и кандидатстване	28
3.4.3 Подготовка на проекта	29
3.4.4 Оценка на проекта	29
3.4.5 Договаряне, тържни процедури и плащания	30
3.4.6 Контрол и оценка на изпълнението на проекти	31
3.5 Връзки с търговските банки и капиталовите пазари	32
3.6 Система и процедури за управление на Фонда	32
3.6.1 Система за оперативно управление и отчет	32
3.6.2 Система за управление и отчет на финансите	33
3.6.3 Управление на кадрите	33
3.7 Коментари, заключения и препоръки	33
3.7.1 Коментари и заключения	33
3.7.2 Препоръки	37
4. Бъдещо развитие на НДЕФ	41
Приложение 1: Обхват на работата, в съответствие с техническото задание	44
Приложение 2: Списък на интервюираните лица	47
Приложение 3: Списък на прегледаните документи	49

Използвани съкращения

КС	Консултативен съвет на НДЕФ	НФООС	Национален фонд за опазване на околната среда (наскоро преобразуван в "Държавно предприятие")
УС	Управителен съвет на НДЕФ	НСОСПД	Национална стратегия за околна среда и План за действие 2000-2006
BGL	Български лев (преди деноминацията от юли 1999)	НПО	Не-правителствена организация
BGN	Български лев (след деноминацията от юли 1999)	НДЕФ	Национален доверителен екофонд на България
ЦИЕ	Централна и Източна Европа	ОИСР	Организация за икономическо сътрудничество и развитие
CHF	Швейцарски франк	КОП	Комисия за оценка на проекти при Изпълнителното бюро на НДЕФ
DEPA	Датска агенция по околна среда	ФЗТ	Фонд "Защитени територии"
ЕПД	Екологична програма за действие за Централна и Източна Европа	РППОС	Регионална програма за реструктуриране в областта на околната среда в Югоизточна Европа
ИБ	Изпълнително бюро НДЕФ	SWOT	предимства-недостатъци-възможности-рискове
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда	ТЗ	Техническо задание
ЗООС	Закон за опазване на околната среда от 1995	ААМР	Американска агенция за международна развитие
ПППОС	Пилотен проект за подобряване на околната среда	USD	Американски долар
ЕС	Европейски съюз	СБ	Световна банка
БВП	Брутен вътрешен продукт		
GEF	Глобален екологичен фонд		
GTZ	Германска агенция за техническо сътрудничество		
МОСВ	Министерство на околната среда и водите		

Валутни курсове

Използваните обменни курсове на българския лев към американския долар при представяне на данните в доклада са посочени по-долу. Всички стойности са номинални. В целия доклад кумулативните суми, включващи както BGL, така и BGN, са представени в BGN.

Обменни курсове използвани в доклада

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
януари	72.53	698.65	1815.73	1685.06	1.92946	2.08480	2.21474
февруари	74.59	2387.16	1814.92	1745.31	1.98901	2.12230	2.24804
март	77.94	1660.07	1826.68	1797.37	2.02837	2.15127	2.23369
април	81.55	1546.23	1818.23	1828.55	2.06805	2.19193	2.20959
май	119.53	1532.63	1774.49	1843.47	2.15970	2.23394	2.13121
юни	143.10	1668.45	1790.64	1884.73	2.06077	2.29254	2.04781
юли	180.14	1788.09	1799.15	1.88988	2.08168	2.27299	1.97152
август	191.79	1844.23	1789.03	1.84470	2.16358	2.17258	2.00039
септември	224.60	1791.86	1707.27	1.86367	2.24683	2.14128	1.99537
октомври	224.30	1759.19	1638.95	1.82697	2.28799	2.15933	1.99354
ноември	283.39	1731.07	1679.16	1.89216	2.28407	2.20198	1.95327
декември	461.16	1774.81	1670.07	1.93489	2.18061	2.19164	1.92447
Ср. год.	177.88	1681.87	1760.36	1.836	2.123	2.185	2.077

Източник: БНБ. Забележка: 1) от юли 1999, българският лев бе деноминиран, като 1000 "стари" лева (BGL) станаха 1 "нов" лев (BGN). От юли 1999 всички курсове са представени в BGN.

Резюме

Предпоставки и задачи на прегледа

Настоящият преглед на Националния Доверителен Екофонд (Фонда) бе проведен в отговор на искане на Изпълнителния директор на Фонда (съответно възложено от Председателя на Управителния съвет) по време на дискусии с представители на *Германската агенция за техническо сътрудничество* (GTZ) в средата на 2002 година. Прегледът се финансира от GTZ, като част от подкрепата му за Регионалната програма за реструктуриране в областта на околната среда.

Главната задача на прегледа бе провеждането на независима и обективна оценка на дейността на Фонда по международно признатите стандарти и препоръките, съдържащи се в *“Насоки от Санкт Петербург за екологичните фондове в прехода към пазарна икономика”* (ОИСП/GD(95)108, Париж 1995). Той включва:

- оценка на организацията, дейността и изпълнението на Фонда, като инструмент за екологична политика, като финансов инструмент и като обществена институция за финансиране в околна среда;
- определяне и препоръки за промени/мерки, краткосрочни и дългосрочни, за укрепване и бъдещо усъвършенстване на дейността и ефективността на Фонда;
- оценка на институционалния, организационния, технически и финансов капацитет и потенциал на Фонда в дейността му на Изпълнителна агенция по програми за подпомагане с външни инвестиции.

И накрая, прегледът следва да помогне на Фонда да постигне възможно най-добрите ползи за околната среда с осъществените налични средства и да се превърне в по-ефективен инструмент, подпомагащ развитието и приложението на пазарни механизми за инвестиции в околна среда.

Прегледът на НДЕФ може да се разглежда като най-новата от серията независими оценки на екологични фондове в Централна и Източна Европа (ЦИЕ). Тези прегледи бяха започнати от Секретариата на Целевата група за изпълнение на Екологичния план за действие за ЦИЕ при Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСП), като досега е оценена дейността на фондовете в Полша, Естония, Чешката Република, Словения и Молдова. Прегледът бе проведен от екип експерти (Екипа), начело с Патрик Франсис и участието на Майкъл Бетс, Джоанна Филдър и Татяна Ристова (наблюдател).

Създаване на Националния Доверителен Екофонд

Създаването на Фонда датира от средата на 1994, когато Правителството на България заявява интереса си за осъществяване на суапова сделка “дълг срещу околна среда” в контекста на преговорите си с Парижкия клуб за реструктуриране на външния дълг на България. Декларацията на Правителството е подкрепена силно от Световна банка и скоро след това Банката предлага модел за сключване на суапова сделка по дълга. През февруари 1995 Правителството на Конфедерация Швейцария предлага сключването на двустранно суапово споразумение, а през март се провеждат преговорите между двете страни. Преговорите завършват успешно през април с подписването на Протокол. Споразумението се сключва официално на 25 октомври 1995, по време на Третата министерска конференция “Околна среда за Европа” в София. Фондът е втората от двете най-големи суапови институции, работещи в ЦИЕ, след Полския Екофонд.

Съгласно условията на Споразумението “Дълг срещу околна среда”, 20% от официално гарантирания търговски дълг към Швейцария, възлизащ на 23,544,000¹ CHF, следва да се изплатят от държавния бюджет на осем равни шестмесечни вноски в български лева (BGL), по курса на БНБ в деня на плащането. Първото частично плащане е извършено на 31 март 1996, а последният транш е преведен на 30 септември 1999.

Официално, с чл. 36 от Закона за опазване на околната среда на България (ЗООС, 14 юли, 1995), Фондът е създаден като независимо юридическо лице, натоварено с администрирането на средствата от суаповата сделка по дълга (и други евентуални постъпления от чужди или международни източници на финансиране). На 14 август 1995, с Решение № 163 на Министерски съвет, влиза в сила Наредба за устройството и дейността на Националния Доверителен Екофонд. През октомври 1995, на основата на договореност между правителствата на България и Швейцария и Световна банка, е избран Председателят на Управителния съвет на Фонда. Фондът започва фактическата си дейност през октомври 1996, когато се изгражда неговото Изпълнително бюро и на срочни договори се назначава първоначалния му екип. Фондът одобрява първите проекти за финансиране през март 1997.

Цели, приоритети и институционална рамка на Фонда

Нормативната база на Фонда е допълнена с неговия *Устав* и *Процедурни правила за подбор и оценка на екологични проекти*, официално одобрени от Управителния съвет на Фонда през февруари 1997. Тези документи доопределят, *inter alia*, задачите, приоритетите, управителните и изпълнителни органи на Фонда и някои основни принципи на работа.

Целта на Фонда, определена в неговия Устав е: “управление на средства, предоставени по суапови сделки “дълг срещу околна среда” и “дълг срещу природа”, както и на средства, предоставени по силата на други споразумения от международни, чужди или български източници, предназначени за финансиране на проекти и дейности за опазване на околната среда в България”. В изпълнение на тази задача в Устава и Процедурните правила на Фонда са определени следните *приоритетни области*: отстраняване на стари замърсявания; намаляване замърсяването на въздуха; опазване чистотата на водите; опазване на биологичното разнообразие.

ЗООС от 1995 и Устава определят следната *институционална рамка* на Фонда: Управителен съвет (УС); Консултативен съвет (КС) и Изпълнително бюро (ИБ). Пълномощията и задълженията на тези органи и техният състав са дефинирани в Устава на Фонда.

УС, съвместно с КС, определят стратегията и политиката на Фонда, критериите за подбор на проекти и вземат окончателни решения за предоставяне на финансова помощ по проекти, представени от ИБ. УС назначава и освобождава Директора на ИБ и представя на Министерски съвет годишни отчети за дейността на Фонда. УС се състои от шест члена: Председател, заместник председател и четирима редовни членове. Председателят се назначава от Министерски съвет с петгодишен мандат, след съгласуване с КС. Заместник председателят е зам. министър на околната среда и водите (МОСВ). Останалите редовни членове на УС с право на глас са: зам. министри на финансите и икономиката, представител на Българска академия на науките и представител на екологичните неправителствени организации.

КС се състои от представители на чужди правителствени или неправителствени институции, оказващи финансова или друга значима подкрепа на дейността на Фонда. Първият и, засега единствен, член на КС е представител на правителството на Швейцария. Членовете на КС: преглеждат, оценяват и дават писмени становища по предложените за финансиране от Фонда проекти и имат право да участват в заседанията на УС. Представителят на Конфедерация

¹ Споразумението предвижда и преобразуване на лихвите по частта от дълга, предмет на това споразумение. Общата стойност само на плащанията по дълга възлиза на 20 249 673 CHF.

Швейцария (или друг донор, ако е предвидено в съответното споразумение) има право на вето по проектите, които ще се финансират.

ИБ на Фонда отговаря за осъществяването на текущата дейност. Основно, сред множеството му дейности, е изпълнението на всички аспекти от участието на Фонда в процеса на управление на проектите, в т.ч.: разясняване на приоритетите и изискванията на Фонда; взаимодействие с бъдещи и настоящи кандидати; привличане, приемане и оценка на предложения за финансиране на проекти от Фонда; сключване на договори с успешните кандидати и подготовка на тръжните документи; контрол и оценка по изпълнението на проектите. ИБ организира и осигурява материалите за заседанията на УС и носи основна отговорност по изпълнение на решенията на УС и КС. Освен това ИБ изготвя годишните бюджети на Фонда, представя на УС редовни отчети за финансовото състояние на Фонда и често представлява Фонда (чрез Директора) пред други органи. ИБ се ръководи от Директор и има три подразделения: Финансово -икономическа служба, Техническа служба и Служба по управление и координация на офиса. Към момента, в състава на ИБ работят осем служители.

Дейността на Фонда

Приходите на Фонда са представени в Таблица 1 по-долу.

Таблица 1: Приходи на Фонда по източници към края на 2002

Източник	Приблизителна стойност в USD
Траншове по суаповата сделка	16'957'450
Други приходи, свързани с траншовете по суапа	200'819
Лихви по банкови депозити	2'522'279
Приходи от обменни курсове	206'493
Грант от Световна банка	194'571
Грант от МОСВ	34'432
Други	498'879
Общо приходи	20'614'923

Важно е да се отбележи, че ранния период на създаването на Фонда, а именно 1996-1997, се характеризира с бърза и много висока инфлация в България, която сериозно е намалила реалната стойност на средствата на Фонда, които (в съответствие със Споразумението за суап) са били почти изцяло в български лева. Така общата сума от около USD 20.6 млн., цитирана по-горе, значително надхвърля реалната стойност на приходите на Фонда, особено през 1996-1997. Например, първите три транша, по обменния курс в деня на превода, възлизат приблизително на USD 7.4 млн. В крайна сметка, доларовото изражение на общата стойност в български лева от тези траншове (4 174 282 008), към момента на третия транш на 31 март, 1997 възлиза едва на USD 2.6 млн.

До юли 2003 Фондът е одобрил финансиране за 58 инвестиционни екологични проекта; 40 от които са напълно завършени, 15 са в процес на изпълнение, а три са пред започване. До момента, финансирането от Фонда, извършено (или договорено, за незавършените проекти) възлиза на около USD 11 млн., при обща стойност на тези проекти около USD 60 млн. Финансовият принос на Фонда спрямо общата стойност на проектите е средно около 19%. В обобщен вид, финансовата подкрепа от Фонда по приоритетни области е представена в Таблица 2 по-долу.

Таблица 2: Осигурено или одобрено финансиране от Фонда по приоритетни области

Приоритетна област	Брой одобрени проекти (и като % от общия брой)		Одобрено финансиране (приблизително в USD)	
Отстраняване на стари замърсявания	3	5%	3 300 000	30%
Намаляване замърсяването на въздуха	30	52%	4 290 000	39%
Опазване чистотата на водите	15	26%	2 970 000	27%
Опазване на биологичното разнообразие	10	17%	440 000	4%

Ползватели на Фонда са: общини (71% от одобрените проекти; 43% от предоставеното финансиране); държавни, общински и частни фирми (10% от проектите; 20% от финансирането); държавни/обществени организации (12% от проектите; 35% от финансирането); и научни/академични институти и НПО (7% от проектите; 2% от финансирането). Фондът има възможност да предоставя безвъзмездно финансиране или безлихвени кредити, но на практика преобладаващата част от финансовата му помощ е предоставена безвъзмездно (50 проекта) и само по пет проекта са отпуснати заеми; три проекта са получили едновременно безвъзмездни средства и заеми. От 1999 заеми не са отпускани.

В своята политика, Фондът се придържа само към ролята на съфинансираща институция. Той може да отпуска средства, както следва: безвъзмездно до 30% от общата стойност на проектите; до 50% от общата стойност на проектите под формата на заем; до 15% за пазарно жизнеспособни проекти; а при други условия - със специално решение на УС, след съгласуване с КС. Фондът финансира само разходите, за изпълнение, т.е. изготвянето на проекти не се финансира, като изключение се допуска само за много малки проекти в областта на опазването на биологичното разнообразие. Със специално решение на УС, след съгласуване с КС, такива проекти могат да получат финансиране до 80% от общата им стойност.

Заклучения

Обобщена оценка на Проверяващия екип за дейността на Фонда в съответствие с критериите/препоръките от Санкт Петербург е представена в Таблица 3. Таблица 3 отразява и оценката на Екипа за това, дали Фонда отговаря най-общо на всеки от тези критерии/препоръки. Както е видно, може с основание да се счита, че Фондът отговаря на почти всички основни критерии, заложиени в Насоките.

Таблица 3: Основни критерии / Насоки от Санкт Петербург

Критерии / Препоръка	Отговаря ли Фонда?
За да се избегне или сведе до минимум дългосрочната икономическа неефективност, присъща на целевото отпускане на средства, разходите следва да са насочени към приоритетни екологични дейности и да насърчават проекти със значими екологични ползи, съизмерими с тяхната стойност.	✓
Екологичните фондове трябва да играят ролята на катализатор при финансирането на екологични подобрения и да подпомагат, а не да се конкурират със зараждащите се капиталови пазари.	✓
Екологичните фондове трябва да служат за подсилване на другите инструменти на екологичната политика.	✓
Екологичните фондове трябва да разработват цялостна екологична стратегия, да следват ясни работни процедури за оценка и подбор на проекти, да възприемат ефективни практики за мониторинг и оценка и пълноценно да използват вътрешния и чуждия опит за повишаване на административната си ефективност.	✓
Екологичните фондове трябва да се насочват към конкретните пазарни и институционални проблеми, пречателни инвестиции в околна среда.	?
По принцип средствата от фондовете следва да са насочени само за капиталните, а не за оперативните разходи.	✓
За инвестиционните проекти фондовете трябва да имат добре подготвена програма и цикъл на управление на проектите, гарантиращи ефективно използване на средствата.	✓
Екологичните фондове трябва да бъдат средство за привличане на нарастващите ресурси в частния сектор и финансирането от капиталовите пазари за инвестиции в околна среда.	?
Екологичните фондове трябва да са прозрачни и да отчетат дейността си пред правителството, парламента и обществеността.	✓

Бюджетът на Фонда е сравнително малък в контекста на общото финансиране в околната среда в България. Въпреки това, *Фондът се е превърнал във важен механизъм за финансиране на опазването на околната среда с въздействие, надхвърлящо размера на приходите и разходите му.* От създаването си Фондът е одобрил 58 проекта, с финансиране за над USD 11 млн. *Средният процентен принос на Фонда във финансирането на проектите е 19%, като чрез подкрепата на Фонда са мобилизирани още USD 50 млн.* за инвестиции в екологична инфраструктура. В много случаи тези инвестиции не биха били направени без финансовата помощ и помощта по изпълнението на проектите, оказвана от Фонда.

Освен това, към средствата, отпуснати по линия на Споразумението “Дълг срещу околна среда” с правителството на Швейцария, *Фондът има важна роля за мобилизирането и управлението на проекти, съфинансирани от други международни източници, особено от Световна банка и Датската агенция за опазване на околната среда.* Очаква се НДЕФ да има ключова роля в изграждането и управлението и на новия “Фонд защитени територии” (ФЗТ) – доверителен фонд с около € 12 млн., които ще бъдат принос от страна на правителството на България, многостранни и двустранни донори, в т.ч. Глобалния екологичен фонд. *Предвижда се ФЗТ да се установи и да работи в рамките на съществуващия регламент и структура на НДЕФ,* като

съответно, едно от основните изисквания на чуждите донори към ФЗТ е, НДЕФ да запази оперативната си независимост от правителството.

Допълнителни признания за важната роля и приноса на НДЕФ бяха коментарите и мненията, изказани пред Екипа от представители на основните заинтересовани страни (общините и други ползватели, чуждите донори, НПО и др.). Без изключение *интервюираните силно подкрепиха и заявиха признателността си към Фонда*, не само поради ролята му за финансиране на проекти в околна среда, но и по отношение на неговия професионализъм и катализиращ ефект за повишаване качеството на подготовка и изпълнение на проектите.

Това са значителни постижения, впечатляващи още повече на фона на ограничените средства на Фонда, трудния икономически климат и на факта, че през преобладаваща част от съществуването си Фондът е бил лишен от необходимата силна подкрепа на правителството и е бил обект на антипатията на бившия Министър на околната среда и водите.

Корените на голяма част от успехите на Фонда са в *строгите процедурни правила за управление на проекти* на базата на: стриктно и ясно определени екологични приоритети и критерии за оценка на проекти; ясни изисквания и полезни и професионални връзки с ползвателите; ясно определени критерии за оценка с акцент върху екологичните ползи и финансовата ефективност; отпускането на безвъзмездни средства само срещу извършени работи и; внимателен контрол на проектите с оглед осигуряване на правилно използване на средствата и постигане на екологичния ефект.

Няколко други фактора са определящи за успеха на Фонда:

- *Политическа независимост;*
- *Стабилни, предвидими приходи (от траншовете по сделката "Дълг срещу околна среда);*
- *Силно ръководство и високо квалифициран и мотивиран екип;*
- *Обективен, отчитащ се и прозрачен механизъм за вземане на решения;*
- *Строго прилагане на тръжните процедури.*

Препоръки

Екипът не установи ярки или значими недостатъци в дейността на Фонда. Отделен въпрос, по който Екипът приема, че могат да се направят подобрения представляват скромните или частични приходи на Фонда. Като цяло, ако бъдат осъществени някои от очакванията на Екипа за бъдещото развитие на Фонда, предложените промени биха допринесли за значително подобряване дейността на Фонда. Тези очаквания до различна степен превръщат в подходящи и спешни настоящите препоръки. Очакванията са:

1. че Фондът ще получи допълнителни, нови източници на средства за допълване на бързо намаляващите средства от суаповото споразумение със Швейцария и;
2. че приходите ще бъдат в достатъчен размер и отпуснати при такива условия, които да позволят на Фонда да продължи финансирането на проекти в пълната гама на своите приоритети за инвестиции в околна среда.

НДЕФ ще се нуждае от по-силна и постоянна подкрепа от страна на Правителството, за да продължи и в бъдеще работата си в пълния обхват от дейности. За Екипа тази необходимост е отчетлива, особено в светлината на нуждите от инвестиции в околна среда, свързани с присъединяването към ЕС (виж Глава 4). Въпреки че НДЕФ е правно независима институция, неговото бъдеще е до голяма степен в ръцете на Правителството, поради влиянието му при определяне приходите на Фонда. Средствата от основния източник на Фонда – суаповата сделка със Швейцария - скоро ще бъдат изчерпани. Възможността НДЕФ да администрира новия ФЗТ е много обнадеждаваща, но не би осигурила толкова необходимите средства за продължаване на инвестициите в екологична инфраструктура (в т.ч. води, отпадни води и управление на отпадъците).

Стъпка на Правителството в предложената по-горе посока би било *даването на пълномощия на Фонда и неговите основни представители (Председателя и Изпълнителния директор) по-активно да проучат възможностите за намиране на нови източници на средства за НДЕФ.* Тези висши служители, като най-посветени в същността и потенциала на Фонда, са добре приети от потенциални донори и в честите си контакти с тях могат да инициират подобни дискусии. Естествено, само правителството има властта да навлиза в сериозни преговори с евентуални потенциални донори, но ръководството на Фонда може да играе по-активна роля за инициирането и подпомагането на такъв диалог.

Профилът на ползвателите на Фонда *предполага модификации в Управителния съвет на Фонда за включване на по-широко представителство на заинтересованите страни.* Шестчленния състав на УС не осигурява представителство на най-голямата досега група ползватели на Фонда – общините. Това не означава, че сегашният състав на УС не е в състояние да отрази интересите на общините, но от гледна точка на това, че те представляват толкова голяма група ползватели, би било и логично и разумно да имат пряко представителство в УС. Добрата международна практика на екологичните фондове насърчава представителство на основните заинтересовани страни.

Администрирането на новия ФЗТ също може да се отрази на състава на УС и на съдържанието на Устава на Фонда (а може би и на други нормативни документи). Към природозащитните доверителни фондове от вида на ФЗТ, особено към тези, капитализирани отчасти от Глобалния екологичен фонд и други международни или двустранни донори обикновено има изискване от страна на донорите за пълна независимост от правителството на оперативното ниво. Сегашният състав на УС, в който половината членове са представители на държавните министерства, може, според изискванията на донорите, да се прецени като твърде тясно обвързан с правителството. Алтернатива на устройството би било запазването на сегашното представителство на правителството в УС, като малко се увеличи общия брой на членовете, например с прибавянето на представител на общините, а една от съществуващите позиции да се предостави на независим експерт в областта на биоразнообразието.

Фондът трябва да продължи да полага усилия за осигуряване на повече средства за биоразнообразието. Въпреки че това е една от основните приоритетни области за инвестиции, разходите за биоразнообразие представляват само 4% от общо отпуснатите или одобрени от Фонда средства. Екипът е наясно, че Фондът е оценил тази задача като важно предизвикателство. Това предизвикателство вероятно ще става все по-голямо и по-наложително, ако и когато заработи ФЗТ в рамките на НДЕФ. В този случай НДЕФ ще се окаже под натиска да разшири осезателно финансирането за проекти в този сектор. Независимо от ограничения успех във финансирането на такива проекти, НДЕФ е придобил ценен опит в работата си с институциите и организациите, занимаващи се с опазване на биоразнообразието и може да надгражда и доразвива този опит.

Фондът може и трябва да прилага все повече опита и ресурсите си в насърчаване разработването на пазарни решения за покриване на нуждите от финансиране в околна среда. Макар в някои случаи Фондът да е съфинансирал проекти с търговски банки, той не е проявил активност към пропагандиране и подпомагане разработването на инвестиции в околна среда от частния сектор, например в работата си с търговски банки по финансиране в промишления сектор. Екипът има виждане, че Фондът би могъл да помогне за по-голямото участие на търговските банки чрез предлагане на субсидии за покриване на лихвите, т.е. облекчаване обслужването по кредити. В това отношение Екипът все пак отчита, че основните бариери пред средствата от частния сектор и финансирането от капиталовия пазар за инвестиции в околна среда са стояли пред Фонда през цялото му съществуване. Въпреки това, условията за включване на финансиране от частния сектор ще става все по-привлекателно и Фондът следва да направи повече усилия за стимулиране навлизането на частни капитали в екологичния финансов пазар.

Финансов анализ следва да се извършва на всички потенциално търговски жизнеспособни проекти, а не само на тези, които са предложени от търговски дружества. Истинската стойност на един финансов анализ е способността му да помогне при преценката дали един проект наистина се нуждае от субсидия за да бъде жизнеспособен и, ако е така, какъв е размерът на необходимата за това субсидия. Екипът разбира, че служителите на Фонда са наясно с това; Екипът разбира още, че други механизми определят сегашното приложение на финансовия анализ на проектите, най-вече че УС (негови членове) имат възражения по отпускането на средства за търговски дружества. В крайна сметка, това е въпрос на определена политика. Екипът установи, че търговските дружества имат право да бъдат подпомагани от Фонда, при различни условия. Ето защо, Екипът не вижда основание за използване на финансовата оценка на проекти като средство за поставяне на неформална бариера пред търговските дружества за достъпа им до средства от Фонда.

Фондът следва да гарантира, че помощта която оказва на ползвателите си при провеждане на тръжните процедури, подпомага максимално повишаването на собствения капацитет на ползвателите в тази насока. НДЕФ предоставя изключително ценна услуга на своите ползватели с помощта си по провеждането на публичните търгове. Тази помощ несъмнено е спомогнала ползвателите да получат добра цена и е гарантирала ефективното използване на средствата на Фонда. Усилията на Фонда в тази насока следва да бъдат оценени. Но дълбочината и степента на участието на Фонда в тръжните процедури на ползвателите го правят уникален сред екологичните фондове в ЦИЕ (поне според информацията на Екипа). Макар Екипа да не се съмнява в позитивния ефект от този подход, той си задава и въпроса дали това е подходяща роля за един фонд. Три са основните съображения: 1) твърде голяма помощ, особено при повтарящи се ползватели на Фонда, може да повиши степента на зависимост и да забави развитието на собствен капацитет на ползвателя за провеждане на тръжни процедури; 2) Фондът може да препятства развитието на частния сектор в тази сфера на услуги (т.е. консултантски фирми), където на пазара да се предлагат услугите, предоставяни безплатно от Фонда и 3) Фондът необосновано разпределя време и средства в сфера на дейност, която

обикновено не е основна за един фонд, по този начин онеправдавайки ресурсно по-съществени дейности.

По отношение формализирането на съществуващите управленски процедури, *могат да се извлекат полезни предимства от приемането и прилагането на някои от принципите, залегнали в ISO 9000* (международния стандарт за системи за управление на качеството) В частност, Фондът следва да прецени изграждането на официална система за Контрол на документите, гарантираща че всички процедури, спецификации, инструкции, проектна документация и др. са изрядни, актуални и издадени с необходимата заверка, като всички грешни, остарели или отменени документи да се извадят от употреба. *Фондът трябва да направи и преглед на сегашната система за "Възстановяване при бедствие*, в частност на реда за събиране и съхранение на архив от особено важни файлове и записи. На кратки интервали от време следва да се правят дубликати на най-важните книжни и компютърни документи, които да се съхраняват на сигурно място извън офиса.

Полезно за Фонда и за ползвателите би било ако се създаде общ компютърен файл/документ, съдържащ всички пълни Годишни отчети. Това например може да се постигне чрез един PDF файл. (Сега отчетите включват няколко раздела, съхранявани като отделни документи.) Освен това, данните за приходите и разходите биха могли да се представят по по-лесно и бързо разбираем начин за преобладаваща част от читателите.

Силното снижаване на нивото на възнагражденията на екипа през 1997 е било ненужно и контра-продуктивно. Сегашното ниво на заплащане на служителите във Фонда е над преобладаващото за държавната администрация, но значително под това, което се предлага на местните кадри в международни организации, с представителства в България. Възнаграждението на служителите във Фонда трябва по принцип да се установи на нива, които да гарантират, че Фонда може да привлече и задържа кадри с добра квалификация, независимо от преобладаващите нива и практики в държавната администрация. Освен това, Фондът следва да прецени възможността в рамките на общите възнаграждения на служителите да се въведе значим елемент за изпълнение.

Екипът е на мнение, че съществуват няколко основни възможности за бъдещото развитие на Фонда. А) Без промяна на съществуващия регламент, средства и дейности на Фонда (т.е. "Нищо не се прави"); Б) Активно търсене за допълване и увеличаване средствата на Фонда чрез споразумения "Дълг срещу околна среда" или други форми на донорски актове, и/или В) На Фонда се възлага отговорна роля по управление на държавни средства и средства от ЕС за изпълнение на приоритетни инвестиции в околна среда (особено на тези, свързани с присъединяването към ЕС) и привличане на други средства за финансиране на такива приоритетни инвестиционни проекти.

Екипът е на мнение, че при *Вариант А* ще се пропусне възможността за използване и развитие на съществуващите във Фонда капацитет и способности и Фондът ще бъде оставен с незначителна перспектива за по-нататъшно развитие и разрастване, даваща му възможност за сериозен принос към свързаните с присъединяването към ЕС нужди от финансиране в околна среда.

Вариант Б от доста време е отворен като възможност за правителството, но по неизвестни за Екипа причини, успехът е незначителен, с едно изключение: изграждането на новия ФЗТ, който ще се администрира от НДЕФ. ФЗТ представлява важно постижение за България и в ролята на администратор НДЕФ ще може да продължи и в бъдеще дейността си по финансиране в околна среда, в областта опазване на природата и биологичното разнообразие.

И все пак, колкото и да са важни опазването на природата и биологичното разнообразие, потребностите от финансиране в тези области бледнеят пред необходимостта от финансиране на екологична инфраструктура в сектори като въздух, води и отпадъци (виж "Вариант В" по-долу). Точно в тези области Фондът досега е придобил особено важен опит и е осъществил

най-значимият си принос. Един бъдещ сценарий, предопределящ на Фонда дейност само в областта на опазването на природата и биологичното разнообразие, би представлявал според Екипа твърде непълноценно използване на способностите, които Фонда може да предложи и ще бъде загуба за страната.

Екипът счита, че Фонда има изключителни способности и потенциал за работа като ефективна институция за управление на бъдеща финансова помощ от ЕС, поради което препоръчва на правителството сериозно да прецени тази възможност.

1. Увод

Настоящият преглед на Националния Доверителен ЕкоФонд на България (НДЕФ или "Фонда") е финансиран от *Германската агенция за техническо сътрудничество* (GTZ) като част от подкрепата му за Регионалната Програма за реструктуриране на околната среда. Прегледът бе проведен в отговор на искане от Изпълнителния директор на Фонда по време на дискусии между представители на GTZ и НДЕФ през 2002 година и по-точно, по време на мисия на GTZ в София през месец май. (Това искане бе съответно възложено от Председателя на Управителния съвет на НДЕФ.) Провеждането на прегледа, както и подготовката и представянето на настоящия доклад бяха възложени на *Æquilibrium Consulting, GmbH*, по договор с GTZ.

Крайната цел на прегледа и доклада, определена в Техническото задание е да помогне на НДЕФ да постигне възможно най-добрите екологични ползи с осъществяваните си налични средства и да се превърне в по-ефективен инструмент, подпомагащ развитието и приложението на пазарни механизми за инвестиции в околна среда. На оперативното ниво, той има задачата да:

- оцени организацията, дейността и изпълнението на НДЕФ като средство за екологична политика, като финансов инструмент и като обществена институция за финансиране в околна среда;
- определи и препоръча промени/мерки, краткосрочни и дългосрочни, за укрепване и усъвършенстване на изпълнението и ефективността на НДЕФ;
- оцени институционалния, организационния, техническия и финансов капацитет и потенциал на НДЕФ в дейността му на Изпълнителна агенция по инвестиционни програми с външна финансова помощ.

(Подобен обхват на работата, съобразно Техническото задание, е описан в Приложение 1.)

Прегледът на НДЕФ може да се разглежда като най-новата от серията независими оценки на екологични фондове в Централна и Източна Европа (ЦИЕ), извършени през последните няколко години. Тези прегледи бяха започнати от Секретариата на Целевата група за изпълнение на Плана за действие за ЦИЕ при Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР), като досега са оценени дейностите на фондовете в Полша, Естония, Чешката Република, Словения и Молдова.

Основните автори на настоящия доклад са Патрик Франсис, Директор на *Æquilibrium Consulting GmbH*, Швейцария и Майкъл Бетс, Директор на *Integrated Skills Ltd*, Лондон, Великобритания. Джоанна Филдър от Регионалния екологичен център за Централна и Източна Европа, Унгария участва в разработването на Глава 2, а Татяна Ристова, финансов съветник на Македонския екологичен фонд, участва в прегледа като наблюдател и представи бележките си по проекта за доклад.

Съдържащите се в доклада становища са на авторите и не са зависими от мнението на GTZ, НДЕФ или други, участващи в прегледа институции. Този труд стана възможен благодарение на финансовата помощ на GTZ и сътрудничеството на НДЕФ. Авторите на доклада изказват благодарност на GTZ, НДЕФ и всички, които допринесоха за осъществяването на прегледа.

2. Общ преглед на НДЕФ

2.1. Създаване на НДЕФ и финансова основа

Създаването на НДЕФ датира от средата на 1994, когато Правителството на България заявява интереса си за осъществяване на суапова сделка “дълг срещу околна среда” в контекста на преговорите си с Парижкия клуб за реструктуриране на външния дълг на България. Декларацията на Правителството е силно подкрепена от Световна банка и скоро след това Банката предлага модел за сключване на суапова сделка по дълга. През февруари 1995 Правителството на Конфедерация Швейцария предлага сключването на двустранно споразумение, а през март се провеждат преговорите между двете страни. Преговорите завършват успешно през април с подписването на Протокол. Споразумението се сключва официално на 25 октомври 1995, по време на Третата министерска конференция “Околна среда за Европа” в София. Фондът е втората от двете най-големи суапови институции, работещи в ЦИЕ, след Полския Екофонд.

Съгласно условията на Споразумението “Дълг срещу околна среда”, 20% от официално гарантирания търговски дълг към Швейцария, възлизащ на 23,544,000² CHF, следва да се изплати от държавния бюджет на осем равни шестмесечни вноски в български лева (BGL), по курса на БНБ в деня на плащането. Първото частично плащане е извършено на 31 март 1996, а последният транш е преведен на 30 септември 1999.

Към момента на осъществяването на суаповата сделка, нейните автори я разглеждат като възможност за постигане на следните ползи за България:

- замяна на задълженията по плащания на външния дълг в плащания в местна валута;
- по-големи възможности за съфинансиране на приоритетни екологични проекти; тъй като средствата от суаповата сделка могат да се приемат като “извънбюджетни”, суапа позволява на Правителството да съсредоточи разходите си за екологични проекти към такива с местно и регионално значение, които не попадат в приоритетните области на НДЕФ;
- повишаване на имиджа на страната пред международните политически и финансови кръгове чрез суаповата сделка, като свидетелство за способността на България да въвежда и използва иновационни инструменти в екологичната си политика;
- изграждане на ефективен център за трансфер на “ноу-хау” като предпоставка за по-активен интерес и присъствие от страна на кредиторите и донорите.

Начало на дейността на Фонда е поставено през октомври 1995 с назначаването на Председателя на Управителния съвет, на основата на споразумение между правителствата на България и Швейцария и Световна банка. Практическата си дейност Фонда започва през октомври 1996, когато се изгражда Изпълнителното бюро и на срочни договори се назначава първоначалния му екип. Първите проекти за финансиране от Фонда са одобрени през март 1997.

Към края на 2002 приходите на НДЕФ възлизат на около USD 20 млн., но все пак следва да се отбележи, че реалната стойност на тези средства значително се обезценява при действителното им изразходване в периода на хиперинфлацията, която страната претърпя през 1996 и началото на 1997. (Сериозно е обезценена стойността на първите три транша по суаповата сделка.) До юли 2003 НДЕФ е отпуснал или одобрил финансиране по 58 проекта, на стойност около USD 11 млн.

¹ Споразумението предвижда и преобразуване на лихвите по частта от дълга, предмет на това споразумение. Общата стойност само на плащанията по дълга възлиза на 20 249 673 CHF.

2.2 Правна, политическа и оперативна рамка на НДЕФ

В допълнение към Споразумението за суапвата сделка “Дълг срещу околна среда” между правителствата на България и Швейцария, четири документа имат ключова роля за полагане на основите на НДЕФ:

- Закона за опазване на околната среда на България (14 юли, 1995; изм. 25 септември, 2002);
- Наредбата за устройството и дейността на Националния доверителен екофонд, приета с Решение № 163 на Министерски съвет (14 август, 1995);
- Уставът на НДЕФ (одобрен от Консултативния съвет и Управителния съвет през февруари 1997 и изменен през август 1999 чрез Наредба на Министерски съвет) и;
- Процедурни правила за оценка на проекти от НДЕФ (одобрени от Консултативния съвет и Управителния съвет през февруари 1997).

Най-значимите елементи на всеки от тези документи могат да бъдат обобщени, както следва:

2.2.1 Закон за опазване на околната среда (ЗООС)

Фондът официално е създаден като независимо юридическо лице, упълномощено да управлява средствата от суапвата сделка (и други потенциални постъпления от чужди или международни институции) в чл. 36 от ЗООС (от 14 юли, 1995). Членове 66-68 от Закона (съгласно измененията от 2002) също се отнасят за НДЕФ и могат да се обобщят, както следва:

Член 66: урежда създаването на НДЕФ като юридическо лице със седалище в София, чиято задача е управлението на средствата от суапови сделки и други средства, предоставени от чужди правителства, международни финансови институции и други донори за целите на опазването на околната среда в България; в този член са определени и основните елементи на институционалната структура на Фонда – Управителен съвет, Консултативен съвет и Изпълнително бюро;

Член 67: уточнява, че управлението, структурата и дейността на НДЕФ, включително набирането и изразходването на финансови средства, се уреждат допълнително с акт на Министерски съвет;

Член 68: определя потенциалните източници на приходи за НДЕФ, в това число държавния бюджет, чужди и международни организации и институции, плащания по дълга, лихви по банкови депозити и др.; в Член 68 се уточнява още, че тези средства се изразходват за дейности по опазване на околната среда, съобразно условията, поставени от донорите и в съответствие с приоритетите на националната екологична стратегия.

2.2.2 Наредба за организацията и дейността на НДЕФ

На базата на заложените в ЗООС основни параметри, с Решение № 163 от 14 август, 1995 на Министерски съвет, влиза в сила Наредба за устройството и дейността на НДЕФ. На първо място, Наредбата определя:

- Видовете дейности по опазване на околната среда и проектите, които могат да получават финансова помощ от Фонда и възможните форми на финансово подпомагане, и;
- Структурата, правата и задълженията на управителните органи на Фонда (Управителен съвет, Консултативен съвет и Изпълнително бюро).

2.2.3 Устав на НДЕФ

Постановките на ЗООС и Наредбата, доразвити в Устава на НДЕФ са:

- екологичните (а оттам и разходните) приоритети на НДЕФ;
- основните работни политики и принципи на Фонда, неговите органи и служители;
- организацията на заседанията на Управителния съвет;
- политиките и процедурите за назначаване, освобождаване и възнаграждения на служителите в Изпълнителното бюро;
- правила за отчетност и управление на средствата на НДЕФ;
- изготвяне и представяне на годишни отчети, и;
- изисквания за одит.

2.2.4 Процедурни правила за оценка на проекти

Както подсказва заглавието, този документ основно се занимава с оценката на проекти, но той определя и последващите етапи на проектния цикъл. На първо място това обхваща:

- основни изисквания и условия за предоставяне на финансова помощ от Фонда;
- ред и процедура за кандидатстване за средства от НДЕФ, в това число информацията, която кандидатите следва да представят;
- критерии и процедури на Фонда за оценка на предложените проекти;
- процес на предварително и окончателно одобрение за финансиране на проекти, включително съответните функции на Изпълнителното бюро, Консултативния съвет и Управителния съвет;
- изготвяне и сключване на договори с успешните кандидати;
- конкурси и търгове, и;
- мониторинг и контрол върху изпълнението на проектите.

2.3. Задачи, приоритети и институционална рамка на НДЕФ

Този раздел представя задачите, приоритетите и институционалната рамка на Фонда, определени в неговите официални документи.

2.3.1 Задачи и приоритети на НДЕФ

Задачата на Фонда, определена в неговия Устав е: “управление на средства, предоставени по силата на споразумения “дълг срещу околна среда” и “дълг срещу природа”, както и на средства, предоставени по други споразумения от международни, чужди или български източници, предназначени за финансиране на проекти и дейности за опазване на околната среда в България.” В изпълнение на тази задача, в Устава и Процедурните правила на Фонда са определени следните приоритетни области:

- *Ликвидиране на замърсявания, настъпили в миналото:* а) третиране на опасни отпадъци и вещества; б) намаляване замърсяването на източници на питейна вода и храни (с тежки метали, токсични органични съединения или други вредни химикали).
- *Намаляване замърсяването на въздуха:* а) намаляване на здравния риск от високи концентрации на прах, SO₂, NO_x, олово и други токсични химикали в населени места; б) намаляване на парниковите газове: CO₂, метан, хлорфлуорвъглеродороди (CFCs);

- *Опазване чистотата на водите:* а) общински и промишлени пречиствателни станции за отпадни води във водосборния район на река Дунав; б) общински и промишлени пречиствателни станции за отпадни води във водосборния район на Черно море;
- *Опазване на биологичното разнообразие:* а) развитие на инфраструктурата в защитени територии, с цел опазване на защитени животински и растителни видове и техните местообитания; б) мониторинг и инвентаризация на биологичното разнообразие и устойчиво използване на компоненти за създаване на социални алтернативи.

2.3.2 Институционална рамка на НДЕФ

Както вече бе отбелязано, в ЗООС, Наредбата за организацията и дейността на НДЕФ и Устава е регламентирана следната институционална структура на Фонда:

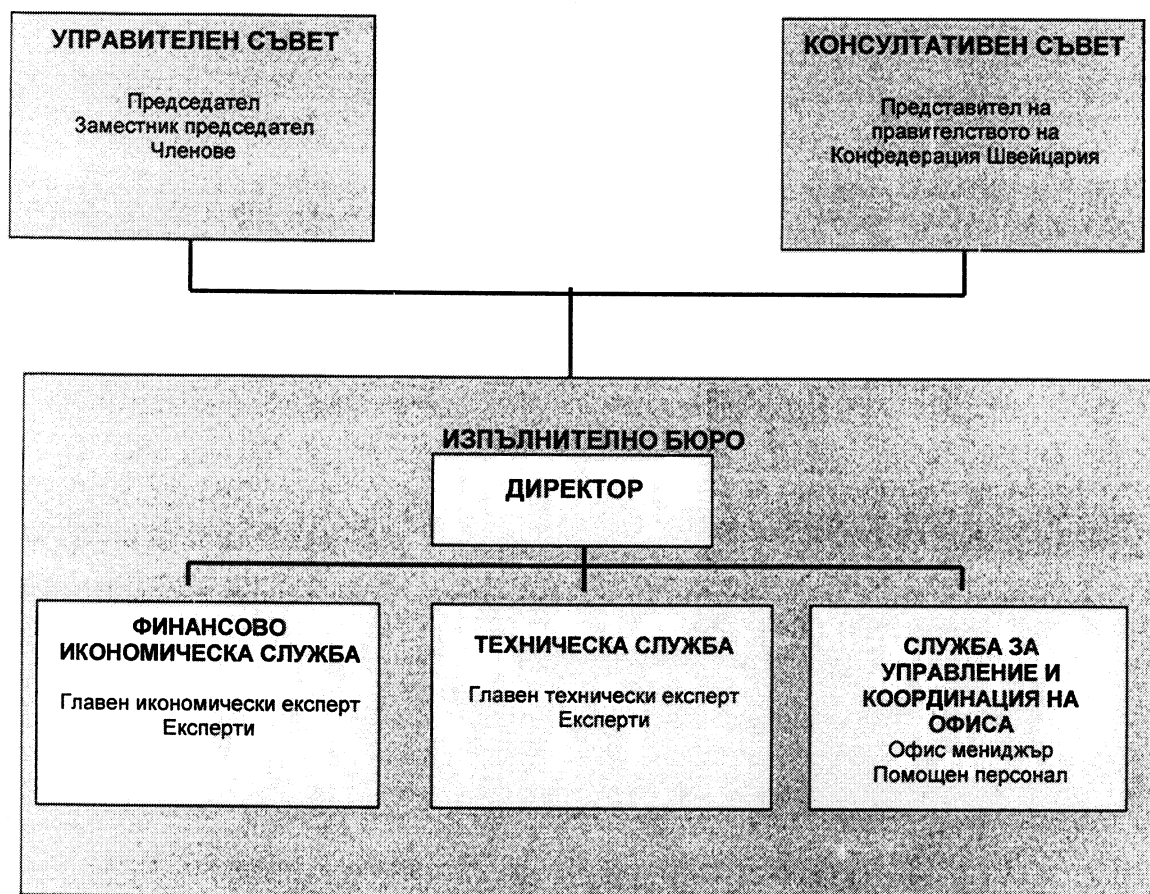
- Управителен съвет (УС);
- Консултативен съвет (КС), и;
- Изпълнително бюро (ИБ).

Институционалната структура на НДЕФ е илюстрирана на фиг. 1. В обобщен вид правата и задълженията на тези органи и техния състав, уредени в Наредбата и Устава са:

УС, съвместно с КС определя стратегията и политиките на Фонда, критериите за подбор на проекти и по препоръка от ИБ взема окончателни решения за финансиране на проекти. Управителния съвет назначава и освобождава Директора на ИБ и чрез Министерството на околната среда и водите (МОСВ) представя на Министерски съвет годишни отчети за дейността на Фонда. УС се състои от шест члена: Председател, заместник председател и четири редовни членове³. Председателят се назначава от Министерски съвет с мандат от пет години, след консултации с КС. Заместник председателя е заместник министър на МОСВ. Останалите четири членове на УС са: действащи зам. министри на финансите и икономиката, представител на Българската академия на науките на екологичните неправителствени организации. Управителния съвет заседава най-малко веднъж на всеки три месеца.

³ Според промените в ЗООС от 25.09.2002, УС се състои от седем члена, в т.ч. Председател, двама зам. председатели и четири редовни членове. Предстои приемането на нова Наредба за организацията и дейността на НДЕФ, отразяваща промените в ЗООС.

Фиг. 1. Организационна диаграма на Националния доверителен екофонд на България.

КС се състои от представителите на чуждите или международни правителствени или неправителствени институции, които са източници на финансиране или които активно подпомагат дейността на Фонда. Първият и засега единствен член на КС е представителят на Швейцарското правителство. Членовете на КС: преглеждат, оценяват и дават писмени становища по проекти, предложени за финансиране от Фонда и имат право да участват в заседанията на УС. Представителят на Конфедерация Швейцария (както и всеки друг донор, ако това е уредено в съответното споразумение) има право на вето при вземането на решения за финансиране на проекти.

ИБ на Фонда отговаря за осъществяване на текущата му дейност. Основна сред множеството му задачи е изпълнението на всички аспекти на участие на Фонда в процеса на управление на проектния цикъл, в това число: разгласяване на приоритетите и изискванията на Фонда; взаимодействие с потенциални и действителни кандидати; насърчаване, регистрация и оценка на предложения за финансиране проекти от Фонда; сключване на договори с успешните кандидати и подготовка на тръжни документи; мониторинг и оценка на завършени проекти. ИБ организира и осигурява материалите за заседанията на УС и отговаря за изпълнение на взетите от УС и КС решения. Освен това, ИБ изготвя годишните бюджети на Фонда, редовно докладва пред УС по финансовото състояние на Фонда и често представлява Фонда (чрез Директора) пред множество външни институции. ИБ се ръководи от Директор и се състои от три служби: Финансово-икономическа, Техническа и Управление и координация на офиса. В ИБ понастоящем работят осем служители.

2.3.3 Важни връзки с други институции

Въпреки правния си статут на независимо юридическо лице НДЕФ поддържа връзка с множество правителствени и други институции. Връзките с ключови правителствени институции са официално регламентирани чрез състава на Управителния съвет, който включва представители на МОСВ (като зам. председател на УС) и на Министерство на финансите и Министерство на икономиката. МОСВ освен това: влияе на приоритетите за изразходване на средства от Фонда, като НДЕФ има задължението да съобразява приоритетите си с определените от МОСВ приоритети, установени с официални документи като Националната стратегия по околна среда и Плана за действие 2000 - 2006; МОСВ разглежда и внася в Министерски съвет годишните отчети, които НДЕФ има задължението да представя. Освен това, НДЕФ поддържа неофициални и косвени контакти с други държавни органи, подпомагащи финансово опазването на околната среда. На първо място сред тях е Националният фонд за опазване на околната среда (НФООС, наскоро преобразуван в Държавно предприятие по Търговския закон). Тъй като отношенията между двата фонда не са официално регламентирани, те си сътрудничат индиректно като съфинансиращи институции по отделни инвестиционни проекти.

НДЕФ поддържа силни работни контакти и с определени външни институции, местни общини и неправителствени организации. Сред първите, специално следва да се спомене Световна банка. Освен ползната си роля за първоначалното изграждане на НДЕФ, Банката е осигурила и подкрепа за повишаване на професионалния капацитет на Фонда и е продължила сътрудничеството си с Фонда при изпълнението на най-големия проект за подобряване на околната среда (виж Каре 1 по-долу). Във вътрешен план НДЕФ е изградил активни отношения с местните общини и неправителствени организации (НПО). Най-често тези отношения са създадени в процеса на кандидатстване на общините или НПО за финансиране на проекти от Фонда. Що се отнася до НПО, те имат и един представител в състава на Управителния съвет на Фонда.

Каре 1: Сътрудничество между НДЕФ и СБ по Пилотния проект за подобряване на околната среда

"Пилотния проект за подобряване на околната среда" (ПППОС) има за цел елиминиране на значителното екологично замърсяване от МДК в Пирдоп, който е в експлоатация от 1957. Когато МДК бе закупен от белгийската металургична групировка Umicore, като част от приватизационната сделка и в сътрудничество със Световна банка, бе изготвена Програма за подобряване на околната среда. Основните задачи на ПППОС са: (а) да намали екологичния риск, причинен от минали замърсявания в МДК; (б) да внесе технологични еколого-съобразни подобрения; и (в) да улесни приватизацията на МДК чрез намаляване на загрижеността и несигурността на стратегическия инвеститор по отношение на отговорност, свързана с околната среда.

Програмата включва: Част А – Спешно отстраняване на непосредствена екологична опасност и; Част В – Възстановяване на околната среда и ликвидиране на минали екологични щети. Финансирането на проекта е осигурено от: НДЕФ чрез безвъзмездно финансиране на стойност USD 3.3 млн. за закупуване на оборудване по Част А (успешно завършена през ноември 1999); Заем от Световна банка на Правителството на България на стойност USD 16 млн. и; Правителството на България с безвъзмездно финансиране на стойност USD 5.7 млн. На основата на Споразумения по изпълнението, съответно за Част А (подписано на 27 март, 1998) и Част Б (от 2 юни, 1998), Юнион Миниер Пирдоп Мед (UMPC) е Изпълнителната агенция по програмата, а НДЕФ, по силата на подписано Агентско споразумение между МОСВ, като представител на правителството на България и НДЕФ, е Координатор на проекта.

С принос от USD 3.3 милиона от страна на НДЕФ, Програмата е най-мощният проект и съответно най-голямото постижение на Фонда, в една от четирите му приоритетни области. Ангажиментите му на агент по координацията на Част Б на Програмата включват широка гама отговорности, в това число: проучване и изготвяне на експертни оценки на техническите решения; разглеждане и одобряване на технически спецификации; разглеждане и одобряване на тържни документи; разглеждане и одобряване на проекто-договори с изпълнители и доставчици; проучване, контрол и одобряване на извършени дейности; изготвяне и представяне на доклади за напредъка на изпълнението за Надзорния съвет по Програмата и за Световна банка и; изготвяне и изпращане в Банката на искания за теглене на суми от заемната сметка. Сътрудничеството между Банката и НДЕФ по Програмата има особено положителен ефект и за двете страни, което обяснява и силната подкрепа, която Банката оказва на Фонда.

2.4 Коментари, заключения и препоръки

2.4.1 Коментари и заключения

През преобладаващата част от своето съществуване Фондът е бил подложен на твърде големи предизвикателства, които не са напълно отразени в представената по-горе информация: остра необходимост от инвестиции в околна среда, разходите за които надхвърлят значително наличните ресурси; изключителни финансови затруднения в страната, съпроводени с хиперинфлация през 1996 и началото на 1997; подкрепа от страна на правителството на България (особено предишното правителство), която следва да се определи като далеч от идеалната. За щастие, през последните години се забелязват подобрения и в трите споменати посоки. На необходимостта от инвестиции в околната среда, макар все още мащабни и скъпи, се отделя по-голямо внимание в сравнение със средата на 90-те и се мобилизират все повече ресурси. Макроикономическото състояние на България е стабилизирано, а инфлацията е овладяна и намалява. Настоящото правителство изглежда по-добре настроено и отчитащо постиженията и потенциала на Фонда от предишното (когато отношението към Фонда от страна на Министъра на околната среда и водите може да се определи единствено като антипатия).

Най-важният ефект на тези предизвикателства и вероятно най-неблагоприятният (както и определено безполезен) бе грешката на предишното правителство да оцени пълноценно и да се възползва от потенциала на НДЕФ. Липсата на подкрепа от страна на предишното правителство доведе до пропуснати възможности от различен характер и най-вече в осигуряването на нови донори за НДЕФ. Трудните обстоятелства са принудили НДЕФ да възприеме твърде консервативна позиция и поведение на избягване на всеки претекст за влизане в допир с правителството (в частност с МОСВ). В подобна атмосфера НДЕФ не бе в състояние активно да търси и привлича потенциални донори. Разбира се, оцеляването в този период е значимо постижение за Фонда. Не само оцеляването, а и доброто изпълнение се дължат на хората, които поддържаша Фонда и осъществяваха неговата дейност, в това число на Председателя и други позитивно настроени членове на Управителния съвет, на екипа на Изпълнителното бюро и на Швейцарското правителство чрез неговия представител в Консултативния съвет.

Изпълнението на НДЕФ бе оценено от всички интервюирани по време на мисията на Екипа: ползватели, в това число представители на общините, НПО и обществени институции; представители на правителството в лицето на заместник министъра на околната среда и министъра по Европейските въпроси; представители на ключови чужди и международни партньори като Правителството на Швейцария, Датската агенция по околна среда и Световна банка. Интервюираните често посочваха опита, професионализма и всеотдайността на ръководството и екипа на НДЕФ като основа за ефективността и ефикасността на предоставяните услуги. Двамата интервюирани кметове на общини изразиха и удовлетворението си от обективността и прозрачността при вземането на решения в НДЕФ. По тяхно мнение Фонда е един от малкото предсказуеми източници за финансиране в околна среда за общините в България, т.е. изразиха убеждение, че добре подготвените, отговарящи на условията проекти имат шанс да получат финансиране. Освен това те посочиха разликата между НДЕФ и други източници на финансиране, където решенията се вземат по непоздравителни и неясни процедури.

Екипът се присъединява към мнението на интервюираните по отношение изпълнението на НДЕФ. Конкретни аспекти от дейността на Фонда са допълнително анализирани и оценени в следващите два раздела, като в областите където съществува възможност за подобрене са направени препоръки.

2.4.2. Препоръки

В светлината на по-благоприятното отношение на сегашното правителство към НДЕФ, тук могат да бъдат направени някои препоръки, свързани с проблемите, посочени в този раздел и изискващи действие (или поне одобрение) от страна на правителството:

- На първо и най-важно място, за да продължи да изпълнява цялата гама от дейностите си и в бъдеще, НДЕФ се нуждае от по-силната и трайна подкрепа на правителството. Необходимостта НДЕФ да продължава да работи е очевидна за Екипа, особено с потребността от инвестиции в околна среда, свързани с присъединяването на България към ЕС (виж Раздел 4). Въпреки факта, че юридически НДЕФ е независима институция, неговото бъдеще е изцяло в ръцете на правителството, поради определящата му роля по отношение на приходите на Фонда. Средствата от основния източник на приходи за НДЕФ – суапвата сделка със Швейцария – съвсем скоро ще бъдат изчерпани. Възможността НДЕФ да администрира новия “Фонд защитени територии” (ФЗТ) е обнадеждаваща, но няма да осигури така необходимите ресурси за продължаване на инвестициите в екологична инфраструктура (услуги по пречистване на води и отпадни води, управление на отпадъците). Както се посочва в Раздел 4, Екипът е убеден, че НДЕФ има уникалната способност да даде своя ценен принос в тази област и силно препоръчва на правителството да потърси и предприеме стъпки, позволяващи реализацията му.
- Една от стъпките по посока на предложеното по-горе би била правителството да даде пълномощия на Фонда и неговите основни представители (Председател и Изпълнителен директор) за по-активно проучване на възможните нови източници на приходи за НДЕФ. Тези ръководители, като най-добре познаващи Фонда и неговия потенциал, имат добри позиции (и често имат случаи) в контактите си с потенциални донори да започнат дискусии с тях. Разбира се, само правителството има право да влиза в сериозни преговори с потенциални донори, но ръководството на Фонда би могло да играе по-активна роля при иниципирането и улесняването на подобен диалог.
- Профилът на ползвателите на Фонда предполага модификации в Управителния съвет. В шестчленния състав на Управителния съвет на Фонда досега няма представителство на най-голямата група ползватели – общините. Това не означава, че сегашният състав на УС не отразява интересите на общините, но отчитайки факта, че те съставляват толкова голяма група ползватели, би било и логично и разумно да имат своето пряко представителство в Управителния съвет. Добрата международна практика на екологичните фондове също е в подкрепа на представителството на основните заинтересовани страни.
- Администрирането на новия ФЗТ може също да наложи промени в състава на Управителния съвет и в съдържанието на Устава на Фонда (а възможно и в други правни документи). Към природозащитните неизчерпващи се фондове от типа, предвиждан за ФЗТ, особено към тези, отчасти капитализирани със средства от Глобалния екологичен фонд и други международни или двустранни донори, има изискване на донорите за пълна независимост от правителството на оперативното ниво. Според изискванията на донорите, сегашният състав на Управителния съвет, в който половината от членовете са представители на министерства, може да се счита за твърде тясно свързан с правителството. Алтернативно решение би представлявало запазването на сегашното представителство на правителството в УС като малко се увеличи общия брой на членовете, чрез включване например на представител на общините, а една от съществуващите позиции се отреди за независим експерт в областта на биологичното разнообразие (например от БАН). С това ще се запази малката численост на УС, ще се подобри представителството на основните заинтересовани страни, ще се редуцира представителството на правителството до по-малко от половината членове, като се запази участието на ключовите министерства. Необходимостта от представителство на Министерство на икономиката също може да се обсъди, предвид сравнително малкия брой ползватели на Фонда измежду

индустриалните предприятия. В бъдеще, когато ФЗТ заработи, във връзка с важността от опазване на биологичното разнообразие и устойчиво развитие в селските райони, може да се окаже подходящо представител в УС да има Министерството на земеделието.

- И НДЕФ и преструктурираният наскоро Национален фонд за опазване на околната среда биха били по-ефективни и по-ефикасни ако бъдат по-ясно определени съответните им стратегически и оперативни роли. При прочит на съответните членове в изменения ЗООС (2002), отнасящи се до НДЕФ и НФООС, далеч не става ясна разликата между двете институции. Естествено, някой може справедливо да приеме, че ролите им нямат общо помежду си. На практика Екипът установи, че на оперативно ниво двата фонда си сътрудничат (макар само индиректно) и се допълват в дейността си, главно чрез съфинансиране на проекти. Въпреки това, ясната роля, а оттам и добавената стойност на всеки от тези фондове може и трябва да се определи и документира. Това ще даде по-ясна и силна рамка на сътрудничеството и координацията между фондовете и ще подпомогне развитието на по-добра връзка между тях. Подобно изясняване би било полезно и за кандидатстващите пред двата фонда и ще им даде възможност по-добре да разбират различните изисквания и възможности за всеки от тях.

3. Дейности на НДЕФ

В този раздел са разгледани ключовите аспекти от дейността на Фонда: приходи; годишно планиране; управление на проектния цикъл (включително обобщение на разходите); връзки с търговския/частен финансов сектор и; официалните управленски системи и процедури.

3.1. Приходи

Както бе отбелязано в предишния раздел, основен източник на приходи на Фонда е споразумението за суап със Швейцария. Тези и други източници на приходи са обобщени в Таблица 3.1.

Таблица 3.1: Обобщение за приходите на Фонда според източниците, към края на 2002

Източник на приходи	Приблизителна стойност в USD
Траншове по суаповата сделка за замяна на дълга	16'957'450
Други приходи, свързани с трансшовете по суапа	200'819
Лихви по банкови депозити	2'522'279
Разлики от обменни курсове	206'493
Грант от СБ	194'571
Грант от МОСВ	34'432
Други	498'879
Общо приходи	20'614'923

Важно е да се отбележи, че ранния период на създаването на Фонда, по-специално 1996-97, е белязан с бърз и сериозен ръст на инфлацията в България, което рязко намали реалната стойност на средствата на Фонда, които са били почти изцяло в български лева (съобразно суаповото споразумение). По този начин, посочената по-горе обща сума от USD 20.6 млн., надвишава значително реалната стойност на приходите на Фонда в периода на изразходването им, особено през 1996-97. Като илюстрация на това, първите три транша по обменния курс в деня на превода са възлизали на общо около USD 7.4 млн. Но общата легова равностойност на тези траншове (4 174 282 008), към момента на третия транш на 31 март 1997, е възлизала само на около USD 2.6 млн. Така първите три транша са намалили реалната си стойност с около USD 4.8 млн. До момента на реалното им изразходване, тяхната стойност е намаляла допълнително.

Последният транш по суапа е преведен на НДЕФ на 30 септември 1999. От този момент Фондът работи с оставащите неизразходвани средства от трансшовете и други източници на приходи, като лихви по банкови депозити и разлики от обменни курсове. С използването на оставащите средства от трансшовете, посочените други вече твърде ограничени източници на приходи, също ще намаляват.

3.2. Годишно планиране

В официалните документи на Фонда са регламентирани определени основни параметри на годишното и дългосрочно планиране на НДЕФ. Например, в Наредбата за устройството и дейността на НДЕФ са определени основните приоритети на Фонда, а в Устава са регламентирани задълженията за годишните отчети. Приоритетните области на Фонда, определени в Наредбата и Устава са непроменени от създаването му.

В началото на всяка година Фондът изготвя годишен “План за действие”. Плановите за действие се изготвят от Изпълнителното бюро, внасят се за одобрение в Управителния съвет и включват, *inter alia*:

- Описание на оставащата работа по мониторинг и финансиране на проекти, одобрени преди края на предишната година;
- Описание на оставащата работа по проекти, получили одобрение “по принцип”, но не са получили “окончателно” одобрение;
- Описание на работата, свързана с постъпването, оценката и одобряването на нови проекти;
- План за институционалното развитие на НДЕФ, включващ по обучение и други дейности за повишаване квалификацията на кадрите, рекламна дейност, срещи с бъдещи кандидати за разясняване правилата и изискванията на НДЕФ и дейности за връзки с обществеността и медиите;
- Планиран бюджет за годината, включващ прогнозни разходи за финансиране на проекти и оперативни разходи по издръжката (администрирането) на НДЕФ.

3.3. Разходи и условия за финансиране

До юли 2003 Фондът е одобрил финансиране за 58 инвестиционни проекта в околна среда; 40 от които са напълно завършени, 15 са в процес на изпълнение и три са пред започване на изпълнението. Осигурената (или ангажирана, за незавършените проекти) финансова помощ от Фонда досега възлиза на около USD 11 млн., като общата стойност на проектите, подкрепени от Фонда възлиза на около USD 60 млн. Финансовото участие на Фонда спрямо общите разходи за проектите е средно около 19%. Обобщена картина на финансирането от Фонда, по екологични сектори, е показана в Table 3.2 по-долу.

Таблица 3.2: Отпуснато или заявено финансиране от Фонда по сектори на околната среда

Приоритетен сектор	Брой одобрени проекти (и като % от общия брой)		Стойност на одобраното финансиране (приблизително в USD)	
Ликвидиране на стари замърсявания	3	5%	3 300 000	30%
Намаляване замърсяването на въздуха	30	52%	4 290 000	39%
Опазване чистотата на водите	15	26%	2 970 000	27%
Опазване на биологичното разнообразие	10	17%	440 000	4%

Ползвателите на средства от Фонда включват:

- общини (71% от одобрените проекти; 43% от отпуснатото финансиране);
- държавни, общински и частни фирми (10% от проектите; 20% от финансирането);
- държавни/обществени институции (12% от проектите; 35% от финансирането);
- и научни/академични институции и НПО (7% от проектите; 2% от финансирането).

Фондът може да предоставя финансова подкрепа под формата на безвъзмездно финансиране (грантове) или безлихвени кредити, макар на практика преобладаващата част от подкрепата му е предоставена безвъзмездно (50 проекта), пет проекта са получили кредити; три проекта са получили едновременно и грантове и кредити. От 1999 кредити не са отпуснати.

В своята политика, Фондът се ограничава до ролята на съфинансираща институция. Той може да отпуска финансова помощ, както следва:

- до 30% от общата стойност на проекта безвъзмездно;
- до 50% общата стойност на проекта под формата на кредит;
- до 15% за пазарно жизнеспособни проекти;
- и при други условия, по специално решение на УС, след консултации с КС.

Фондът покрива само разходите по изпълнението, т.е. разходите за изготвяне на проекта не се финансират, въпреки че се допускат изключения за много малки проекти в областта на опазване на биологичното разнообразие. Такива проекти могат да получат до 80% от общите очаквани разходи по проекта, със специално решение на УС, след консултации с КС. По правило Фондът финансира само инвестиционни разходи, т.е. не се финансират последващите разходи, свързани с експлоатацията и поддръжката на инвестиционните обекти.

Основната си задача по финансирането на проекти НДЕФ разглежда като допълване на “финансовата разлика” по добре подготвени екологични проекти, попадащи в приоритетните области на Фонда. Ето защо НДЕФ се стреми да насочва средствата си към завършването на проекти, които без тях не биха могли да бъдат завършени.

3.4. Управление на проектния цикъл

3.4.1. Основни принципи и етапи

Както при други екологични фондове и институции, финансиращи проекти, управлението на проектния цикъл представлява основен и важен елемент от дейността на НДЕФ. Някои от основните принципи в дейността на Фонда, най-приложими в управлението на проектния цикъл, са заложи в неговия Устав. Сред тях са:

- *Лоялност и независимост:* Служба в интерес на обществото и за постигане на целите на Фонда. Недопустими са действия, извършени в интерес на трети лица и в несъответствие с целите и принципите на Фонда.
- *Безпристрастност:* Подборът на проекти за финансиране от страна на Фонда, както и подборът на доставчици на стоки и услуги се извършват при строго спазване на процедурите, предвидени в Устава и Правилата за оценка и подбор на проекти, в българското законодателство и специалните изисквания на Източниците на финансиране (донорите). Не се допуска никаква форма на дискриминация или предпочитание на кандидатите.
- *Прозрачност:* Фондът редовно информира обществеността и Източниците на финансиране за своята дейност и, при поискване, осигурява свободен достъп до информация в съответствие с член 41 от Конституцията на Република България и относимите разпоредби на Закона за опазване на околната среда, с изключение на информацията, обявена за поверителна по предвиден в българското законодателство ред.
- *Ефективност на разходите:* При вземане на решения на всички управленски нива на Фонда и при изпълнението на тези решения да бъде постигната максимална ефективност на изразходваните средства. Ограничаването на административните разходи на Фонда не може да става за сметка на неговото нормално функциониране.
- *Консенсус:* Всички разногласия между органите на Фонда и техните членове относно дейността на Фонда ще бъдат обект на градивни преговори в дух на толерантност и аргументираност на различните позиции и с крайна цел постигането на консенсус.

- *Общност на усилията:* Органите на Фонда, техните членове и служителите на Фонда си взаимодействат при изпълнение на своите функции.

НДЕФ следва стандартен цикъл на управление на проектите, включващ: идентифициране и изготвяне на проекта, оценка и подбор на проекти, сключване на договори и тръжни процедури, мониторинг и оценка на изпълнението на проекти. Основните елементи на тези етапи са обсъдени по-долу.

3.4.2. Процес на оформяне на проекта и кандидатстване

Изходна точка при определянето на проекта са инвестиционните екологични приоритети на Фонда, определени в неговия Устав и непроменени от неговото създаване. НДЕФ периодически разпространява информация за инвестиционните си екологични приоритети, критериите за подбор на проекти и указания за изготвяне на предложения за реализация на проекти, насочени към различни организации, включително НПО, регионални и местни власти и фирми. Представители на Фонда вземат редовно участие в семинари, работни срещи и други дейности, организирани от различни институции и НПО. Интернет страницата на Фонда съдържа подробна информация за условията му на работа, критерии за оценка и изисквания за кандидатстване. Фондът не използва стандартен формуляр за кандидатстване.

Критериите не са променяни от началото на дейността на Фонда и са заложи в Правилата за оценка и подбор на проекти, както следва:

- Кандидатите следва да представят документи за проектите в съответствие с публикуваните изисквания на Фонда, като посочват съвременни технически решения и цени;
- Кандидатите следва да представят доказателства за осигурено съфинансиране от други източници, в това число и собствено финансиране (нивата за съфинансиране са описани в раздел 3.3 по-горе).
- Кандидатите следва да представят доказателства за най-малки капитални и експлоатационни разходи за намаляване на единица замърсяване, на основата на оценка на възможни варианти за реализация на проекта;
- Кандидатите следва да представят доказателства за спазване на действащите национални екологични стандарти и изисквания, чрез положителни решения за оценка на въздействието върху околната среда, когато такава оценка се изисква съгласно Закона за опазване на околната среда или чрез други разчети и доказателства, в съответствие с действащото в България екологично законодателство;
- Кандидатите следва да представят доказателства за организационни и финансови възможности за експлоатация на реализирания проект и за осигуряване на екологичните ефекти за целия срок на неговото действие;
- Кандидатите трябва да отговарят на условието за съответствие с правителствените програми за реализация на националната екологична политика и приоритетите на местните органи за управление.

Засиленият интерес за търсене на подкрепа от Фонда е доказан чрез броя на постъпилите предложения:

1997 — 60 предложения;

1998 — 215 предложения;

1999 — 43 предложения;
2000 — 47 предложения;
2001 — 34 предложения;
2002 и до средата на-2003 – 34 предложения

До юли 2003 във Фонда са постъпили общо 433 предложения като 58 от тях са били одобрени за финансиране. От горните числа се вижда, че търсенето надвишава финансовия капацитет на Фонда, тъй като са били одобрени само 13% от предложенията. Но все пак не всички внесени предложения са представлявали добре подготвени, качествени проекти. Разбира се, много от предложенията са били отхвърлени, особено в първите години от дейността на Фонда, просто защото не са били в съответствие с приоритетите на Фонда за инвестиции в околна среда. Други причини за отхвърляне на предложения са: липса на подробни технически проекти, липса на съответно съфинансиране, липса на доказан екологичен ефект, несъответствие с конкретни аспекти на критериите на Фонда. На практика, почти всички предложения за реализация на проекти, отговарящи на основните критерии на Фонда и включващи необходимата документация са били одобрени за финансиране.

Няма краен срок за внасяне на предложения за финансиране на проекти, т.е. те се получават и разглеждат на текущ принцип. Всяко предложение за проект се вписва в регистъра на Фонда при неговото получаване с входящ номер. Първият преглед на предложенията се извършва от Комисията за оценка на проекти, която се събира веднъж месечно. Оттук следва прегледа на оценката на проекти, предмет на следващия раздел.

3.4.3. Подготовка на проекта

Обикновено екологичните фондове не участват пряко в подготовката на проекти, като това се счита за отговорност на заявителите на проекти (кандидатите). Този подход е полезен за гарантиране на безпристрастност, след внасянето на проекта за оценка от Фонда. Въпреки това, НДЕФ има по-активен подход по отношение подготовката на проекти, като често предоставя консултации и указания на заявителите по това, как да подготвят проектите си, за да могат да отговорят на изискванията за финансиране от НДЕФ. НДЕФ е показал огромно търпение в изчакване на кандидатите да преработят и подобрят предложенията си до привеждането им в съответствие с изискванията на Фонда. Фондът е намерил този подход за необходим, изправен пред предизвикателството да привлече добре подготвени проекти, отговарящи на критериите му. Консултациите могат да бъдат под различна форма: по телефон, електронна поща, срещи и др.

3.4.4. Оценка на проекта

Основните принципи за оценка на проекти са на базата на залегналите в Устава на Фонда оперативни принципи, обобщени в раздел 3.4.1 по-горе. Допълнителни правила за оценка на проекти са заложили в Процедурните правила за оценка на проекти. Съществена характеристика на процеса за оценка на проекти в НДЕ е многостепенния подход, който може да се обобщи, както следва:

- *Етап 1: “Оценка на проекта по отношение на съответствието му с установените критерии и условия”.* Предложенията се оценяват от Комисия за оценка на проекти (КОП); КОП се назначава от Директора на ИБ и включва членове на финансово/икономическа служба, техническа служба и, ако е необходимо, квалифицирани външни експерти. Според установената практика, Директорът на ИБ също участва в КОП.
- *КОП оценява предложенията по стандартизирана методика за оценка, на базата на точкова оценка на проектите, в съответствие със степента на съответствие с различните критерии за оценка (екологичен ефект, ефективност, технологична*

пригодност, осигурено съфинансиране и др.); макар използваната методика да няма официален статут (не е формално разглеждана и одобрена от УС), нейното използване, като полезно средство за оценка на проектите има подкрепата на УС и се е превърнало в стандартна практика; решенията на КОП се протоколират и подписват от всички членове и от Директора.

- *Одобряване от КС:* Проектите, получили положителна оценка от КОП се представят на члена на КС (представителя на донора на фонда) за преглед и “предварително” одобрение; членът на КС има право на вето върху предложените проекти (на практика такива случаи са изключения). В случай на наложено вето от КС по предложен проект, решението е окончателно, ако в споразумението между донора и НДЕФ не е предвидено друго. Решенията, основаващи се на вето от КС се представят в писмен вид. Обикновено одобрението на КС се дава устно на Директора.
- *Етап 2: Окончателно одобрение от УС.* Окончателни решения за одобряване или отхвърляне на проекти се вземат от Управителния съвет на основание решенията на КОП и КС, ако в процедурните правила или в споразумението със съответния донор не е предвидено друго. Управителния съвет има право да определя условията за отпускане на одобреното финансиране.
- Досега в ИБ има практика за внасяне в УС на предложения за проекти едновременно за предварително и окончателно одобрение. Често пъти тези два етапа в действителност се комбинират в един общ процес, като предложението за проект се представя на УС еднократно, с искане от ИБ за вземане на решения за предварително и окончателно одобрение от УС в рамките на едно негово заседание.
- Ако при първоначалната оценка на едно предложение КОП прецени, че предложеният проект по основните си качества отговаря на условията, но в някои аспекти е непълен, КОП може да го предложи за предварително одобрение, като информира кандидата за пропуските и му даде срок и препоръки за тяхното отстраняване. След отстраняване на пропуските КОП може да преразгледа предложението и да го представи на УС за окончателно одобрение. На практика, повечето от проектите, получили предварително одобрение са били одобрени и окончателно.
- Във всички случаи, предварително одобрение, окончателно одобрение, временно отхвърляне (когато кандидатите имат възможност да подобрят предложението) и окончателно отхвърляне, на кандидатите се изпраща писмено уведомление с обяснение за взетото от Фонда решение и мотивите за това (в случай на отхвърляне).

Предложенията, внесени от търговски дружества за пазарно жизнеспособни проекти, са обект на финансов анализ (с изчисления за нетната настояща стойност), чрез който Фондът преценява дали да предостави финансиране и ако “да”, в какъв размер. Финансовият анализ на проекта е допълнение към другите критерии за оценка, прилагани от Фонда и други финансови институции. На практика, само няколко от предложенията са били подложени на този анализ. Фондът обаче има очаквания, че този анализ може да се използва по-често в бъдеще, особено като средство за финансиране от Фонда в съответствие с правилата на ЕС за държавната помощ.

3.4.5. Договори, тържни процедури и плащания

Правилата и процедурите, свързани със сключването на договори и търговете, са определени в Устава на Фонда и в частност, в Процедурните правила за оценка на проекти. Сключването на договор може да започне след като проекта е окончателно одобрен от УС. Всички плащания се отпускат на базата на писмени договори. Договорите обхващат всички материални аспекти на финансирането и неговото използване, в това число участващите страни, обхвата на дейностите, които се финансират, целите на тези дейности, график на плащанията, етапи и срокове за изпълнение, права и задължения на страните и др. Договорите включват и няколко приложения, като: времеви график на всички дейности по договора; проекто-сметка по вид или

компонент от дейността; банкова гаранция, ако е необходима, и; тържни документи. Всички договори подлежат на одобрение поотделно от Техническата, Финансово/икономическата служби на ИБ и от професионален юрист. Договорите за финансиране се подписват от директора на ИБ и председателя на УС или специално упълномощено лице. Изменения и допълнения по вече сключени договори могат да се правят само с решение на УС, след съгласуване с КС. От момента на окончателното одобрение на проект от УС, в рамките на две седмици договорът се изготвя и сключва с кандидата.

НДЕФ е приел и прилага строги тържни правила. Правилата, които се спазват са комбинация от правилата на Световна банка и изискванията на българското законодателство. Точно казано, Фондът не е длъжен да спазва българският Закон за обществените поръчки, но се е опитал, доколкото е възможно, да приспособи процедурите си, по модела на Световна банка с тези, на българския закон.

Най-същественото от подхода на НДЕФ към тържните процедури е дълбочината на ангажираността му в подготовката, мониторинга и контрола по търговете, от името на неговите ползватели. Подходът на НДЕФ е твърде ангажиран с изготвяне на основните тържни документи на всички ползватели и с мониторинг и контрол отблизо на всички търгове по използване на неговите средства. Например, член на екипа на ИБ винаги участва в тържните комисии при оценка на офертите и Фондът си запазва правото на вето върху решенията за избор. Тържните документи обикновено се изготвят в рамките на 15 дни от окончателното одобрение на УС и се предоставят на ползвателя заедно с договора.

Отпускането на финансиране от Фонда се осъществява в съответствие с реда, условията и графика, определени в договора. Плащанията се извършват периодично, съобразно клаузите на договора, след представяне на искане от ползвателя. По правило, авансовото плащане е ограничено до 10% от стойността на строителните работи и се отпуска след започване на работите от избрания изпълнител. Десет процента от общото финансиране се задържат до доказване от страна на ползвателя, че очакваният екологичен ефект е постигнат или ще бъде постигнат. Това доказателство, например, може да е под формата на окончателно разрешително за ползване от съответните власти.

3.4.6. Контрол и оценка на изпълнението на проекти

Мониторинга на изпълнението на проекта може да включва ползвателя, служители на Фонда и външен контрол, посочен от Фонда. В Процедурните правила за оценка на проекти има изискване, според което всички одобрени проекти на стойност над USD 200 000 следва да се контролират от Фонда или от определен от него инвеститорски контролор. На практика, НДЕФ контролира отблизо всички финансирани от него проекти. Служител на Фонда инспектира всеки проект поне веднъж на място. Фондът поддържа база данни за постигнатите екологични ползи от проектите и наблюдава свързаните с проекта разходи на ползвателите, за да осигури спазването на одобрения график за изпълнение на дейностите.

Досега няма злоупотреби с финансирането от Фонда. Ползвателя има задължението незабавно да информира Фонда за всички важни, неочаквани проблеми или отклонения от договора. Когато това е свързано с допълнителни разходи, но общата сума на разходите не надвишава договореното финансиране, новите разходи могат да бъдат одобрени от Директора. Ако новите разходи надвишават общата стойност по договора, те подлежат на одобрение от УС. УС има право да откаже финансиране на допълнителните разходи или да одобри само част от тях. В случай на сериозно неспазване на договора или злоупотреба със средства, НДЕФ може да спре финансирането, да изиска възстановяване на отпуснатите вече средства плюс лихва (лихвения процент на Националната банка за периода, в който са отпускани средствата), като може да наложи и неустойка (0.5% от общата отпусната сума, за всеки ден).

Във връзка с оценката на проектите след изпълнението, ползвателите са длъжни да представят доклади за екологичните ползи, реализирани от проекта. Процедурните правила за оценка на проекти предвиждат тези доклади да се представят в продължение на три години от завършването на проекта. Измерванията на замърсителите и емисиите трябва да се извършват от съответните упълномощени национални власти. До момента всички финансирани от Фонда и завършени проекти, са постигнали очаквания екологичен ефект.

3.5. Връзки с търговски банки и капиталови пазари

В съответствие с разпоредбите на Наредбата за устройството и дейността на НДЕФ, банковите сметки на Фонда са в Булбанк АД (Българската външнотърговска банка). Фондът има право да получава приходи от лихви по тези сметки, което е и практиката му, както бе отбелязано в раздел 3.1 по-горе. Екипът установи, че Фондът е участвал в съфинансиране на проекти, финансирани от търговски банки. Извън това, връзките на Фонда с търговски банки или други представители на търговския капитал Фондът са много ограничени.

3.6. Системи и процедури за управление на Фонда

3.6.1. Системи за оперативно управление и отчет

Съществуващите системи за оперативно управление и отчет са добре развити и са се доразвили за да отразят, както нормативните изисквания и процедурните правила на Фонда, така и обхвата на дейност на Фонда. Техническата служба, ръководена от Главния технически експерт, осъществява всички задачи, свързани с управлението и контрола на екологичните и технически аспекти на проектите. Задачите, по управление и контрол на други проблеми (финансови, кадрови) се изпълняват от съответните ръководители на други служби (Финансова, Управление на офиса, Директора).

Системите на Фонда са предимно на хартиен носител и като цяло отговарят на съществуващите изисквания неговото оперативно управление и отчетност. В близкото минало е направен опит за компютърна версия на всички оперативно управленски и процедурни системи, но разработената от външни консултанти компютърна система не е удовлетворила нуждите на Фонда и е била изоставена. Въпреки това, оперативната си дейност на Фонда се поддържа чрез следните бази данни:

- База данни за проектите, в която се съхранява основната информация и финансови данни, свързани със завършени и текущи проекти.
- База данни на лицензирани фирми и физически лица, предоставящи техническа и друг вид експертна помощ и услуги.

Текущия отчет на оперативната дейност на Фонда се осъществява чрез:

- Текущ контрол и отчет за дейностите и разходите по проекти и за спазването на сроковете и условията на договорите с ползвателите на Фонда.
- Изготвяне и представяне на Годишни отчети за дейността на Фонда пред основните заинтересовани страни.
- Други отчети по конкретни въпроси, изготвяни от Изпълнителното бюро по искане на Управителния съвет и/или Консултативния съвет.

Годишните отчети предоставят много задълбочен и подробен преглед и анализ на дейността и средствата на Фонда за предшестващата година, като включват и одиторските доклади и счетоводни отчети. След одобряване от Управителния съвет, Годишните отчети се представят официално на Правителството на България чрез МОСВ.

Управителния съвет на Фонда носи цялата отговорност за мониторинга и контрола на дейността на Фонда. Изпълнението на Фонда е предмет и на периодичен преглед от страна на Световна банка и други агенции, с които има изградени контакти.

3.6.2. Система за управление и отчет на финансите

Финансово-икономическата служба, оглавявана от Главния икономически експерт, осъществява функциите свързани с оценката и контрола на икономическите и финансови параметри в процеса на подготовката и изпълнението на проектите (в това число предложенията за финансиране, оценка на проектите, търгове, сключване на договори и др.). Освен това, тази служба управлява и финансово счетоводната система на Фонда. Всички финансови данни за завършените и текущите проекти се записват и съхраняват в електронни таблици. Финансово счетоводната система на Фонда също е компютъризирана и използва специализиран счетоводен продукт (Бизнес Навигатор за Windows).

Приходите на Фонда се отчитат отделно, по източници на финансиране. По същият начин, разходите се водят и отчитат подробно по видове (плащания по проекти, инвестиции в дълготрайни активи, оперативни разходи и т.н.). Счетоводните документи са ясни, подробни и достатъчни за провеждане на надлежен финансов контрол и отчетност. Финансовите отчети за оперативните разходи и разходите за финансиране на проекти на Фонда се изготвят от ИБ и се внасят в УС на тримесечни интервали.

Годишните одити и финансови отчети се изготвят от международна одиторска фирма (в момента Ernst & Young). Финансовите отчети се изготвят в съответствие с международните счетоводни стандарти и с българските счетоводни стандарти. Отчетите, изготвени по българските счетоводни стандарти се представят на българските данъчни служби. От началото на 2004 се очаква въвеждането на унифицирани одиторски стандарти. Одиторския доклад за периода 1 януари – 31 декември, 2001 е заверен без никакви бележки или констатации.

Освен това, финансовите отчети за Пилотния проект за подобряване на околната среда (ПППОС), финансиран от Световна банка и координиран и администриран от Фонда по силата на агентско споразумение с правителството⁴, се изготвят отделно.

Фондът е обект на периодични проверки от страна на националната Сметна палата. Последната такава проверка е направена през 1999.

3.6.3. Управление на кадрите

В момента във Фонда са наети на пълно работна време общо 8 души. Всеки нов член на екипа подлежи на 6-месечен пробен срок. Текуществото във Фонда е много ниско, поради което наемането на нови кадри е сравнително рядко събитие.

Всички служители на Фонда се назначават на срочни едногодишни договори, с изключение на Директора, който се назначава за срок от 5 години. Назначаването и освобождаването на Директора се извършва от УС, като се отчита мнението на КС. Директора отговаря за назначаването и освобождаването на служителите на Фонда. За всички длъжности има писмени длъжностни характеристики.

Възнагражденията и другите придобивки на служителите на Фонда се предлагат от Директора на Фонда, а се утвърждават от УС. Настоящите нива на изплащаните възнаграждения на служителите на Фонда са над преобладаващите за страната, но значително по-ниски от тези на

⁴ Департаментът по оценка на операциите при Световна Банка повиши рейтинга на ПППОС от "задоволителен" на "много задоволителен" в областта за изпълнение на банката и кредитополучателя. Несъмнено, НДФ в ролята си на координатор и администратор по проекта, има голям принос за това постижение.

местния персонал в българските офиси на международните организации (посолства, донорски агенции и др.).

Обучението на кадри във Фонда е специално предвидено в оперативния бюджет на Фонда и от предишните Годишни отчети се вижда, че със служителите е провеждано редовно обучение за повишаване на квалификацията.

3.7. Коментари, заключения и препоръки

3.7.1. Коментари и заключения

Анализът на дейността на Фонда в областите, разгледани в глава 3, препотвърждава изводите, до които достигна Проверяващият екип още в глава 2: Фондът е работил изключително добре при трудни обстоятелства. Едно от основанията за това заключение е оценката на Фонда на база на международно признатите стандарти и препоръки, съдържащи се в *“Насоките от Санкт Петербург”*. Резюме на ключовите критерии / препоръки, съдържащи се в Насоките, е представено в Таблица 3.3. Едновременно с това Таблица 3.3. предоставя и информация дали според преценката на Проверяващия екип Фондът най-общо е изпълнил отделните критерии / препоръки. Както е видно от таблицата, Фондът с основание би могъл да има претенции, че е изпълнил почти всички ключови критерии, залегнали в Насоките.

Разглеждайки списъка от ключови критерии, се установява, че Фондът: насочва средства към приоритетни сектори и проекти в областта на опазване на околната среда, предоставящи висока ефективност; ускорява подобряването на общото състояние на околната среда, чрез предоставяне финансиране за проекти, които в противен случай биха останали нереализирани; не съперничи на зараждащите се капиталови пазари; подсилва ефекта на други политически инструменти (напр. чрез изискване на съответствие с решения по ОВОС и екологичното законодателство); има ясна стратегия на финансиране; прилага ясни процедури за оценка и подбор на проекти, контрол на изпълнението и оценката на резултатите; бива ефективно администриран; насочва подкрепата си към финансиране на инвестиционни, а не на експлоатационни разходи; има добре структуриран цикъл на управление на проекти, съсредоточен върху тяхната ефективност; работи на принципите на прозрачност и отчетност.

Това не следва да покаже, че Фондът няма какво да усъвършенства; двете въпросителни в Таблица 3.3. показват, че има. Препоръки за развитие в тези и други области са включени по-долу в текста. Преди да бъдат представени, Екипът би искал да направи някои допълнителни коментари и заключения. Голяма част от тях са изложени в направения SWOT-анализ, представен в Таблица 3.4.

Таблица 3.3.: Ключови критерии / препоръки от Насоките от Санкт Петербург

Критерии / Препоръка	Изпълнение от Фонда?
За да се избегне или сведе до минимум дългосрочната икономическа неефективност, присъща на целевото отпускане на средства, разходите следва да бъдат насочени към приоритетни екологични дейности и да насърчават проекти със значими екологични ползи, съизмерими с техните стойности.	✓
Екологичните фондове трябва да играят ролята на катализатор при финансирането на подобрения в областта на опазване на околната среда и да подпомагат, а не да съперничат на зараждащите се капиталови пазари.	✓
Екологичните фондове трябва да служат за подсилване на другите инструменти на екологичната политика.	✓
Екологичните фондове трябва да разработват цялостна екологична стратегия, да следват ясни работни процедури за оценка и подбор на проекти, да възприемат ефективни практики за мониторинг и оценка и	✓

Таблица 3.3.: Ключови критерии / препоръки от Насоките от Санкт Петербург

Критерий / Препоръка	Изпълнение от Фонда?
пълноценно да използват вътрешния и чуждия опит за повишаване на административната си ефективност.	
Екологичните фондове трябва да се насочват към конкретните пазарни и институционални проблеми, пречателни инвестиции в околна среда.	?
По принцип средствата от фондовете следва да са насочени само за капитални, а не за оперативни разходи.	✓
За инвестиционните проекти фондовете трябва да имат добре разработени планове за управлението им, гарантиращи ефективното използване на средствата.	✓
Екологичните фондове трябва да бъдат средство за привличане на нарастващите ресурси в частния сектор и финансирането от капиталовите пазари за инвестиции в околна среда.	?
Екологичните фондове трябва да осигуряват прозрачност и отчетност на дейността си пред правителството, парламента и обществеността.	✓

Един поглед към резултатите от SWOT-анализа показва, че предимствата и възможностите на Фонда превишават недостатъците и рисковете. Като не подценява недостатъците и рисковете, Провереният екип е твърдо на мнение, че НДЕФ е постигнал много и притежава една солидна основа от натрупан опит, необходим за в бъдеще. Бюджетът на Фонда е сравнително малък в контекста на общото финансиране за околна среда в България. Въпреки това, Фондът се е превърнал във важен механизъм за финансиране на опазването на околната среда с въздействие, надхвърлящо размера на приходите и разходите му. От създаването си Фондът е одобрил 58 проекта, с финансиране за над USD 11 млн. Средният процентен принос на Фонда във финансирането на проектите е 19%, като чрез подкрепата на Фонда са мобилизирани още USD 50 млн. за инвестиции в екологична инфраструктура. В много случаи тези инвестиции не биха били направени без финансовата подкрепа и помощта в процеса на изпълнението на проектите, оказвана от Фонда.

В допълнение към средствата, отпускани по линия на споразумението “Дълг срещу околна среда” с правителството на Швейцария, Фондът е изиграл важна роля за мобилизирането и управлението на съфинансиране по проекти от други международни източници, особено от Световна банка и Датската агенция за опазване на околната среда. Очаква се НДЕФ да има ключова роля в изграждането и управлението на новия “Фонд защитени територии” (ФЗТ) – доверителен фонд с около € 12 млн., които ще бъдат принос от страна на правителството на България, многостранни и двустранни донори, в т.ч. Глобалния екологичен фонд. Предвижда се ФЗТ да бъде създаден и да функционира в рамките на съществуващия регламент и структура на НДЕФ, като съответно едно от основните изисквания на чуждите донори към ФЗТ е НДЕФ да запази оперативната си независимост от правителството.

Тези сериозни постижения изглеждат още по-значими в контекста на ограничените ресурси на Фонда, трудния икономически климат в страната и факта, че през по-голямата част от съществуването си Фондът е получавал вяла, в най-добрия случай, подкрепа от правителството.

Таблица 3.4: Резюме на резултатите от SWOT-анализа на НДЕФ

(Strengths/Предимства-Weaknesses/Недостатъци-Opportunities/Възможности-Threats/Рискове)

Принципни предимства	Принципни недостатъци
– Независима специализирана финансова институция, която не е обект на прекомерно политическо влияние или намеса при вземането на решения. – Висока степен на отчетност и прозрачност при вземането на решения. – Подробни оперативни политики и процедури, съответстващи на статута и целите на Фонда. – Опитен, компетентен и отговорен персонал, работещ добре в екип. – Ясно дефинирани и стриктно прилагани процедури за управление на проекти и финансови ресурси. – Установени добри взаимоотношения и комуникации със съществуващи донори и ползватели на средства от Фонда. – Значителен вътрешен опит в планирането и изпълнението на проекти (в т.ч. провеждане на тръжни процедури). – Значителен вътрешен опит в управлението на средства, предоставяни под формата на безвъзмездно финансиране. – Доказан опит при управлението на финансови средства, предоставени от международни институции.	– Все още е възприеман и наричан от някои "Швейцарският фонд" – Ролята и потенциала на Фонда при мобилизиране и управление едновременно на местни и чуждестранни финансови средства с цел значими инвестиции в околна среда, остават недооценени от страна на ключови правителствени фигури, имащи отношение към процеса на вземане на решения. – Ограничен опит и умения при заемно финансиране. – Финансовите ресурси, предоставяни по силата на съществуващото споразумение "Дълг срещу околна среда", са почти напълно изчерпани. – Незначителни взаимоотношения и ограничено сътрудничество със сектора на търговските банки.
Възможности	Рискове
– Потенциал за значим принос при мобилизиране и насочване на значителен обем финансови ресурси, необходими за постигане на съответствие с целите и приоритетите на националната екологична политика и изискванията на европейското екологично законодателство. – Потенциал за увеличаване размера на управляваните финансови ресурси, предоставяни от международни финансови институции и донорски агенции. – При наличие на осезаема политическа и финансова подкрепа от страна на правителството, Фондът притежава потенциал за увеличаване размера на финансовите си ресурси чрез други споразумения от типа "Дълг срещу околна среда", или чрез други форми на донорска подкрепа.	– Несигурност по отношение на бъдещето на Фонда в дългосрочен аспект, особено от гледна точка на очевидната антипатия от страна на представители на заинтересованите министерства. – Финансовите ресурси, предоставени по силата на споразумението "Дълг срещу околна среда" са почти напълно изчерпани. – Фондът е поставен в позиция на невъзможност за ползване на финансови ресурси от ЕС за подкрепа на инвестиции в областта на опазване на околната среда, свързани с изискванията в периода на присъединяване.

Голяма част от ценните страни на Фонда произхождат от прилаганите *строги процедури при управлението на проекти*, основаващи се на: стриктна рамка от ясно дефинирани екологични приоритети и критерии за оценка на проекти; ясни изисквания към, и по възможност професионални взаимоотношения с, потенциалните ползватели на средства; ясно дефинирани критерии за оценка с акцент върху екологичните ползи и ефективността; отпускане на безвъзмездни средства само срещу извършени работи; стриктен мониторинг на проектите по отношение на правилното изразходване на средствата за постигане на екологичния ефект.

Няколко други фактора са определящи за успеха на Фонда:

- Политическа независимост;
- Стабилни, прогнозируеми приходи (от траншовете по сделката “Дълг срещу околна среда);
- Силно ръководство и високо квалифициран и мотивиран екип;
- Обективност, отчетност и прозрачност при вземане на решения;
- Строго прилагане на тръжните процедури.

3.7.2 Препоръки

Проверяващият екип не установи очебийни или значими недостатъци в дейността на Фонда. Отделните пунктове, по който Екипът вярва, че могат да бъдат направени подобрения, биха представлявали скромни допълнителни ползи за Фонда. Като цяло, ако бъдат осъществени някои от очакванията на Екипа за бъдещото развитие на Фонда, предложените промени биха допринесли за значително подобряване дейността на Фонда. Тези очаквания до различна степен превръщат в подходящи и спешни настоящите препоръки. Очакванията са:

3. че Фондът ще получи допълнителни, нови източници на средства за допълване на бързо намаляващите средства от суаловото споразумение със Швейцария и;
4. че приходите ще бъдат в достатъчен размер и ще бъдат отпуснати при условия, позволяващи на Фонда да продължи финансирането на проекти в пълната гама на своите приоритети за инвестиции в околна среда.

Невъзможно е да се предвиди на този етап дали някое от двете или и двете очаквания ще се осъществят. Първото от тях трябва да бъде постигнато или в противен случай Фондът ще потъне в забравата. Идването на сцената на новия Фонд “Защитени територии” и неговото възможно администриране от НДЕФ е доста обнадеждаващо и би могло да се превърне в механизъм за функционирането на НДЕФ за много години напред. Въпреки това мнението на Проверяващият екип е, че съществуването на НДЕФ единствено с цел администриране на ФЗТ би представлявало тъжно и неоправдано недоизползване на забележителния капацитет на НДЕФ. (Виж следващия раздел за повече коментар на тази тема). Поради тази причина по-голямата част от предлаганите тук препоръки са обвързани с идеята НДЕФ да продължи да изпълнява сегашните си функции на същото или на по-високо ниво (т.е. разполагайки със същия или с по-голям обем средства).

Фондът следва да обмисли определяне на конкретни разходни цели за инвестиционни проекти в рамките на всеки от екологичните си приоритети и да запознае с тях потенциалните ползватели на средства. Понастоящем годишният План за дейността на Фонда включва един общ обем средства за финансиране на нови инвестиционни проекти (за разлика от точно планираните средства за разходи по проекти в процес на реализация и за издръжка на дейността на Фонда). Определянето на конкретни разходни цели за всеки от приоритетите би помогнало на Фонда още по-точно да дефинира обхвата на приоритетите си и по-ясно да ги представи на потенциалните ползватели на средства. Екипът разбира, че досегашната политика на Фонда е била насочена към прилагане на по-гъвкав подход в това отношение с цел финансиране на проекти, които могат да отговорят на изискванията. Въпреки основанията за прилагане на подобен прагматичен подход от страна на Фонда, предлаганата алтернатива би спомогнала за по-доброто постигане на дългосрочните, стратегически инвестиционни цели, като същевременно ясно се представя рамката на приоритетите пред потенциалните ползватели на средства. Определянето на конкретни цели съдържа в себе си и елемент на гъвкавост; в случай, че в рамките на една приоритетна област повече на брой добре подготвени проекти притежават необходимата готовност за реализация в сравнение с друга приоритетна област,

Фондът би могъл да си запази правото на преразпределяне на целевите средства, например в средата на годината.

Фондът трябва да продължи да полага усилия за осигуряване на повече средства за биоразнообразието. Въпреки, че това е една от основните приоритетни области за инвестиции, разходите за биоразнообразие представляват само 4% от общо отпуснатите или одобрени от Фонда средства. Екипът е наясно, че Фондът е оценил тази задача като важно предизвикателство. Това предизвикателство вероятно ще става все по-голямо и по-наложително, ако и когато заработи ФЗТ в рамките на НДЕФ. В този случай НДЕФ ще се окаже под натиска да разшири осезаемо финансирането за проекти в този сектор. Независимо от ограничения успех във финансирането на такива проекти, НДЕФ е придобил ценен опит в работата си с институциите и организациите, занимаващи се с опазване на биоразнообразието и може да надгражда и доразвива този опит.

Фондът може и трябва да прилага все повече опита и ресурсите си в насърчаване разработването на пазарни решения за покриване на нуждите от финансиране в околна среда. Макар в някои случаи Фондът да е финансирал проекти съвместно с търговски банки, той не е проявил активност към пропагандиране и подпомагане разработването на възможности за инвестиции в околна среда от частния сектор, например в работата си с търговски банки по финансиране в промишления сектор. Екипът счита, че Фондът би могъл да помогне за по-голямото участие на търговските банки чрез предлагане на субсидии за покриване на лихвите, т.е. облекчаване обслужването по кредити. В това отношение Екипът все пак отчита, че основните бариери пред средствата от частния сектор и финансирането от капиталовия пазар за инвестиции в околна среда са стояли пред Фонда през цялото му съществуване. Въпреки това условията за включване на финансиране от частния сектор ще стават все по-привлекателни и Фондът следва да направи повече усилия за стимулиране навлизането на частни капитали в екологичния финансов пазар.

Фондът трябва да прави повече за изграждане на умения за изготвяне на проекти от потенциални ползватели на средства. Екипът е наясно, че Фондът с пълно основание съсредоточава финансовата си подкрепа върху самото изпълнение на инвестиционните проекти. Това е най-сигурният и осезаем начин за максимизиране на екологичния ефект на всеки инвестиран лев. Същевременно Екипът достигна до заключението, че подбирането на добре подготвени проекти, притежаващи необходимата готовност за реализация, е представлявало постоянна трудност за Фонда. Това е добре илюстрирано от факта, че в продължение на много години Фондът не е бил в състояние да отпусне пълният обем средства, предвидени за нови инвестиции. Причините за това са много, но вероятно измежду тях попадат следните: че изготвянето на проекти остава слабо място за потенциалните ползватели на средства; че Фондът не е направил всичко необходимо за популяризиране на приоритетите, критериите и изискванията си; че условията и очакванията на Фонда са нереалистично високи спрямо българската действителност; и/или комбинация от изброените. Обяснението би могло да включва някои от изброените причини, но Екипът е на мнение, че в основата им стои слабата подготовка на проектите. Това обстоятелство едва ли би могло да бъде бързо преодоляно. В действителност този проблем би могъл да се задълбочи с нарастване влиянието на обстоятелствата, свързани с присъединяването към ЕС. Във връзка с това Екипът насърчава Фонда да потърси начини за увеличаване на безспорно ползотворната си подкрепа, оказвана на потенциалните ползватели на средства с цел подобряване капацитета за подготовка на предложения за финансиране, като същевременно не подценява основния си приоритет за финансиране на самото изпълнение на инвестиционните проекти.

Ако приемем, че трудностите при подготовката на проекти могат да бъдат намалени и се увеличи броят на добре подготвените проекти, Фондът може да помисли за формализиране на методологията си за точкуване и оценка на проектите. Прилаганата понастоящем методология, в комбинация с други средства за оценка, се използва като водещ инструмент при определяне дали даден проект може да получи финансиране от Фонда или не. Екипът е наясно,

че въпреки, че КОП оценява проектите на база на методологията си, формално проектите не биват класирани на база на получените резултатите, нито пък резултатите от класирането биват предоставяни на КС и УС за последващо одобряване. Това не особено стриктно, неофициално прилагане на методиката за оценка на проекти е лесно разбираемо, тъй като представлява изключително деликатен момент в ситуацията, описана по-горе, при която е налице недостиг на добре подготвени проекти. В случай, че Фондът се окаже в ситуация, при която са налице повече на брой добре подготвени проекти, които биха могли да получат финансиране, той би могъл с успех да премине към по-формалното прилагане на методологията за оценка и по този начин по-систематично да определя "най-добрите" проекти.

Финансов анализ следва да се извършва на всички проекти, които са потенциално пазарно жизнеспособни, а не само на тези, които са предложени от търговски дружества. Истинската стойност на един финансов анализ е способността му да помогне при преценката дали един проект наистина се нуждае от субсидия за да бъде жизнеспособен и, ако е така, какъв е размерът на необходимата за това субсидия. Екипът разбира, че служителите на Фонда са наясно с това; Екипът разбира още, че са налице други механизми, определящи сегашното приложение на финансовия анализ на проектите, най-вече че УС (или отделни негови членове) имат възражения по отпускането на средства в полза на търговски дружества. В крайна сметка, това е въпрос на определена политика. Екипът установи, че търговските дружества имат право да бъдат подпомагани от Фонда, при различни условия. Ето защо Екипът не вижда основание за използване на финансовата оценка на проекти като средство за поставяне на неформална бариера пред търговските дружества за достъпа им до средства от Фонда. В случай, че Фондът изобщо реши да използва финансова оценка, това следва да бъде основано на обективни причини и да се прилага за всички проекти, генериращи приход, без разлика в типа на организацията - ползвател на средства.

Екипът смята за излишно представянето от страна на ИБ на проекти пред КС и УС и за принципно, и за окончателно одобрение; предлагането им еднократно, за окончателно одобрение, би било достатъчно. Вероятно на един по-ранен етап от работата на Фонда, когато той все още е установявал възможностите си и е трупал нов опит, подобен подход е предоставял по-големи възможности за контрол на целесъобразността на проектите и е подсигурирал правилното им придвижване. Но в продължение на години с вече натрупан солиден опит и квалифициран персонал, двукратното предлагане на проектите за одобрение не носи съществени ползи за Фонда. В действителност, при положение, че почти всички проекти, одобрени по принцип, биват след това одобрени и окончателно и че в някои случаи даден проект получава едновременно принципно и окончателно одобрение, двустепенното одобрение се явява излишно и следователно представлява загуба на време и ресурси. Екипът разбира, че понастоящем ИБ регулярно предлага проекти със съответните стойности на финансиране, едновременно за принципно и окончателно одобрение. Този факт следва да покаже един компромисен вариант за поддържане прилагането на двустепенната процедура на одобрение, съответстваща на Процедурните правила за оценка на проекти, дори когато тази процедура вече не е необходима. Поради това Екипът предлага отпадане на двустепенната процедура на одобрение, където това е възможно, с цел по-пълноценното използване на ресурсите на всички заинтересованите страни.

В подобен смисъл *Екипът предлага малките проекти да получават окончателно одобрение от директора на ИБ.* Понастоящем всички проекти подлежат на одобрение от УС, независимо от големината им. По този начин дори един много малък проект трябва да премине през същите процедури, през които минават и големите проекти. Множество екологични фондове в други държави от Централна и Източна Европа допускат малки проекти под определени прагове от гледна точка на тяхната стойност, които са обект на точно определени правила и процедури, да бъдат разглеждани и одобрявани от оперативното ръководство на Фонда, например от директора или от директора и заместник директорите. Опитът е показал, че подобна процедура би могла да спести значителен обем ресурси и време, които биха могли да бъдат по-ефективно оползотворени в други области от дейността на Фонда. Отчитайки възможността за основаване

на ФЗТ в рамките на структурата на НДЕФ, както и факта, че ФЗТ вероятно ще обслужва голям брой малки проекти, Екипът е убеден, че НДЕФ единствено би спечелил от такава промяна.

Фондът следва да осигурява съдействие на ползвателите на средства при провеждане на тръжните процедури, като подпомага максимално повишаването на собствения капацитет на ползвателите в тази насока. НДЕФ предоставя изключително ценна услуга на своите ползватели с помощта си по провеждането на публичните търгове. Тази помощ несъмнено спомага ползвателите да постигнат добра цена на изпълнението и гарантира ефективното използване на средствата на Фонда. Усилията на Фонда в тази насока заслужават похвала. Дълбочината и степента на сътрудничество на Фонда при тръжните процедури на ползвателите на средства го правят уникален сред екологичните фондове в Централна и Източна Европа (поне според информацията на Екипа). Макар Екипът да не се съмнява в позитивния ефект от този подход, той си задава и въпроса дали това е подходяща роля за един фонд. Три са основните съображения в това отношение: 1) твърде голямата помощ, особено при повторно ползване на средства от Фонда, може да повиши степента на зависимост и да забави развитието на собствен капацитет на ползвателя на средства за провеждане на тръжни процедури; 2) Фондът може да възпрепятства развитието на частния сектор в тази сфера на услуги (т.е. консултантските фирми), в която на пазара се предлагат услугите, предоставяни безвъзмездно от Фонда и 3) Фондът необосновано отделя време и средства в сфера на дейност, която обикновено не е основна за един фонд, като по този начин лишава от ресурси по-съществени дейности. Екипът не предлага ограничаване сътрудничеството от страна на Фонда в тръжни процедури. Предложението е по-скоро свързано с извършване от Фонда само на операциите, необходими за осигуряване спазването на заложените в статута му интереси, отнасящи се до целесъобразното оползотворяване на средствата и до готовността на ползвателите на средства да изпълняват самостоятелно съответните процедури за в бъдеще, без намесата на Фонда.

Въпреки неуспешния минал опит на Фонда за компютъризиране на управленските операционни системи и процедури, *вероятно въвеждането на напълно интегрирана компютърна система, покриваща цялата гама от оперативни функции и дейности, би довело до значителни предимства.* Разработването на подобна система изисква осигуряване на време и средства, поради което би било оправдано при условие, че Фондът разшири дейностите си по финансиране на проекти. Области, в които би настъпила по-скорошна възможност за подобряване на съществуващите оперативни управленски практики са:

- Формализиране на съществуващите процедури, свързани с изработването и контрола на документацията.
- Подобряване на съществуващите възможности за преодоляване на неочаквани събития или спешни ситуации, като загуба или кражба на компютърната техника или унищожаването на основни файлове и архиви в резултат на пожар или наводнение.

По отношение формализирането на съществуващите управленски процедури, *могат да се извлекат полезни предимства от приемането и прилагането на някои от принципите, залегнали в ISO 9000* (международния стандарт за системи за управление на качеството) В частност, Фондът следва да прецени изграждането на официална система за Контрол на документите, гарантираща че всички процедури, спецификации, инструкции, проектна документация и др. са изрядни, актуални и издадени с необходимата заверка, като всички грешни, остарели или отменени документи да се извадят от употреба.

Фондът трябва също така да преразгледа възможностите за "аварийно възстановяване", по-конкретно възможностите за събиране и съхранение на резервни копия на основни файлове и архиви. Регулярно следва да се изработват дубликати на важни документи и компютърни файлове и архиви, които следва да бъдат съхранявани на сигурно място извън офиса.

Полезно за Фонда и за ползвателите на средства би било създаването на общ компютърен файл/документ, съдържащ всички пълни Годишни отчети. Това може да се постигне например

чрез създаването на един PDF файл. (Понастоящем отчетите включват няколко раздела, съхранявани като отделни документи.) Освен това данните за приходите и разходите биха могли да бъдат представяни по по-лесно и бързо разбираем начин за преобладаващата част от читателите. Например в съществуващите отчети няма единна таблица, която да представя всички приходи или разходи за дадена година, използвайки дефиниции, които незапознат човек може веднага да разбере (например по източници). Данните за дадена година се представят в няколко различни таблици, на база на несъществено различаващи се класификации. Понастоящем отчетите съдържат по-голямата част (и вероятно дори всичката) необходима информация, но тя не е събрана в общи таблици, които могат да бъдат бързо разгледани и асимилирани. (Разбира се множеството таблици могат да продължават да бъдат използвани, представяйки данните по различни начини; но целта е да има и една обща таблица, представяща основните данни "от пръв поглед".)

По отношение управлението на персонала, за всички длъжности съществуват писмени длъжностни характеристики, които в повечето случаи са твърде кратки и като цяло би имало полза от преработването им в повече подробности.

Сегашното равнище на възнагражденията на служителите във Фонда е по-високо от преобладаващото за държавната администрация, но значително под това, което се предлага на местните служители в международни организации, с представителства в България (посолства, донорски агенции и др.). Заплатите на служителите традиционно са били спорен въпрос в историята на Фонда и в резултат на настояване от страна на представителите на правителството в Управителния съвет на Фонда, са били редуцирани с 40% през 1997 г. Като независима институция Фондът не представлява част от държавната администрация, поради което не следва да бъде обект на прилагане на правилата и платежните скали на държавните служители. В действителност устава на Фонда точно определя това, постановявайки, че: "Размера на базовите възнаграждения се определя въз основа на възнагражденията на служителите в организации или техни представителства в България, управляващи средства по силата на международни споразумения или средства, предоставени от международни финансови институции" (Чл. 28, ал. 2)

По мнение на Проверяващият екип, намаляването равнището на възнагражденията е било неоснователно и анти-продуктивно. Възнагражденията на служителите във Фонда трябва по принцип да се установят на равнища, които гарантират, че Фондът може да привлече и задържа кадри с добра квалификация, независимо от преобладаващите практики в държавната администрация. В допълнение към това Фондът следва да разгледа възможността при определяне на възнагражденията на служителите за въвеждане на елемент на зависимост на заплащането от качеството на работата.

4. Бъдещо развитие на НДЕФ

Проверяващият екип е на мнение, че е настъпил подходящия момент за сериозно обмисляне от страна на ръководството на Фонда и особено от страна на българското правителство, на бъдещата роля на Фонда: средствата, предоставени по силата на споразумението за замяна на "Дълг срещу околна среда" между правителствата на Република България и Конфедерация Швейцария, са почти изчерпани; потребностите от средства за инвестиции в областта на опазване на околната среда във връзка с присъединяването на България към Европейския съюз непрекъснато нарастват; същевременно капацитетът на България за управление и ефективно усвояване на средства, предоставени от страна на ЕС и други чуждестранни източници на финансова подкрепа, е твърде ограничен.

Трудно постижимо предизвикателство е осигуряването на необходимия размер средства за инвестиции с цел постигане на съответствие с европейското законодателство в областта на опазване на околната среда. Съгласно публикуван през 2001 г. доклад на Световна банка⁵, по предварителна оценка разходите за постигане на съответствие с европейското законодателство в областта на опазване на околната среда ще бъдат между 5.5 и 8.0 млрд. EUR (на база на цени от 1998 г.), независимо от продължителността на периода за осъществяването му. Ако се приеме, че 2015 е годината за присъединяване на България към ЕС, общо необходимият годишен размер на разходите за инвестиции в областта на опазване на околната среда би следвало да възлезе на 1.2÷1.7 млрд. EUR. Опитът на други страни в период на присъединяване към ЕС показва, че въпреки осигурената финансова подкрепа от страна на ЕС и други донори, основната част от инвестициите, необходими за осигуряване на съответствие с европейското законодателство в областта на опазване на околната среда, е необходимо да бъдат привлечени от частни инвеститори (местни и чуждестранни).

Във връзка с това, отчитайки необходимостта от мобилизиране и управление на чуждестранни финансови средства, както и нуждата от значително увеличаване обема на инвестициите от частния сектор за осигуряване на необходимата във връзка с присъединяването към ЕС екологична инфраструктура, Проверяващият екип счита за изненадващ факта, че българското правителство не подкрепя и не използва по-ефективно капацитета и опита на Фонда за участие в тези трудни задачи

При разглеждане на потенциалните възможности за бъдещо развитие на Фонда, следва да се имат предвид редица фактори, както следва:

- Бъдещата потребност от средства за инвестиции в областта на опазване на околната среда в България и основните, свързани с този проблем задачи, които следва да бъдат решавани.
- Ролята, която Фонда е изиграл до момента и по-специално – натрупаните в периода на неговото функциониране опит, умения и възможности.
- Възможните начини за бъдещо използване и обогатяване на натрупания опит с цел посрещане на нуждите от инвестиции в областта на опазване на околната среда в България.

В тази връзка Проверяващият екип счита, че основните възможности за бъдещо развитие на Фонда са следните:

- А) Без промяна на съществуващия регламент, средства и дейности на Фонда (т.е. "Нищо не се прови");

⁵ България – двойното предизвикателство на прехода и присъединяването – Световна банка, април 2001.

Б) Активно търсене за допълване и увеличаване средствата на Фонда чрез споразумения "Дълг срещу околна среда" или други форми на донорски актове, и/или

В) На Фонда се възлага отговорна роля по управление на държавни средства и средства от ЕС за изпълнение на приоритетни инвестиции в околна среда (особено на тези, свързани с присъединяването към ЕС) и привличане на други средства за финансиране на такива приоритетни инвестиционни проекти.

Проверяващият екип е на мнение, че изборът на вариант А няма да доведе до ефективно използване и доразвиване на съществуващия капацитет и възможностите на Фонда и ще го остави формално да съществува с незначителни възможности за развитие и осъществяване на значим принос за посрещане на нуждите от инвестиции в областта на опазване на околната среда в периода на присъединяване на България към ЕС. При тези обстоятелства най-вероятната перспектива, стояща пред Фонда, е постепенната загуба на основен персонал до вероятното загиване на институцията. Екипът е на мнение, че това би представлявало една неоправдана загуба на уникална по рода си, ефективно и успешно работеща обществена институция в България и загуба на ценен актив, особено от гледна точка на големите предизвикателства и потребности в хода на присъединяване към Европейския съюз.

Вариант Б от доста време е отворен като възможност за правителството, но по неизвестни за Екипа причини, успехът е незначителен, с едно изключение: изграждането на новия ФЗТ, който ще се администрира от НДЕФ. ФЗТ представлява важно постижение за България и в ролята на администратор НДЕФ ще може да продължи и в бъдеще дейността си по финансиране в околна среда, в областта опазване на природата и биологичното разнообразие.

Въпреки значимостта на проблемите, свързани с опазване на природните ресурси и биологичното разнообразие, нуждата от финансиране в тези области бледнее в сравнение с необходимостта от инвестиции в изграждане на екологична инфраструктура в секторите въздух, води и отпадъци (виж Вариант В по-долу). Безспорен е факта, че точно в тези области Фондът досега е придобил особено важен опит и е осъществил най-значимият си принос. Един бъдещ сценарий, предопределящ на Фонда дейност само в областта на опазването на природата и биологичното разнообразие, би представлявал според Екипа твърде непълноценно използване на способностите, които Фонда може да предложи и ще бъде загуба за страната.

Фондът е привлекъл (и продължава да привлича) интереса на потенциални донори и при наличието на недвусмислена подкрепа от страна на правителството, би имало реална перспектива за Фонда да успее да възстанови и дори да увеличи своите изчерпващи се финансови ресурси за сметка на други видове донорски актове. Този вариант до голяма степен зависи от волята на правителството: а) да осигури възможност и подкрепа за Фонда за привличане на средства от потенциални донори, и б) да осигури насрещно финансиране за Фонда за сметка на средства от държавния бюджет. Последното е особено важно тъй като би представлявало реално доказателство пред потенциалните донори за ангажираността на правителството за подкрепата на Фонда. Конкретната ангажираност на правителството спрямо ФЗТ е от изключително значение за основаването на Фонда. Този Вариант за бъдещо развитие на НДЕФ би довел до значително по-активна роля на Фонда при управлението на донорски средства с цел подкрепа на целите и механизмите за тяхното постигане на националната екологична политика.

Вариант В предполага основно преразглеждане на сегашната роля и статут на Фонда с оглед осигуряване на повече гъвкавост на институцията и възможност за адекватен отговор на променящите се потребности от финансиране с цел опазване на околната среда в България. Това предполага поемане на по-широк спектър от функции и отговорности от страна на Фонда за сметка на държавата и по-активна роля при мобилизиране и насочване на финансови ресурси с цел удовлетворяване на нуждите от инвестиции за постигане на съответствие с изискванията на европейската екологична политика. В тази връзка Проверяващият екип е на мнение, че

Фондът притежава уникалната способност, разполагайки с необходимия потенциал (и с необходимото институционално укрепване, неколнократно препоръчано в настоящата разработка), да изпълнява ролята на ефективен посредник при управление на средства от ЕС, и препоръчва задълбочено обмисляне на тази възможност от страна на българското правителство.

Варианти Б и В не са взаимно изключващи се и всеки от тях представлява реалистична възможност за разширяване ролята на Фонда и увеличаване на средствата в него. Вариантите за бъдещата роля на Фонда следва да се разглеждат в контекста на присъствието и на бившия Национален фонд за опазване на околната среда, понастоящем Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда, както и на други обществени институции, предоставящи средства за извършване на дейности по опазване на околната среда, с цел координиране на техните функции. Независимо от разгледаните варианти, Проверяващият екип достигна до следните заключения:

- *НДЕФ е добре управлявана, високоефективна обществена институция, финансираща мероприятия в областта на опазване на околната среда, притежаваща незначителни недостатъци и голям актив, което го прави изключително ценна и уникална по рода си институция в България; и*
- *В случай на осигурена категорична подкрепа от страна на правителството Фондът притежава необходимия потенциал за изпълнение на многократно по-значима роля при мобилизиране и управление на финансови ресурси, предназначени за осигуряване на съответствие с екологичните изисквания на ЕС в периода на присъединяване.*

Приложение 1: Обхват на работата в съответствие с техническото задание

Съгласно предварително изготвеното техническо задание, работата по извършване на Прегледа на дейността на НДЕФ се състоеше в следното:

- Преглед на цялата налична информация и документация относно историята, статута, организацията и дейностите на НДЕФ⁶.
- Извършване на задълбочен преглед и оценка в сътрудничество с екипа на Фонда, на настоящия статут / юридическа основа, политика, организация, финансови и други ресурси, планиране, документация, принципи на функциониране и управление на Фонда.
- Идентифициране и анализ на силните страни на Фонда, както и на евентуалните недостатъци или проблеми, свързани с въпросите, разгледани в т. II. по-горе, като се вземат под внимание принципите и критериите, залегнали в подобни документи на ОИСП и ЕС ("Насоките от Санкт Петербург" и съответните правила на програмите ISPA и Phare), както и насоките и критериите за работа на международните финансови институции като Световна банка и Европейската банка за възстановяване и развитие.
- Оценка на настоящата и бъдещата роля на Фонда в процеса на присъединяване към ЕС.
- Изработване на подробни препоръки и предложения за промени / подобрения в работата на Фонда в тези области, с особено внимание върху статута и политиката на Фонда, организационната структура и управлението, генерирането на приходи от дейността, управление на финансовите активи, планиране на дейността и управление на проекти.

В сътрудничество с екипа на Фонда, Консултантите имаха за задача да извършат подробен преглед и оценка на историческото развитие на Фонда, настоящия статут / юридическа основа, организационна структура, финансови и други ресурси, документация, принципи на работа и принципи на управление, с особено внимание върху следните въпроси:

История на Фонда

- произход на Фонда и хронология на основните събития, свързани с развитието на институцията до момента;
- институционално и организационно развитие на Фонда;
- финансово развитие на Фонда;
- оперативно развитие на Фонда.

Институционална рамка и организационна структура

⁶ Това включва: Националният план за действие в областта на опазване на околната среда и други национални стратегии в същата област; политика, закони и подзаконови нормативни актове, имащи пряко или непряко отношение към статута и дейността на Фонда; годишни планове за дейността, бюджети и отчети на Фонда за текущата и предходните години; организационни схеми и насоки на работа; всички писани правила и цялата документация, отнасяща се до прилагани процедури при работата и управлението на Фонда, със специално внимание върху цикъла на управление на проекти, в т.ч. предложения за финансиране, критерии и процедури за подбор на проекти за финансиране, условия на договорите финансиране и др.; действащи договори за целево финансиране, даващи представа за обхвата и формата на финансовата подкрепа, предоставяна от Фонда; архив на данни относно приложени подходи, взети решения и извършени дейности от страна на Фонда; вътрешни отчети за дейността; одиторски доклади и доклади от извършени външни прегледи на дейността на Фонда.

- регламентация в рамките на настоящата национална политика, юридическа основа и статут на Фонда, закони и подзаконови нормативни актове, имащи отношение към управлението и работата на Фонда;
- организационна структура, в т.ч. функции и отговорности на ръководните органи и техните членове;
- независимост при изработване на политиката на Фонда и вземането на решения;
- задължения за регулярна отчетност;
- принципи и механизми за осъществяване на регулярен външен контрол на дейността и одиторски контрол.

Функции и дейности на Фонда

- политика и приоритетни области на работа на Фонда;
- източници на приходи;
- обем и видове разходи, в т.ч. финансиране;
- стратегическо и годишно планиране;
- управление на проектния цикъл – предоставяне на информация на потенциални бенефициенти относно изискванията при кандидатстване за средства от Фонда, оценка и подбор на предложения за финансиране, изпълнение (в т.ч. контрол над провежданите тържни процедури за избор на изпълнител и сключване на договор за изпълнение), контрол на изпълнението и оценка на резултатите;
- оценка и одобряване на финансиране под формата на заем, управление и контрол на погасяването му;
- връзки и сътрудничество с банковия сектор;
- връзки с обществеността и комуникации.

Политика и принципи на управление

- политика и принципи при управление на дейностите, контрол и отчетност;
- политика и принципи при управление на финансовите активи, контрол и отчетност;
- административни принципи и процедури на работа, в т.ч. управление на документооборота, архив на информация, взаимоотношения с банки и др.
- политика и процедури за подбор, наемане, периодично преразглеждане, обучение и разширение на персонала.

Въз основа на направените изводи от извършения подробен преглед и оценка на дейността на Фонда, екипът от консултанти извърши SWOT-анализ (анализ на предимствата, недостатъците, възможностите и рисковете) на всяка от основните групи въпроси, изброени по-горе. Резултатите от анализа ясно показват съществуващите предимства и недостатъци, потенциалните възможности и рискове за всяка група въпроси, и са подкрепени със съответните обяснения и доказателства.

На база на резултатите от извършения SWOT-анализ, консултантският екип разработи подробни препоръки и конкретни предложения за начини на отстраняване на недостатъците и проблемите, установени в процеса на прегледа и оценката. Препоръките и предложенията на консултантите напълно съответстват и отразяват резултатите от SWOT-анализа и, в допълнение към това:

- ясно дефинират целите на всяка препоръка / предложение;
- описват необходимите промени и мерки, които следва да бъдат предприети с цел успешното реализиране на отделните препоръки / предложения;
- показват тяхната относителна приоритетност.

Приложение 2: Списък на интервюираните лица

Членове на Изпълнителното бюро на НДЕФ

- г-н Димитър Ненков, Изпълнителен директор
- г-н Радослав Иванов, Главен технически експерт
- г-н Ивайло Цеков, Експерт по финансов анализ и счетоводство
- г-жа Мария Минкова, Експерт еколого-технологични проекти
- г-жа Милка Дочева, офис мениджър

Членове на Управителния съвет и Консултативния съвет на НДЕФ

- д-р Валентин Босевски, Председател на Управителния съвет на НДЕФ
- г-жа Фатме Илияз, Зам. министър, Министерство на околната среда и водите; Зам. председател на Управителния съвет на НДЕФ
- проф. Наум Якимов, Главен научен секретар на Българската академия на науките; Редови член на Управителния съвет на НДЕФ
- г-н Джорджес Капт, Представител на правителството на Конфедерация Швейцария в Консултативния съвет на НДЕФ

Ползватели на средства от НДЕФ

- г-н Росен Василев, Изпълнителен директор на Българо-швейцарската програма за опазване на биологичното разнообразие
- г-н Пламен Еврев, Кмет на Община Ловеч
- г-н Веселин Златев, Кмет на Община Шумен
- проф. Йордан Узунов, Институт по зоология, Българска академия на науките

Представители на българското правителство и други институции

- г-жа Меглена Кунева, Министър по европейските въпроси и Главен преговарящ с ЕС, Правителство на Република България
- г-жа Блага Джурджин, Специалист по прокюрмънт, офис на Световна банка в гр. София
- г-жа Христина Матева-Дончева, Програмен координатор за България на Датската агенция за опазване на околната среда
- г-н Питър Хетс, Главен съветник и Ръководител на проект "Опазване на биологичното разнообразие и икономически растеж" на Американската агенция за международно развитие, изпълняван от ARD Inc. – Съдружници за благоустройство и развитие на селските и природни райони
- г-н Джаред Харднър, Консултант по проект "Опазване на биологичното разнообразие и икономически растеж" на Американската агенция за международно развитие, Hardner & Gullison Associates

Приложение 3: Списък на прегледаните документи

- *Закон за опазване на околната среда* (1995 г., изменен през 2002 г. – членовете на закона, имащи отношение към НДЕФ и бившия Националния фонд за опазване на околната среда, сега Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда);
- *Национална стратегия по околна среда и план за действие на стратегията за периода 2000-2006* (2001), Министерство на околната среда и водите на Република България;
- Годишни отчети за дейността на НДЕФ за периода 1996-2002 г.;
- Годишни планове за дейността за периода 1998-2002 г.;
- Устав на НДЕФ (февруари, 1997 г.);
- Процедурни правила за оценка на проекти от НДЕФ (февруари, 1997 г.);
- Наредба за устройството и дейността на НДЕФ (август, 1995 г.; изменена през август 1999 г.);
- Протоколи от заседания на Управителния съвет на НДЕФ;
- Интернет страница на НДЕФ: www.ecofund-bg.org;
- Други вътрешни за НДЕФ документи;
- Материала “Националният доверителен екофонд” в изданието *Екологичните фондове в страните кандидат-членки на ЕС* (2001), Регионален екологичен център за Централна и Източна Европа, Сентендре, Унгария;
- *България: Предизвикателствата пред постигането на съответствие с екологичното законодателство на ЕС* (2000), Световна банка, Вашингтон;
- *Преглед на словенския Фонд за екологично развитие* (2000), Секретариат на Екологичната програма на ОИСР за Централна и Източна Европа, Париж.